

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserati: do 9 petih vrst á 1 D, od 10—15 petih vrst á 1 D 50 p, večji inserati petih vrst á 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petih vrst á 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst á 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inseratni davek posebej. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zaščiteno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke: v Jugoslaviji vse dni po Din 1, v inozemstvu navadna dni Din 1, nedelje Din 1 25 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		v Ljubljani		v inozemstvu	
12 mesecev	6 mesecev	Din 120—	Din 144—	Din 216—	Din 216—
6	3	60—	72—	108—	108—
3	1	30—	36—	54—	54—
1		10—	12—	18—	18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Ob desetletnici.

V ponedeljek dne 9. t. m. bo deset let, odkar je Črna gora kot prva med zaveznicami napovedala vojno Turčiji. Ker črnogorsko-turška vojna niso sledile takoj ostale kršćanske balkanske države, se je splošno mislilo, da bo črnogorsko-turška vojna ostala zgolj pikantno zanimiva epizoda v svetovni povestnici. Toda dne 18. oktobra so Črni gori sledile z vojno napovedjo Srbija, Bolgarija in Grška in vnela se je vojna, ki je dobila v zgodovini ime »balkanske«. Vojna napoved Črne gore je bila torej samo nekaka predigra, prava drama se je začela šele dne 18. oktobra. Značilno je, da je vse evropsko javno mnenje imelo neomajno prepričanje, da zmagajo v započetem krvavem plesu Turki. O tem sta bili zlasti prepričani takratna Avstro-Ogrska in Nemčija. Zato se ni malo nista trudili, da bi preprečili krvavo klanje. Uverjeni sta pač bili, da potolčejo Turki v zmagovitem pohodu najprvo Bolgare, za njimi pa Srbe ter s tem tako oslabijo dve slovanski državi, da sploh ne bosta več prihajali v poštev v evropski politiki.

Na Dunaju, kjer so se že dlje časa tresli pred naraščajočim jugoslovenskim pokretom, o katerem so bili prepričani, da ga podpira Srbija, so se oddahnilo računajoč, da bo Turčija tako silno porazila Srbijo, da bo na to Avstro-Ogrska lahko po svoji mili volji pometala s svojo srbsko sosedinjo. V tem smislu je pisalo vse dunajsko in nemško časopisje ter v ognjevitih člankih bodrilo Turke, naj v energičnem zaletu in zamahu strmoglavijo na tla bolgarsko in srbsko rajo, ki si je drznila dvigniti svoje orožje proti turškemu padišahu.

Edini, ki so v Evropi krepko verovali, da zmagava pravična stvar, ter želeli popolnega uspeha zlasti srbskemu in bolgarskemu orožju, so bili Slovani, med temi na prvem mestu seveda Čehi in Jugoslovenci.

In res, balkanski zavezniki so hiteli od uspeha do uspeha, od zmage do zmage. Turška armada, ki je veljala dotlej za skoraj enakovredno nemški, saj so jo inštruirali pruski oficirji, ni mogla izvojevati niti enega uspeha, doživljala je poraz za porazom.

Zmagoslavnim bitkam pri Kumanovu in Lozengradu je sledil triumfalen pohod srbske armade proti Bit-

lju, bolgarske armade proti Jedrenju in Carigradu, osvečeno je bilo Kosovo, padlo je Skoplje in Jedrenje, padel je Bitolj. Vtis teh sijajnih zmag na našo javnost je bil velikanski. Vzplamtel je slovanski ponos in jugoslovenska ideja, ki je dotlej tlela samo v srcu maloštevilnih spoznavalcev, je prodrla v najširše narodne plasti. Sirom naših zemelj so takrat orile himne »Bože pravde«, »Onam, onamo« in »Šumi Marica«, a v naših srcih je vznikla zavest, da ipak Jugoslovenci niso zadnji med evropskimi narodi.

Turčija je ležala na tleh in da ni bilo intervencije zavirljivih veselij, na čelu jim Avstro-Ogrska in Nemčija, bi vkorakale v Carigrad bolgarske in srbske čete in nad kupolo staroslavne Hagije Sofije bi zablestel po tisočletju znova pravoslavni križ.

Toda ko je ležal Turčin premagan na tleh, se je med zavezniški pojavil razpor in izbruhnila je druga balkanska vojna. Bolgar je zavihel meč na brata Srba, ker mu je bil nevoščljiv bogatega plena. Vnela se je bratomorna borba, v kateri je podlegel Bolgar, triumfirala pa srbska vojska. V naši javnosti je sicer nastala mučna depresija, toda vtis srbskih zmag v naši javnosti se je samo še poglobil.

Ni se javno govorilo takrat, toda v najskrivnejšem kotu srca se je čutilo in nadejalo: Ako je ostala Srbija zmagovalec proti turškemu carstvu in uspešno odbila bolgarski zahrbtni napad, morda, morda prinese srbski David tudi nam svobodo v borbi proti avstrijskemu Goljatu...

In ne polni dve leti kasneje je Avstro-Ogrska, hoteč v svoj prid razvozljati gordijski vozec jugoslovenskega vprašanja, izzvala konflikt s Srbijo in zanetila evropski požar.

Malodušniki med nami so takrat trepetali, a pravoverniki so se zavedali, da je dan blizu in skoraj napoči, ko se osvobode in ujedinijo vsa naša plemena od Triglava do Vardarja. Po nadčloveškem herojskem naporu, ka je prestala tudi albansko Kalvarijo, je Srbija triumfirala tudi v tej neenaki, naravnost bajeslovni borbi. In koncem 1. 1918. se je uresničilo ono, o čemer smo 1. 1912. in 1913. samo še sanjali, ne da bi si upali glasno izreči svojih nad: zasnila nam je svoboda, katere sadove uživamo danes.

In v ponedeljek praznujemo desetletnico, ko so se pričele osvobodilne borbe na Balkanu, praznujemo jih z najsvetejšimi čuvstvi, polni hvaležnosti in priznanja do onih, ki so v svojem patriotizmu zasnovali veliko osvobodilno delo, kakor tudi do tistih, ki so dali kri in življenje za

uresničenje naših narodnih idealov, ker se zavedamo, da je bila balkanska vojna samo prva etapa velike naše osvoboditve, kakor je ta tudi samo predhodnica onega velikega dne, ki združi pod eno streho vse brate od Soče in Nanosa pa doli do obal Belega in Črnega morja.

Ali zmaga Beneš ali Schanzer?

7. oktobra.

Avstrija si že dolgo časa išče pomoči. Včasih zavpije prav glasno, da naj jej nujno pomagajo, sicer propade. Zato pa je steklo v Avstrijo že precej denarja. Tako je dobila iz Anglije dva milijona liber, iz Švice štiriintrideset milijonov frankov in iz Češkoslovaške petsto milijonov kron. Vse je šlo svojo pot brez sledu. Italija se je pred kratkim bahala pred svetom s posojilom, dovoljenim Avstriji. Računov o vporabi ni dala avstrijska vlada nikakih. Ko so na konferencah v Genovi in Londonu uvideli, da z Dunaja ne dobe zanesljivih podatkov o pravem stanju avstrijske republike in ker ni bilo nikakega poročila, v kake svrhe se je izdala prva mednarodna finančna pomoč, izplačana Avstriji, pač pa je ležala pred konferenco nova prošnja za denar, da se reši zopet iz stisk vedno podpre potrebna avstrijska republika, so na kratko avstrijsko vprašanje odstopili Društvu narodov, češ to je mednarodni činitelj, ki bo mogel vsotvar nepristransko proučiti in storiti kaj uspešnega. Elementi, ki so bili zainteresirani na razpadanju Avstrije, so intrigirali, slednjič pa se je sedanjil zvezni kancler dr. Seipel toplo ozrel za ohranitev Avstrije in dobil najboljše pomočnike v ta namen pri Češkoslovanih. Tako se je v Društvu narodov končno sprejelo posojilo Avstriji v znesku 520 milijonov zlatih kron. Anglija, Francija, Italija in Češkoslovaška prevzamejo jamstvo 80 odstotkov, ostalih 20 zajamči skupina drugih držav.

Pri razpravah in pogajanjih za avstrijski kredit je razvila Italija velik boj za prvenstvo v kontroli nad posojilom in nad finančnim poslovanjem v Avstriji. Slednjič je prodrla s svojo zahtevo, da nima Društvo narodov vršiti kontrolo, marveč države, ki jamčijo posojilo, in v tej kontrolni komisiji gre vodilno mesto njej. Nad to komisijo bo stal general-

ni komisar s sedežem na Dunaju; izbere ga Društvo narodov.

Po italijanskih listih se že vijejo dolgi članki, polni prekipevajočega veselja, da je padla končno usoda Avstrije v italijansko naročje. Take usode mi Avstriji ne želimo. Kot dobri sosede bi radi videli, da si res opomore iz svojih težkoč ter jej ne bo posojilo breme, kakor to hočejo sladkobesedni Italijani. Po svojem časopisju že vidijo avstrijske trge polne italijanskega blaga in italijanski vpliv odtrga Avstrijo od Češkoslovaške in Jugoslavije docela ter jo postavi na stran Italije proti njima. Mali antanti je namenjen potom avstrijskega kredita občuten udarec. Italijanski zunanji minister je takoj po zveščenju zaključku o kreditu hitel razlagati novinarjem, da je italijanska politika stremela in stremi po tem, da se ravnotežje v srednji Evropi ne prevrne v italijansko škodo. Kaka nevarnost bi narastla Italiji, ako bi se Avstrija priključila Nemčiji ali celo, ako bi vstopila v podonavsko federacijo! Posojilo pa pravna pot Italiji v Avstrijo in od tam bo sproti pobihala češkoslovaško-jugoslovenska prizadevanja napram srednji Evropi.

Tačas, ko se Italijani izgubljajo v svojih ubijanjih za bodočo moč Italije v Avstriji, pa se čujejo z Dunaja glasovi, ki pravijo, da nimajo Italijani nikakega pravega vzroka za triumfiranje, marveč da bi bil zmagal Beneš, ki je pred svojim odhodom iz Ženeve podpisal one tri protokole, ki zadevajo avstrijski problem. Prvi se tiče politične jamstvene pogodbe, ki zagotavlja Avstriji neodvisnost in teritorialno integralnost, drugi vsebuje jamstva za posojilo in tretji način in podrobnosti glede kontrole. Tozadevni češkoslovaški uradni komite poudarja s o g l a š a n j e Anglije, Francije in Češkoslovaške in to je politično odločilna točka komunikacije. Ta stavek bi pomenjal dosedanje

zmago dr. Beneša nad italijanskimi prizadevanjem za prvenstvo v Avstriji. Za imenom kontrole se je bil boj med dvema skupinama za vodstvo srednjeevropskih zadev. Boj še ni končan. Nadaljeval se bo v kratkem v Italiji, kamor ima priti dr. Beneš na obisk k Schanzerju.

Pomagati se ima Avstriji, ali Italija je zvezala s to pomočjo svoje politične namene napram srednji Evropi ter jih naperila proti Češkoslovaški in Jugoslaviji. Beneševa naloga je, da paralizira Italijanske želje, ker sicer bo nameravano posojilo po krivdi Italije služilo samo za oviro konsolidaciji srednje Evrope.

Prekroči v politiki „hrvatskega bloka“?

Radić gre v Beograd v parlament in se udeleži s svojo stranko kumanovske proslave?

— Beograd, 7. oktobra. (Izv.) Včeraj popoldne je Beograd doživel veliko politično iznenađenje in politično senzacijo prve vrste. Okoli 13. popoldne je bila na oknu »Moskve« nalepljena vest Čičvaričevega »Beogradskega Dnevnika« kratke vsebine:

»Radić pride v Beograd na skupščino. Sporazum z Radićem in hrvatskim blokom dosežen v vseh vprašanjih državne in narodne politike. Radić pristaja na to, da pride v Beograd z vsemi poslanci in prisostvuje kumanovski proslavi. Dosežen je sporazum brez revizije ustave. Obširneje v »Dnevniku«.

Kmalu nato je izšel »Beogradski Dnevnik«, ki je v daljšem članku objavil nekatere podrobnosti, iz katerih se je dalo sklepati, da je prišlo do sporazuma med Radićem in Beogradom. Članek veli, da se je sporazum dosegel po posredovanju demokratskega poslanca Pavla Angelića, ki je imel 4. t. m. v Zagrebu z Radićem daljšo konferenco. Konferenci sta prisostvovala tudi dr. Ante Pavelić in dr. Drinković.

Na tej konferenci so razpravljali o vprašanju narodne in državne politike Srbov, Hrvatov in Slovencev, razpravljali so o skupni proslavi velike kumanovske bitke, kakor tudi o odhodu naših poslancev v Prago k velikim svečanostim češkoslovaške neodvisnosti.

V političnih krogih so sprva sprejeli to vest zelo rezervirano. Z različnih stališč in vidikov so razpravljali možnost sporazuma med Radićem in Beogradom. Splošno pa so naglašali, da ima

A. D.:

Neumno 19. stoletje.

Francoska slovstvena kritika zadnjih mesecev se je pogosto bavila s pamfletom gorenjega naslova, ki ga je napisal rojalistični poslanec pariškega mesta, romanopisec in kritik Léon Daudet. Obširna knjiga morda ni neumestna v naši dobi, ki je bolj iz praktičnih ozirov nego iz notranje potrebe žrtvovala vse knjižne panoge na korist romanu. Toda slednji paskvil je bistveno krivičen; Daudetov pa tem bolj, ker je dolg.

Miroljubneža najbolj vzbode presplošna, vesoljna obsodba, naperjena proti XIX. veku. Doslej je mnogo ljudi menilo, da je prejšnji vek napravil sedmomiljski korak v znanosti. Daudet pa zagotavlja, da nam je tudi v tem pogledu nudil zgolj »pisan ništrc«, prazen nič. Ta sklep bi bil pognal in obup prosvetaša v 18. stoletju, ki je tolikanj zapiral v bodočnost, prerajeno in prekvašeno v vedi. Vse nade seveda se niso izpolnile; čudovite iznajdbe niso povečale človeškega blagostanja, niti ojačile kreposti. Up na vesoljni mir se tudi v 19. veku ni obistinil. Lahko pa trdimo v njegovo razbremenitev, da je

vsaj hrepenel in stremel po dobrem. Sicer pa, sodi Anatole France, obstoji modrost v tem, da se zadovoljimo z nepopolnostjo.

Ali pa ni vsaj z zgolj književnega zrelšča priznati nekaj hvale preteklemu stoletju? Dalo je gotovo več, nego je bilo pričakovati spričo njegovih gesel. V slovstvu ne zaležejo lepi nameni, edino dela ostanejo. Če naš srampis oponaša Hugoju, da je vedno in vidno hlastal za učinkovitostjo kakor glumač, ali mu je to hlastanje branilo cbogatiti domače knjištvo z nekaterimi umotvori? In koliko užitka vam je nudil! Pa bodi še tolikerega zaničevanja vredno mnenje sloneč na hedonizmu, zgolj duševni hedonizem se ne sme kar tako zamaševati.

19. vek je nadaljeval pot svojega prednika. Romantika (s katero ravna danes kakor s sramotno boleznijo) se je pojavila že v 18. stoletju z Rousseaujem kot panacea za izčrpano umetnost. Ker pa je bila takratna oficijelna umetnost nad mero povprečna, so se Rousseaujeve ideje razbohotile stoprav mnogo kasneje.

Osvoboditev od pravil, povratek k naravi so kritiki vseh časov smatrali za dobroto. Že Rabelais se je kruto rogal sorbonskim trinogom, ki hočejo krotiti prirodo ter jo usuznjati v svoje

formule. Početni romantizem je ves prekuščuški, svež in sočen. Priznati mu treba, da je prinesel ljudem neprecenljivo veselje do umetnosti. Čudno: ta romantizem je hkrati nazadnjaški. Lamartine nas vodi nazaj k religiji. Hugo je v začetku kraljevski pristaša in »dobro misleč«. Kako more Daudet, duša pri duhovski Action Française, zmesoma preklinjati omenjeno strujo?

Neverjetno zveni nadalje očitke, da nedostaja 19. veku izrazitost. Nasprotno ve vsakdo, da prihaja v novejši dobi bolj in bolj vtis in čustvo do veljave, dočim sta prejšnji stoletji težili odločno za razumom. Protivnik romantizma so dosegli opanačali njegova pretiravanja v barvi in glasu, to je izrazitost. Še danes beremo poslednje sadove te tendence, ki nas je privela do paroksične umetnosti, nasprotno umstvenemu pojmovanju vesolja.

Pri Flaubertu, ki se je upiral proti zlorabi romantičnega navdihnjenja v imenu stroge discipline razuma, se spopika Daudet ob »nepotrebno piljenje«. Umetnost naj bi se porajala na prvi mah. A če naš obsojevalec »bedastega 19. veka« pobija načelo gradnje ter izdelave, kaj naj počnemo s Horačevim nasvetom: novum prematur in annum; kaj z Boileaujevim: dvajsetkrat osnutek na stativo donite nazaj! Kaj z Mal-

herbeovimi nasveti? Pri vsem tem pa par vrstic dalje zameri romantikom, češ: »Romantizem je pobožanstvil nagon in povzdignil strast za edino pravilo življenja in sloga«. Ni-le v tem obsežna vsa inspiracija, vsa improvizacija, odvratna slehernemu piljenju? Končno pa Daudet najde naslednji obrazec: »Umetnost je zagon, potreba notranje narave, prenesena v neko prizadevanje, ki ga prožema in obladuje stvarniški nagib do završitve«. Čisto prav: baš Flaubertu pritiče zasluga, da je v romantični zalet uvedel to prizadevanje. Skratka, Daudet je čisto tik onih, katere izobčuje iz svojega templja. Flaubertov uspeh, ki je postopoma segel vse do neizobražencev, je bil po Daudetu mogoč le zato, ker so vse budalosti in sanjarije stoletja bivale v avtorjevih možganih. Zdaj se pa spomnimo, kako neusmiljeno je pisec Bouvarda in Pécucheta, stvarnik karikaturnega Homaisa (gospa Bovaryjeva) zaničeval demokratično in napredek zaradi vseh abotnosti, katere zakrivi pri polovičarskih izobražencih oboževanje znanstva! Flaubertovi romani, zlasti zadnji, so hujše obtožnice človeške puhlosti in zablode nego Daudetov le Stupide XIXe siècle.

Navzlic vsem tem puščicam se zdi, da je Daudet naperil ost osobito proti

»akademizmu«: proti napačnemu pojmovanju reda in mere v svrhu povprečnosti, proti zlati sredini v umetnosti. Samo z uporom in s prenapetostjo se otrese akademizma. Le uporniki so našli milost v Daudetovih očeh: n. pr. Baudelaire in Barbey d'Aureville v slikarstvu, Monet in Renoir v slikarstvu. Daudet, ki se grozi pred svobodnim režimom v politiki in družbenim napredkom, se niti od daleč ne upira prostosti v umetnosti. Po naturalizmu odriha zagledali, ker je ta okrnil človeško osebo, gledajoč v nji zgolj gmotno potrebo. Iz obratnih razlogov je ošibal Cousinov spiritualizem.

Veliki pisatelji, če prav preudarni, so tisti, ki so prinesli popolno umevanje bitja. 19. vek jih ima vendar nekoliko: Balzac, Barbey, Baudelaire, Hugo, Flaubert, Musset, Vigny. V začetku se je akademizem boril zoper vse te duhove. Ali ne sodi Daudet vse dobe po predsodkih akademizma? Lahko bi bil začel hvalospev na 19. stoletje, če bi bil zasledoval protidemokratsko, protiznanstveno in protifantastično strujo, ki se neopretrgoma vleče skozi vso rečeno dobo in se je danes razrasla v šolo Charlesa Maurrasa, Daudetovega prijatelja.

poročilo precej tendenciozno vsebino. Dejstvo je, da se je demokratski poslanec Pavle Angjelić razgovarjal z Radićem. Sam je potrdil, da ima v rokah Radićevo pismo. Kakor poročajo, je poslanec Angjeliću uspelo v tej smeri, da je pripravil Radića od tega, da pride v Beograd oziroma pošlje odposlanca, vendar je Radić stavil pogoje, da se takoj sestavi nova izborna (volitvena) vlada. V tem slučaju bi poslal nekaj svojih ljudi v Beograd.

— Zagreb, 7. oktobra. (Izv.) Današnji jutranji listi še ne priobčujejo nikakih komentarjev o politični akciji, da bi prišel Radić v Beograd. Listi še ne komentirajo beogradskih poročil o sporazumu med Radićem in Beogradom. »Novosti« le kratko beležijo vest »Beogradskih Dnevnika«.

— Zagreb, 7. oktobra. (Izv.) Kakor je izvedel Vaš dopisnik, je demokratski poslanec Pavle Angjelić v resnici konfiriral 4. t. m. s predsednikom Hrvatske seljaške republikanske stranke Stipom Radićem. Razgovori so se tikali: 1. Skupne proslave osvobodilne kumanovske bitke. 2. Udeležbe jugoslovenskih poslancev pri velikih svečanostih v Pragi povodom narodnega praznika osvobodjenja in proklamacije češkoslovaške neodvisnosti. 3. Možnost sestave izborne vlade, ki naj bi izvedla nove volitve v narodno skupščino.

Dopisniku »Češkega Slova« je Radić odgovoril na prvo vprašanje, da bi se sam s svojimi poslanci udeležil kumanovske proslave, vendar ostati bi bilo treba pri Kumanovu, ne pa iti do Bregalnice. Glede druge točke je odgovoril Radić, da bi bil pripravljen oditi v Prago. Glede tretje točke o novih volitvah in sestavi nove vlade pa je izjavil:

»Ako bi pri volitvah zmagali zemljoradniki, tedaj je sporazum gotov tekom 24 ur. Z zemljoradniki ima Hrvatska seljaška stranka v marsičem sličen program, osobito kar se tiče socialnih problemov. Mogoče je tudi sporazum, če bi zmagali srbijski demokrati, natežji pa je sporazum, če zmaga radićevci.« O Proticu je Radić izjavil, da je vrl konservativen politik, vendar če bi njegova struja zmagala, je mogoče delni sporazum. Ostro je napadel Pribičevića, kateremu je očital, da je on kriv sedanjemu političnemu položaju na Hrvatskem in ne more razumeti, kako more človek, ki prihaja iz Hrvatske, delati proti interesom Hrvatske in je to ravno tako, kakor če bi prišel seljak s kmetov in začel napadati kmečke interese.

Ministrski svet.

Spor s kraljevičem Gjorgjem poostren. Kraljevič noče iti v Niš.

— Beograd, 7. oktobra. (Izv.) Tekom včerajšnjega dneva je vlada intenzivno razmotrivala sporno zadevo kraljeviča Gjorgja. Kraljevič Gjorgje je včeraj na popoldanski seji ministrskega sveta izročil pismo kot odgovor na propozicije, ki jih je njemu stavila vlada na četrtkovi seji. Pismo veli:

»Kraljevski vladi! Naznanilo se mi je, da je kot članu kraljevskega doma določenih razen moje redne apanaže še iz dvorne blagajne 600.000 dinarjev letnih, dokler bivam v državi. V spričo mojih zasebnih dolgov, ki sem jih bil primoran napraviti tekom dolge vrste let in ki jih moram sedaj odplačevati, mi je nemogoče z gorenjim zneskom ustanoviti redno življenje ter osnovati, voditi in vzdrževati svoj dom tako, kakor to smatra za potrebno ministrski svet in kakor bi to bilo primerno mojemu stanu.

Zaradi tega smatram, da se ni našla z gorenjim sklepom popolna in pravilna rešitev celokupnega spornega vprašanja in to tem manj, ker je bilo v mojih prejšnjih predstavah govora ne toliko o denarnih sredstvih, kakor o pravicah člana kraljevskega doma, o pravicah, ki so se mu delj časa popolnoma kratile, in to primerno stanovanje oziroma prevozna sredstva. Če bi vseboval sklep vlade tudi to, da se mi da na razpolago posebno stanovanje v Beogradu, kakršno je vredno člana vladajočega doma in se mi dajo primerna prevozna sredstva, pristajam nanj, čeprav sem nezadovoljen, smatrajoč, da je gornja vsota nezadostna za to, kar se od mene po pravici zahteva. Sklep odobravam samo, da pokažem dobro voljo s svoje strani in da moje vprašanje ne vsebuje samo pogajanja za vsoto. V ostalem tako nepopolnega in zame škodljivega sklepa ne morem sprejeti. Gjorgje m. p.

O odgovoru kraljeviča Gjorgja se je razvila debata. Na seji ministrskega sveta je bil prisoten tudi kraljevič sam, da je mogel dati na zapisnik še nekatere pojasnila oziroma da je odgovarjal ustmeno na nekatere vprašanja. Ta vprašanja so bila sprejeta v zapisnik seje ministrskega sveta. Takoj po seji je bil o kraljevičem odgovoru obveščen kralj. O seji je bilo izdano zelo značilno, oficijelno poročilo, ki veli:

»Na današnje sejo ministrskega sveta je bil pozvan kraljevič Gjorgje, da dá ustmeno odgovor na vprašanja, kakršna so bila stavljen na včerajšnji (četrtkovi) seji ministrskega sveta.

Na glavno vprašanje, če želi ostati še dalje član vladarskega doma in vršiti obveze, izvirajoče na osnovi dvorskega štatuta, ki ga je bil on drage volje podpisal, ali ne, je kraljevič Gjorgje izjavil, da na to vprašanje ne dá odgovora.

Na vprašanje, če se hoče pokoriti odredbi, izdani na osnovi dvorskega štatuta, da živi v Nišu, kjer mu je pripravljen stanovanje, je kraljevič izjavil, da ne gre v Niš.

Na vprašanje, če sprejme materijalne prejemke, ki so mu bili naznanjeni na včerajšnji seji ministrskega sveta, je Nj. Vis. kraljevič izjavil, da jih sprejme, čeprav so nezadostni.

Ker so bili kraljevičevi odgovori v glavnem negativni, je prišla kraljeva vlada do prepričanja, da se kraljevič noče pokoravati dvorskim štatutom, da noče oditi v Niš in da vstraja še nadalje pri svojih zahtevah, je vlada zaradi tega takoj o vsem obvestila kralja ter predlagala, da se skliče dvorski svet.

Dvorski svet ima v najkrajšem času definitivno rešiti ta spor s kraljevičem.

Pismo z Dunaja.

Po daljšem odmoru sem vzel zopet enkrat popotniško palico — tokrat seveda dežnik — v roke in jo mahnil proti Dunaju. Videl sem Dunaj v najhujših časih po vojni, ko se niti za drag denar ni dobilo ne moke, ne mesa in drugih takih najvažnejših življenjskih potrebščin in če sem takrat prišel na Dunaj z debelim kovčekom, so me sprejeli povsod z največjim veseljem. Je-li bilo to veselje odkrito ali ne, ne morem zagotovo trditi — bil sem pač njihov »Onkel aus Amerika«, kakor so me v šali nazivali.

Pri belem kruhu in naši pečenki in drugih takih dobrotah smo se prav dobro zabavali in moji prijatelji so v teh trenutkih pozabili na svoje gorje. Če so nas vrgli iz kavarne, smo vzeli vsak steklenico pod pazduho in proslava veselega svidenja se je nadaljevala v moji hotelski sobi. Vina Dunajčanom ni nikdar zmanjkalo in zato jim je pač najbrž še ostal tudi njihov humor.

Dunajčan je vedno enak — živi veselo, poleg tega pa vedno godrnja in zabavlja čez vse. Prišel sem tokrat na Dunaj prav istega dne, ko je dobil Dunaj po štrajku zopet svoje časopise. Oddahnilo jim je, kajti konec je bil vsem strašnim in fantastičnim govoricam, ki so krožile vse te dni od ust do ust. Prijatelj me je čakal na južnem kolodvoru dva večera in ker prvi večer vsled neke zapreke nisem prispel, je bil on in drugi prepričani, da je res, kar se je govorilo, češ jugoslovenska meja je zaprta in da sem jaz gotovo že vpoklican k vojakom. Pripovedoval je to zopet v svojem krogu in šlo je naprej, kakor brezlični brzojav: Jugoslavija že mobilizira.

Da so našega kralja v Marijskih Laznih umorili, predsednika Masaryka pa ranili smo zvedeli tudi v Ljubljani, nismo pa slišali, da se je dr. Seipel na svojem zadnjem potovanju v Genfu oženil. Tako je baje vsaj nekaj opravil in se ni zastoj v ozračju — so pravili hudomušneži. In Dunaj se je smejal in plesal svoj »shimmy mit meiner Mimie«.

Dunajčan se sedaj sploh samo smeje in nič ga ne spravi več iz ravnotežja — človek bi rekel »Galgenghumor«. — Smeje ti vrže natakarku štiri tisočake za črno kavo in tudi garderobierka v gledališču ti ne shrani ničesar drugega, kakor da ti plačaš za vsak komad 1 tisočak; »ein Fetzen« mu pravi sedaj Dunajčan.

Gledališča so kljub visokim cenam še dobro obiskana, samo lože so bolj pičlo zasedene, čemur se pa ni čuditi, ker stane loža po 180.000.— v opernih gledališčih, v operah pa seveda mnogo več. Parketni sedeži so po K 45.000 do K 18.000 v zadnjih vrstah. To slabo navado pa imajo Dunajčani, da pride večina ljudi prepozno v gledališče in skoraj med celim prvim dejanjem moti predstavo hrup in šum poznih gostov. Čudno, da v tem oziru ne napravijo reda in uvedejo strogo disciplino, kakor jo imamo hvala bogu v naših gledališčih. Prej prepozno, potem pa ne morejo dočakati konca in kakor hitro čutijo v mezinu, da se poje zadnja arija, pa ti že beže, kakor bi gorelo in vsak hoče biti prvi v garderobi.

Bil sem brez družine v gledališču in ko promeniram med odmorom zunaj na hodniku, pristopi k meni vrtar in pravi: »Gospod, ena dama Vas pričakuje v loži«. Pogledam ga debelo: »Kaj — mene — inozemec sem in nimam tukaj prav nobenih prijateljev«. Pripovedoval mi je potem, da ga je poslala dama iz lože in ker sem bil jaz edini s spičasto brado, je mislil, da sem pač prav, ker je baje danes tako malo

gospodov s tako brado. Prijaznemu povabilu se seveda nisem odzval — mogoče sem kaj prav interesantnega zamudil.

Zapustil sem eden zadnjih veselih muzin hram in tam v kotičku se je poslavljaj biljeter od garderobierke, kateri je poljubil galantno roko, kakor kavalir. Ironija usode, sem si mislil, kajti ni izključeno, da sta videla oba nekda boljše čase.

Tokratni dunajski sejem se je končal s fiaskom. Obiskovalcev malo — še manj pa kupcev. Krivda je pač v fantastičnih cenah. Razstava je bila bogata in videl si veliko lepih reči, ki bi jih rad kupil, toda vsled strašnih cen niti za inozemca niso bile več dosegljive. Sploh pa sem imel ta utis, da ljubljanski sejem ni bil slabše aranžiran in bi rekel, da je bila razlika v glavnem le ta, da je bilo na Dunaju iz vsake stroke več in da je bilo zastopane tam mnogo luksuznega blaga in pa umetnin. Samoumevno pa je da izložbe strojne industrije ne moremo primerjati z našo.

Stopim v novi dvorni grad, kjer je bila nastanjena konfekcija. Krasno impozantno stopnišče me je spomnilo na minljivost vsega posvetnega. Koliko denarja in dela se je potrošilo za ustvaritev tega sijaja in v kakšen nič so se razpršili oni, katerim je bilo namenjeno. Vsi obširni hodniki so tlakovani iz blestečega belega marmorja in takšne so tudi stopnice. Veličastni marmornati stebri se vrstijo drug za drugim in kamor pogledaš, sam blesteči marmor. Tu se sedaj trguje. V enem oddelku za kožuvino vprašam po ceni za damski plašč iz bisanove kože — berli in piši, nič več in nič manj kakor 75 milijonov, drug iz iste kožuvine, toda manj luksurično opremljen samo 38 milijonov. Hvala lepa — pa zbogom! Drugod vprašam za ceno klobukov: 200.000—300.000, velur klobuk pa 540.000. Čevlji so navadno po K 300.000. Ali ni to fantazija? In pravijo, da se bodo cene še zvišale.

Če hočeš dobiti lepo obleko iz dobrega blaga sta dva milijona pač veliko premalo. Dunajčan prenaša vsa ta veličanska bremena s heroizmom in vrže z ravnodušno gesto svoj »Fetzen« biljeterju v gledališču za program napisan s pisalnimi strojem kakor da je dal berarju krajcar. Tisočak je sicer po našem samo en dinar in vendar je nekaj čuden občutek, če oddaš v garderobi plašč klobuk in palico pa plačaš 3 »Fetzen«.

Navadno imajo dunajski trgovci prav dobre nosove in čutijo, da si tuje, torej imaš dinarje, češke krone in druge take današnje slaščice. Vse jim je ljubše, kakor pa njihova lastna krona; še postrežniki na južnem kolodvoru pravijo, da so jim dinarji ljubši. Sicer pa stvar za nas ni napačna, ker trgovci rabijo tuje valute in jih bolje plačujejo, kakor pa banke. Jaz sem na primer samo toliko zamenjal, da sem imel za gostilno in tramvaj, vse drugo sem pa plačeval v dinarjih. Naši novi desetdinarski bankovci napravijo zelo dober utis in spoštljivo ti Dunajčan reče, da je to krasen denar. Žalostno še potem pristavi: »Vsi drugi si opomorejo, samo mi ne.«

Neki večer smo sedeli v večji družbi pri kozarcu vina. Nekdo izmed nas je hotel zaigrati malo na klavir, ki je stal tam v enem kotu. Komaj je gost odprl pokrov, že pridrvi gospod »Ober«, kakor furija in zaloputne s pokrovom, da je kar brenčalo. Pogledali smo ga vsi iznenadeni in najbolj pa oni, ki je hotel igrati, kmalu bi kar s stola telebnil. G. »Ober« se je seveda takoj opravičil in stvar pojasnil. V gostilnah ali kavarah kjer ni kakšnega stalnega orkestra ne sme namreč nihče igrati in če bi te slučajno policaj ali kak drug špičel zalotil, mora plačati gostilničar 15% od vseh dohodkov tistega večera. Davek na glasbov pa mora itak plačati, četudi stoji glasovir tam zaprt. Niti njegovi otroci ne smejo na njem igrati in tudi ne vaditi. Kakor na komando smo zavpili nenkrat, ko je gospod »Ober« končal s svojim predavanjem: »Živela zlata svoboda v republiki«. »Da, to je naša svoboda« nam je pritril gostilničar in pa gospod »Ober« v blestečem fraku.

STAVKA KOROŠKIH UČITELJEV.

— Celovec, 5. okt. (K. B.) Učitelstvo javnih ljudskih in meščanskih šol Koroške, ki je začelo radi neizplačila večina septemberske in delne oktoberske plače, v ponedeljek tridnevno stavko, je danes jutraj začelo zopet s poukom. Med tem jim je bil isplačan ostali mesec.

IZGREDI V TRAKUJ.

— Carigrad, 5. oktobra. (Havas) V Lozengradu in Istranži je prišlo do izredov. Ker se tam nahaja okrog stotisoč izstradanih grških beguncev, ki jih ščuva nedisciplinirano grško vojaštvo, lahko izbruhne resno protitursko gibanje. Dostop na bolgarsko ozemlje je bil grškim in turškim beguncem prepovedan. Znatno grške čete korakajo v smeri proti Rodostu in Čataldži in zapenjajo po poti živež.

Slavko Plemeč:

Ugoden preokret v draginjskem vprašanju.

Proti vsemu pričakovanju stojimo danes nenadoma pred temeljitim preokretom draginjskega problema. Poletni meseci z izredno nizkim stanjem našega denarja so nam obetali temno bodočnost. Pesimisti so nas že družili k Berlinu in Dunaju. Naš denar je izgubljal ugled in večina trgovcev se je zalagala pridno z blagom vzlic visokim cenam. Ostra mezdna gibanja so pričela nastopati. Državno vodstvo je to pot uvidelo, da tako ne gre več dalje. Država ne more plačati svojega uslužbenstva, ne more izvršiti vseh gospodarskih nalog, ker ni denarja. Nekrit denar nas bi še bolj uničil. Vlada je bila torej prisiljena začeti akcijo za dvig našega denarja. Paralelno s to akcijo je bilo treba urediti predvsem cene živilom doma, ker so cene živilom stober cenam vseh življ. potrebščin. Cene glavnim potrebščinam kot moki in masti v Jugoslaviji so bile bistveno nad svetovno pariteto. Našemu producentu in eksporterju je bila do letošnjega preokreta v vladni politiki dana možnost najširše špekulacije s cenami živil na domačem trgu. Na minimum reducirana izvozna carina in visoka uvozna carina je onemogočala vsako tujo konkurenco. Z energičnim ukrepom je vlada dvignila uvožno carino in postavila primerno izvožno carino za najglavnejša živila. S tem je bila podana možnost tuje konkurence in je bil izvršen poleg tega z izvožno carino še pritisk na cene domačega trga. Akcija za dvigovanje našega denarja se je pričela z znano devizno naredbo, ki se bo v kratkem še bolj izpopolnila. Ta devizna naredba bo onemogočila vsako obširnejšo špekulacijo z našo valuto, kar se je poprej tako pridno prakticiralo; uvoz se omeji na najpotrebnejše. Uspehi te vladne akcije so danes vidni in kot vsi znaki kažejo, imamo pričakovati v najbližji bodočnosti ugodno stabilizacijo našega denarja. S motreno regulirano uvožno in izvožno carino bo državno vodstvo moglo zdržati gospodarsko ravnotežje v državi. Slo je težko, a vendar smemo upati, da smo pričeli lezti na zelelo vejico. Opozorjamo, da je »Sloven-

ski Narod« obe pretekli leti ponovno opozarjal, da je treba ukreniti točno te ukrepe, ki jih je izvršila vlada sedaj. Izgledalo pa je, da je pritisk gotovih skupin tako izrazil, da ni bilo računati na takojšnjo ekonomično državno gospodarsko politiko. Šele letos, ko nam je tekla voda v grlo, je prodrla treznost.

Kakor je na eni strani današnji preokret ugoden in nam obeta bistveno jasnejšo bodočnost v gospodarskem in političnem oziru, bo vendar rodil na drugi strani mnogo težkih posledic, predvsem ker je prišel preokret tako nepričakovano. Velike naloge različnega blaga zgubljajo vrednost. Brez dvoma bo trgovstvo utrpelo težke izgube. K temu pride še današnja ostra denarna kriza. Novi krediti so izključeni, stari se v masi odpovedujejo, obrestna mera izredno visoka. Bančni krediti 15 do 20 in več odstotkov. Po nakupovalnih področjih se plačuje celo po 30 % za gotovino. Ta položaj je nevzdržen in se mora omiliti. Današnja trgovska kriza bo izživila mnogo nezdravega in nestaljenega med trgovstvom, drugim bo pa treba obrniti plašč po vetru, ki je pričel drugače pihati kot je bilo do sedaj vse naše trgovstvo vajeno z vsakdanjim naraščanjem cen. V splošno korist bi bilo želeli, da se današnja težka trgovska kriza ne razvije do katastrofe, ker je zdrava trgovina jedro vsega nacionalnega gospodarstva.

Celotna presoja položaja pa nam daje vseskozi ugodno sliko. Pridobitev našega denarja na vrednost in ugledu v državi sami rodi nebroj ugodnih posledic. Državna uprava se bistveno olajša in omogočena je s tem stabilizacija v trgovini. Konsument more živeti ne da je prisiljen vsad dan obupno kričati po zvišanju plač. Notranji politični položaj v državi se z ureditvijo našega gospodarskega položaja razčisti, ker jemlje vir demagoštvu in dilantizmu.

Pričakujemo vse, da bo centralna vlada vztrajala energično na začetni poti in smotreno v pricipu kolikor mogočega ravnotežja interesov izvršila svoj veliki gospodarski program.

Politične vesti.

— **Položaj v demokratski stranki.** Beogradski »Preporod« piše: »Situacija v poslaniškem klubu demokratske stranke se vsak dan bolj razčiščuje. V sporu Davidović - Pribičević so stališča tako poslancev kakor strankarskih organizacij vedno bolj jasna. Centralni odbor v Beogradu je glede spora med Davidovičem in Pribičevićem mnenja, da se ne more govoriti o načelnem nasprotstvu prvakov demokratske stranke, marveč samo o medsebojnem tekmovanju glede izvedbe strankinega programa«.

— **Interparlamentarni kongres v Pragi.** Te dni se je sestel v Benetkah svet interparlamentarne konference, da sestavi program za interparlamentarni kongres, ki se sestane 1. 1923 v Pragi. Udeležilo se ga bo 20 držav, med temi tudi naša kraljevina.

— **Češkoslovaška za Avstrijo.** Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš je podpisal dogovor o mednarodnem posojilu v znesku od 500 milijonov zlatih kron, ki naj ga Avstrija dobi v najkrajšem času. Italija še zdaj ni podpisala dogovora.

— **Volitve v poljski parlament.** Iz Varšave poročajo, da so končane vse priprave za volitve poslancev v sejm (parlament) in senata. Državna volilna komisija je zavrnila listo neodvisnih socialistov. Komunistična lista se naziva: lista komunistične zveze proletarijata in jest in vasi.

— **Rusi v Kemalovi armadi.** »Poslednja Novosti« poročajo iz Carigrada, da sta dva ruska častnika, ki sta služila v Kemalovi armadi poldrugo leto, izjavila, da v redoviti vojski Kemala ni nobenega Rusa. Pač pa obstoje partizanske čete večinoma iz Rusov. Glavno zaslugu turške zmage nad Grki je pripisovati partizanskim odredom terških kozakov, ki so pod vodstvom polkovnika Starica prodrli grško fronto. Mnogo ruskih partizanov je dobilo od Kemala odlikovanje.

— **Francoska diplomacija.** »Ere Nouvelle« je izvedela, da so imenovani sledeči novi diplomatični zastopniki Francije: na Dunaju senator de Monzie, v Vatikanu sedanji poslanik v Bruslju Margarie, v Kvirinalu sedanji poslanik na Dunaju Allize, v Berlinu ministerialni direktor Maurice Herbet, v Washingtonu poslaniški svetnik Fleuriot.

— **Dve politični smeri v Ameriki.** Predstoječe volitve v Ameriki bodo odločile njeno stališče napram Evropi. Republikanska stranka upa, da pri volitvah obdrži svoje pozicije, demokratska pa hoče izgladiti svoj poraz 1920. leta. V politiki Amerike je opaziti dve smeri, prva za udeležitev Amerike v

evropski politiki, druga proti. Prve smeri se drže večinoma demokrati, ki smatrajo, da prilike v Evropi posegajo tudi v življenje Amerike, da ona mora sodelovati v evropski politiki, republikanska stranka z opozicijo pa misli nasprotno, vendar pa dogodki silijo tudi to stranko, da zavzame stališče demokratov, kar se vidi iz udeležitev v orienškem sporu.

— **Neutrlnost Francije.** Izjava francoske vlade, da ostane Francija v slučaju vojne med Anglesko in Turčijo nevtrlna, je napravila v Londonu zelo neugoden utis. Vsi listi, ne glede na politično smer, ostro obsojajo stališče Francije in Italije v orienškem vprašanju.

— **Vsak sedmi oficir v Zedinjenih državah** si mora polskati meščansko službo. V Zedinjenih državah se vrši zmanjševanje vojske. Veliko število oficirjev je odslavljenih, in sicer toliko, da si mora vsak sedmi oficir iskati kako drugo službo. Število načelnih oficirskih mest bo znašalo od novega leta samo 12.000, kar pomeni zmanjšanje za 2000. Odpuščenih bo dalje do novega leta tudi 149 štabnih zdravnikov, 77 zobozdravnikov in 51 vojaških duhovnikov.

— **Prorokovanje in politične sodbje Rudolfa Habsburškega.** Na kratko smo že omenili izdajo političnih pisem pokojnega avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa na znanega dunajskega publicista Szepsa. Mož je ostro obsojal takratne razmere v Avstriji pa tudi v Nemčiji. Tako je n. pr. povodom predložitve klerikalnega predloga o šolskem vprašanju v avstrijskem parlamentu vzkliznil: Kako nazadnjaštvo, kako poniževanje, kako se je tekom par let izpremenila ta cvetoča in liberalna Avstrija! Simpatije princa za Francijo so bile široko znane in sledijo tudi v političnih pismih. Ko je potoval v Berlin h krstu princa Viljema, je pisal, da je vzpostavitev dobrih odnosov med Berlinom in Dunajem samo posledica zveze zapadnih držav in konsolidacije francoske republike, ki je po Rudolfovem mnenju bogata, srečna in polna življenja ter je pokazala komaj 12 let po Sedanu, kaj vse zmorejo v Evropi republikanci, dočim Rusija v deliriju pljancov ne pride nikamor naprej in ne more premagati notranjih pretresljev. O Nemčiji je opetovano naglašal, da je zgolj vojaška država, nič drugega nego ogromna soldateska. Leta 1895 je čutil Rudolf, da bi utegnil Bismarck napasti Francijo. Rudolf pravi: Naj pazi, kaj dela. Jaz smatram Francijo danes za nevarnejšo nego je bila leta 1870. Vojna brez motiva, samo radi tega, ker republika ne dopače nemškemu cesarju, njegovemu kanclerju in ne-

katerim pruskim Junkerjem, je vedno nevarno podjetje. Kancijerju Bismarcku Rudolf ni nič zaupal: Misli sem dolgo časa, da je mož iskren, toda sedaj vidim, da je bila Avstrija v orijentske zmote vržena samo iz Berlina. Leta 1884. pripominja k zunanji politiki, da je trenutno zelo interesantna. Rusija postaja premočna. Oslabljenje Anglije bi Evropi ne služilo dobro. Bismarck to pot ni srečno operiral. Mislim, da bo Nemčija iz te situacije občutila v bodočnosti težje posledice nego druge države. Leta 1885. pravi nadvojvoda, da mora konstatirati, da je živa nevarnost vojne z Rusijo in da je zunanji položaj vedno resnejši. V nobeni deželi ne vidimo nobenega človeka, ki bi bil zmogel voditi Evropo. Mogočna Nemčija se ne more dvigniti do gospodujoče situacije. O Nemčiji pravi potem: Mi se združujemo vedno z državami, ki so že priče perijodo razpadanja. Taka je stara Avstrija! V septembru leta 1887. pravi nadvojvoda: V Berlinu iščejo mir, cesar (Viljem I.) je strupen, prestolonaslednik napol mrtev, princ Viljem bolan in se ga ne smatra resnim. Za časa vlade sto dni cesarja Friderika pravi Rudolf: Njegov naslednik prevzame vse na prejšnje stanje, in rezultat bo desorganizacija in konfuznost. O Viljemu II. pravi I. 1888., da se pričinja kazati pred Evropo in kmalu napravi v stari Evropi pravo konfuzijo. On je mož za to. V par letih privede Nemčijo Hohenzollernov na nivo, katerega zasluži. Do Avstrije ni imel nikakega zaupanja. Leta 1883. je pisal Rudolf: Sleparije, fatvine, dobro situirani fašisti, izjemne naredbe, korupcija, propadanje države, taka je situacija Avstrije. Radoveden sem samo, koliko časa poteče, da se zgradi ta stare in dobro postavljene Avstrije zamaje in porušijo...

Julijska krajina.

— Z Goriškega. Goriški deželni zbor je imel 6. t. m. javno sejo. Deželni bolnišnični v Goricah prodajo vojaški upravi za 1 milijon lir. Obnovi se deželni zavod za gluhomene, pozida se in razširi. Nato se je obširno razpravljalo o potrebi izsuševanja močvirja na furlanskih kakor tudi na slovenski strani dežele. D. Besednjak je v svojem govoru navajal, da je med Furlani približno 20.000 ali 60.000 njiv v vodi samo v tržiškem in červinjskem okraju. Med Slovenci pa bi bilo okoli 4.000 ali 12.000 njiv zemlje potrebne melioracije. Upa, da bodo mogli Slovenci izvršiti ta socialni čin, ker ima država v tej panogi zelo napredno zakonodajo in je že mnogo potrošila v take namene. Morajo pa se v vseh takih krajih ustanoviti melioracijske zadruge. Dovoljena je podpora za izsuševanje močvirja pri Ogleju. Deželni zbor je izpremenil sklep glede pokojnine učiteljem in vdovam tako, da povisek velja odslej za vse upokojene. — Okrajni šolski svet za goriški okraj potrebuje takoj 28 učiteljskih moči. Tekom oktobra bo razpisanih za definitivno nameščenje 87 mest in sicer 42 voditeljskih, 15 učiteljskih in 30 za učiteljice. — V Selu pri Černičah je obhajal posestnik Josip Mermolja z ženo Marijo zlato poroko. Kakor v proslavo tega vselega dne je prišlo ravno na ta dan od najmlajšega sina Evstahija, o katerem niso vedeli nič že sedem let, poročilo, da je živ in zdrav v Ukrajini. — Pevsko in glasbeno društvo v Gorici je otvorilo 4. t. m. svojo glasbeno šolo. Vaje za društveni pevski zbor se zopet redno vrše.

— Mežkova »Matk« v Kanalu. Dramatični odsek Čitalnice v Kanalu je vprizoril dvakrat Meškovo žaloigro »Matk«. Po došlem poročilu je bila igra dobro naštudirana in se je izvedla za kanalske razmere kar najugodnejše. Režija je bila povoljna, posamezne scene zelo lepe. Igralci in igralki so se resno potrudili in zato dosegli tudi zadovoljiv uspeh. Igra je napravila na številne posetnike najugodnejši vtis. Vprizorjena je bila v slovo vojaškim rovinam, ki so pred kratkim odšli v Italijo v vojaško službo. Čitalnica jim je dala tako primerne besede na pot.

— O šolskih razmerah v Istri prihajajo vedno žalostnejša poročila. Tako so bili jugoslovenski študenti pri vpisovanju šolskih otrok v Opatiji in Voloskem zelo iznenađeni, ker se jim je reklo, da smejo v šolo samo otroci nastanjeni v davčni občini Opatija. Tako bi odpadlo veliko število otrok iz opatijsko-voloske šole. Frakciji Škrbič in Slatina sta se namreč po neki novi naredbi izločili iz starega šolskega okrožja. Otroci iz Slatine bi morali hoditi v šolo celo v daljni Veprinac. Tozadevno so starši poslali šol. oblasti prošnjo, da bi šolski obisk ne trpel, ali ugodno rešitve ni pričakovati. Italijanska šolska oblast pa išče, kjer more, vzrokov, da bi onemogočila jugoslovenski deci redni šolski pouk.

— Iz Sežane poročajo, da je bilo v seji občinskega šolskega sveta izvršenih mnogo imenovanj in preme-

ščenj učiteljev in učiteljic. Italijanska šola je v Divači in Nabrežini. Imenovani sta dve učiteljici. Izvršena so tudi imenovanja za pouk italijansčine na slovenskih šolah v sežanskem okraju. Vsled pomanjkanja učitelstva bodo na petrazrednici v Nabrežini in na šestrazrednici v Sežani po štiri, na štirirazrednici v Komnu pa tri učne moči. Glede draginske doklade učitelstvu se sestavi tozadevni predlog v prihodnji seji.

— Rekruti iz Trsta. »Piccolo« prinaša pozdrave tržaških novincev iz Verone. Petdeset jih je podpisanih. Zanimivo je, kake prilike imajo ti tržaški rekruti. Čitamo: Lutman, Pegan, Babuder, Hrvatini, Jerušič, Levec, Požar, Vidar, Rončelj, Klemenčič, Mavec, Biteznič, Svetina, Brevec, Živič, Jeržabek, Geraušič, Žerjal, Batistič, Poldrugovac, Milič itd. Od 50 priimkov jih je več ali manj italijanskih komaj 15. To so torej »coscritti triestini«, ki kličejo »Viva Trieste italiana!«

— Bronasti kip italijanskega kralja za Postojno. Ne vemo, kako je prišel bivši župan neke vasi v videmski provinci do tega, da je daroval postojnskem županstvu mal bronasti kip italijanskega kralja. Izročitelj je bila slovesna. Župan Kutin je obljubil, da se kip shrani v dvorani mestnega sveta v spomin na prihod italijanske vojske in italijanskega kralja v Postojno. Neizogibni profesor Urbanec je imel pri slavnosti, kakor vedno, glavno besedo.

— Krnski dogodek in njegove posledice. Ni ga bilo lista in lista v Italiji, ki bi ne bil pred tedni na dolgo in široko poročal o krnskih dogodkih in obmetaval mirno slovensko ljudstvo z blatom. Danes ga ni v Italiji lista, ki bi kaj pisal o krnski blaži, Edina izjema je menda Goriška »La Libertà«, glasilo republikancev, ki piše: Uradna učenost je torej ugotovila, da oskrnitve spomenika na Krnu padlim junakom ni bila delo kakega slovenskega idiosinkrasije gorjana. Po zaslugi goriškega civilnega komisarja se je dognalo, da je bil spomenik v resnici zadet od strele, kakor smo mi prvi predvidevali. Pozdravljamo z veseljem to uradno ugotovitev, ker s tem se je razprsil oni strašni dvom, ki je glodal v naših dušah. Dajmo torej tudi zadoščeno, ki smo ga dolžni, onim priprostim Gorjanom kobarškega okraja, ki so bile v prvem trenutku nedolžne žrtve maščevanja videmskih fašistov, ki pač časi niso dali časa, da bi bil prinesel svetlobo v misteriozni zločin, ki je tako razburil italijanske duhove. Goriški fašisti, ki poznajo bolje značaj našega goriškega prebivalstva, se danes ne kesajo, da niso dali prvi inicijative za kazensko delo. Škoda samo, da moramo vedno plačevati mi iz naših žepov naše zmote, ker zdi se, da se Italijanska vlada z vso resnostjo bavi z uspehi uradne ugotovitve in da že proučuje način, kako naj se odškoduje prizade-to prebivalstvo za vso škodo, ki jo je utrpelo vsled takojšnjega kazenskega pohoda videmskih fašistov. Nesreča je, da je svota nekoliko visoka, vsled česar bi kazalo premišljevali, ali ne bi kazalo naprtiti plačilo škodo videmski pokrajini. Res pa je, da Videm že občuti posledice vandalskega dejanja lastnih fašistov, ker nam je znano, da so goriški Slovenci, ki so še pred kratkim trumoma hodili kupovat na videmski trg, danes odprli oči in uvideli s kako vrsto prijateljev imajo tam doli opravila. Bilo je enkrat nesporazumljenje, glede katerega se mi Goričani takrat ne moremo pritoževati.

KONSTERNIRANOST V ATENAH.

— Atene, 6. oktobra. (Izv.) Prvo poročilo iz Mudanije, da zahtevajo zavetniki od Grške izpraznitve vzhodne Trakije in da store zavetniki demaršo pri grški vladi, je vplivalo na grške kroge naravnost konsternirajoče. Grki so pripravljeno braniti Trakijo do skrajnosti. Kralj Gjorgije II. je izdal na narod manifest, v katerem poziva Grke na slog in bratsko obrambo pravice trakijskega naroda.

— Atene, 6. okt. (Izv.) General Nider, ki je imenovan za vrhovnega poveljnika grškim četam, je odpotoval v Trakijo. General Katesakis, bivši grški komisar v Carigradu, je prevzel posle guvernerja v Trakiji.

ENVER PAŠA IN BOLJŠEVIKI.

— Pariz, 6. okt. Po poročilih »Chicago Tribune« so uničile čete Enver paše pri Samarkandu dve bolševiški diviziji.

MAKEDONSKI BEGUNCI.

— Solija, 5. oktobra. (Izv.) Iz zapadne Trakije prihajajo dan za dnem begunci turške in bolgarske narodnosti. Njih položaj je zelo beden. Po izjavah teh beguncev vlada v vsej zapadni Trakiji velik teror od strani grških oblasti. Zelo številni so begunci iz Lozengrada in Jedrenja.

GRŠKA NABIRA PROSTOVOLJCE.

— Atene, 4. okt. (Reuter) Vojni minister je izdal na vse zdrave, še ne mobilizirane moške poziv, nastopiti do konca vojne dobrovoljno vojaško službo.

POVELJNIK GRŠKE VOJSKE V TRAKIJI.

— Pariz, 5. okt. (Wolf.) Po poročilu »Information« iz Aten, je imenovan general Nider za poveljnika grških čet v Trakiji.

Gospodarstvo.

Katastrofalne razmere v železniškem prometu.

(Iz poročila inž. M. Sukljeja na protestnem shodu industrijecev.)

Poročilo inž. Milan Sukljeja:

Vsakomur je jasno, da brez rednega železniškega prometa in zlasti brez rednega tovornega prometa ne more živeti narod, ne more obstati država. Naloga poročevalca mi je, dokazati, da je položaj v našem železniškem prometu obupen in ni videti znamenja, ki bi kazalo na izboljšanje. Nasprotno, preti nam popolni zastoj tovornega prometa po naših železnicah. Seznaniti vas hočemo z dejstvi, ki so bila doslej javnosti znana le po nejasnih splošnih govoricah ali po učinku v konkretnih slučajih, ki in ker so prizadeli posameznim podjetjem neznosno škodo. Povedati moramo, da pri nas ni javnega funkcionarja ne politika, ki bi poznal dejanske razmere in pojmoval nevarnost, ki grozi uničiti državo, ustvarjeno s tolikimi žrtvami in s toliko ljubeznijo. Ako namreč proučimo današnji položaj, ako obupujemo nad pasivnostjo onih, ki jim je v prvi vrsti skrbeti za redni železniški promet, potem bi radi priznali, da malomarnost in nedelavnost ne izvirata iz nepoznavanja kompleksa dejstev, ki morajo neposredno dovesti do popolne in definitivne ukinitve tovornega prometa na vseh progah, ki vežejo preko Slovenije in Hrvaške našo državo s srednjo in zapadno Evropo.

Že vsa leta se čujejo splošne pritožbe nad nezadostnim poslovanjem železniškega aparata. V slednjih tednih pa so se poostrele te pritožbe in obupne klice in obtožbe, ki jih ni več mogoče preslišati. Odkar je industrija v Sloveniji organizirana v trdno sklenjeno organizacijo, smo neprestano opozarjali vse pristojne činitele na prometne težkote, ki ovirajo našo produkcijo in naše delo. Porabili smo vsako priliko, da predložimo vladi prometne razmere, pod kojimi trpimo. Nikdar pa se nismo protivili zahtevam, v kolikor so bile stvarno utemeljene in razumljive. Stavljali smo konkretne predloge na potrebne premembe sporovne tarife. Zahtevali smo, da se skliče tarinilni odbor, ki naj obstoječo tarifo revidira in našim novim gospodarskim razmeram prilagodi. Ako smo se izjavili proti linearnemu povišanju železniške tarife, smo to storili z utemeljitvijo, da se mora ob priliki izdatnega povišanja te tarife poskrbeti za to, da tarifa vpoštevaj posebne potrebe važnih industrijskih panog. Navzlic temu smo sprejeli zadnje linearno povišanje tovarne tarife brez protesta v zavesti, da potrebuje železniške uprave za svoje redno poslovanje povišanih denarnih sredstev. Ena zahteva železniških uprav pa je po nepotrebnem povzročila toliko škodo, da smo morali proti njej glasno ugovarjati. Naj jo na kratko pojasnim, značilno je za postopanje državne železniške uprave.

Ministrstvo saobračaja je v tem poletju zaseglo v prilog železničarim malodane ves premog boljše kakovosti, kar se ga v Sloveniji producira. V prvi vrsti gre tukaj za premogovnike Trboveljske družbe. Kontingent na premo-gu, ki ga zahtevajo za se železniške uprave, se je stopnjema zvišal in je dosegel v mesecu septembru t. l. višino 230 vagonov dnevno. Na tem premogu participirajo Južna železnica, Direkcija državnih železnic v Zagrebu in Direkcija v Beogradu, poleg teh pa še poedine proge v Vojvodini. Istočasno s takimi povišanji zahtevami je izdalo Ministrstvo saobračaja stroge odredbe, da se morajo ti kontingenti odpremiti brez ozira na število dostavljenih vagonov. Še več, Ministrstvo je izdalo ukaz na Južno železnico, da ne sme odpremiti za privatne potrebe ne enega vagona, dokler ni odpremljen ves železniški premog.

Znano je, da odvisi produkcija teh premogovnikov v prvi vrsti lahko rečemo izključno od redne dostave zadostnega števila vagonov. Ako bi železnice te vagonne redno dostavljale, bi se produciralo dovolj premoga, da se krijejo vse nujne potrebe. Dejansko pa se je dostavljalo trem glavnim rudnikom Zagorje, Trbovlje in Hrastnik v mesecu septembru na dan povprečno le 314 vagonov, to je za najmanj 63 vagonov na dan manj nego bi se moglo z današnjim obratom producirati premoga in bi bilo potrebno, da se zadosti najnujnejšim potrebam industrije in ostalih konsumentov. Ukaz Ministrstva na Južno železnico, ki sem ga preje omenil, je protizakonit in krši veljavni železniški obratni pravilnik. Ob enem pa dokazuje nepoznanje rudniškega obrata. Predno pride premog v vagon, mora pasirati separacijo. Iz separacije pride premog sortiran, kosovec posebej, posebej drobnji premog in zdrob. Ker pa železnice prevzamejo izključno le kosovec, je jasno, da se morajo va-

goni, naloženi z drobnim premogom, sproti odpremljati na konsumente, ki itak kosovca v obče ne dobe, da more separacija sploh delovati. Odločno smo se protivili temu nesmiselnemu in nezakonitemu postopanju železniškega ministrstva. Zahtevali smo, da naj železniške uprave brezpogojno zajamčijo redno dostavljanje vagonov našim premogovnikom. S tem se naj zagotovi preskrba železnice s premogom, ne da se oropajo ostali konsumenti.

Ko se je izkazala potreba za nujno akcijo v cilju izboljšanja železniškega prometa, nameravala je Zveza industrijecev sklicati konferenco, ki naj položaj prouči in stavi primerne predloge. Med pripravami za to konferenco smo pa prejeli od poklicanih strokovnjakov točne informacije, ki so nas prisilile, da smo namesto predvidene konference sklicali današnje manifestacijsko zborovanje. Uverili smo se, da ne smemo odlašati niti 24 ur več, da moramo nemudoma obvestiti našo javnost o dejanskem položaju, da moramo glasno povedati vladi in vsem činiteljem, ki sodelujejo v zakonodaji in upravi države, da stojimo pred katastrofo.

Že v času svetovne vojne se je mnogokrat razpravljalo o nevarnosti, da železnice odrečejo službovanju. Odkar pa živimo v novi, lepi naši kraljevini, smo isto trditve opetovano zopet čuli. Pred nedavnim časom je železniški minister orisal položaj državnih železnic z odkritim pesimizmom. Tedaj se mu je od mnogih strani štelo v zlo, češ da krši ugled in kredit države pred inozemstvom. Vohče pa je bila naša javnost mnenja, da so govorice o ukinitvi železniškega prometa prazne pretnje in nihče ni hotel verjeti, da more priti do take katastrofe. Danes moramo konstatirati, da je katastrofa že nastopila, da železniško-tovorni promet za Slovenijo faktično več ne obstoji. Slovenija nima več zveze s Hrvaško, Vojvodino in Srbijo. Popolnoma je izolirana od ostalega sveta. Ne moremo prikrivati dejstva, da je to katastrofo v prvi vrsti zagražila brezglava politika Direkcije državnih železnic v Zagrebu. Vse to dokazujemo. Za tako dokazanje pa trebamo obsežen material, ki ga je težko uvrstiti v pregledno matematično obliko.

(Dalje prih.)

Akcija za izboljšanje naše valute.

Z dosedanjimi merami je uspelo zadržati padanje dinarja in ga dvigniti na sedanja višino. Treba ustvariti potrebne gospodarske pogoje, da se tečaj izboljša in stabilizira. Izvesti je prihodnje mesece reformo ob sodelovanju vseh, med tem časom pa skrbeti, da dinar ne pade. Odločilni morajo biti tečaj Beogradske in Zagrebske borze. Curih ne more in ne sme biti merodajen, tečaj krome v Curihu ni rezultat prometa, ampak izvira iz samovolje zasebnih činiteljev, črpanih informacij na nepravilnih mestih. Govornik se obrača proti očitkom, da se troši dolarstvo posojilo z nakupom dinarjev. Od 100 milijonov dolar-skega posojila dobimo 30 milijonov efektivno, ki jih lahko porabimo za investicije in zato jih moramo pretvoriti v dinarje. Danes je država največji posestnik dolar-skih deviz. Od ostalih 70 milijonov se vtroši zopet velik del v naši državi in pretvori v dinarje. Skozi pet let bo stalno dobivala država dolarje in bo tako največji razpolaga-telj z devizami. Doslej je prejela država 25 milijonov dolarjev, od katerih je dobila 15 efektivno, 10 milijonov pa ostane v rokah Biorove skupine za gradnjo Jadranske železnice. Posojilo uspe tudi glede ostalega zneska, če donesemo protidokaz proti slabim informacijam, ki jih imajo o nas v Ameriki. Tam je naša država malo poznana in kolikor je, je znanje črpano iz najslabših informacijskih virov. Vendar pa se je jako dvignilo zanimanje za nas. Prihajajo poslanstva iz Amerike k nam, da nas spoznajo.

Kakor pa treba čuvati tečaj dinarja pred padcem, tako ga je treba čuvati pred preneganjem dviganjem. Ustavili smo padanje, spravili bo treba polagoma dinar na tečaj 8.50 žvicarskega santima in ga potem nekaj časa držati. Pozneje bo težiti polagoma za izenačenjem s češko krono.

Tako se deli program, ki ga je treba izvesti v tri dele: I. Prvi del obsega tehnično ureditev prometa z devizami in valutami in vzdrževanje reda. Temu bo služil novi pravilnik in instrukcije k njemu.

II. Drugi del obsega ureditev vprašanja uvoza in izvoza. Tu treba spozornega postopanja z drugimi ministrstvi. Treba pa tudi strokovnjakov, mož praktičnega znanja. Tu se nudi prilika, zmognim možem zasedati važna mesta v Beogradu. Naj bi se ne branili staviti svoje moči v službo domovine, da izboljšanje prometa le sestavljen ves program, ki se izvede v najkrajšem času. Skrbeti bo za olajšanje in povečanje izvoza, za zmogljive industrije ustanoviti izjemne mere.

III. Sestavlja bo definitivni gospodarski program države. Predlagana je v ta namen ustanovitev interministrskega gospodarskega odbora, ki ga bodo tvorili pomočniki ministrstev, ki jih zadeva gospodar-

stvo, in zastopniki strank. Temu odboru bo skrbeti za harmonično delo med ministrstvi, vzdrževati stik z gospodarskimi krogi, predlagati skupščini poročila o svojem delu.

Na to je podal g. Plavšič nekatere podatke o Narodni banki in o obteku bankovcev in njih kritju. Stanje je jako dobro. Dinar je bolje pokrit nego francoski frank. Pri tem je efektivno kritje računeno s predvolno vrednostjo (1 napoleonor = 20 dinarjev, 1 dolar = 5 dinarjev). To je dobro v toliko, da moremo povečati obtok bankovcev, saj bi banka z realiziranjem zasluga lahko vnovčila vso cirkulacijo bankovcev; slabo pa je, ker nimamo možnosti, povečati kritje, ker ne moremo kupiti novih dinarikov po dnevnem tečaju in diferenco plačati. To bo treba torej premeniti, kakor so to že storile druge države, tudi Češka.

G. Plavšič se je potem ozrl na naš položaj v Mali antanti. Ustvariti ji je treba tudi dobro gospodarsko podlago. Naša država je važen činitelj v Mali antanti po svojem prirodnem bogastvu in geografski legi. Ne pričakujemo rešitve od velikih držav, vsak se naj trudi, da se uredi sam, postavi na lastne noge, da ne bo prizadet od eventualne evropske gospodarske krize. Naš položaj ni slab, kar kaže tudi to, da imamo najmanj falimentov. Delajmo sami in delajmo skupno z Malo antanto, predvsem s Češko. Prizadevati se treba, dvigniti dinar na višino češke krome, potem skleniti s Češko gospodarsko konvencijo, iz politično Male antante narediti tudi gospodarsko Malo antanto, ki more postati odločilnega pomena za gospodarsko ozdravljenje cele Evrope. Naposled govornik znova pozivlja vse gospodarske kroge na krepko sodelovanje v akciji za sanacijo valute, da čim prej pridemo do normalnega stanja, v katerem bo moči imeti svobodno trgovino!

— g. Žitni trg. Novi Sad, 6. oktobra. (Izv.) Dovož slab. Pšenica 1420 do 1440. Oves 1110 do 1120. Koruza 1270 do 1300. Tendenca slaba.

— g. Hmelj. (VI. brzojavno tržno poročilo.) Nürnberg, dne 5. oktobra. Prodanih 600 bal, po lepo zelenem se bolj povprašuje in je za 1000 M dražje — rumenkasti nespremenjen.

— g. Ljubljanski trg. Dvignjena vrednost našega denarja in ukinitvi uvozne carine za nekatere živilske potrebščine ter potrebnemu zvišanju izvozne carine za živila, je sledilo takoj padanje cen. Danes se nahajamo sredi tega razvoja padanja cen. Razlike v cenah enega in istega blaga po različnih krajih Jugoslavije so danes še velike zaradi popolne odpovedi tov. prometa, ki onemogoča takojšen vpliv konkurence cenejšega blaga, ter spekulacije trgovcev vsled dragih zalog vsaj deloma rešiti pred veliko izgubo. Uvoz ameriške moke in masti naj se, kjer se gre za preskrbo mest in drugih pasivnih krajev, od strani centralne vlade z vsemi sredstvi in hitro podpira, dokler ne dosežemo znižanja cen z domačim blagom. Ukrep centralne vlade kažejo danes, da smemo pričakovati v kratkem primernejše ravnotežje gospodarskih interesov vseh slojev države. Cene nekaterih domačih pridelkov se nahajajo danes še daleko nad svetovno pariteto in morajo pasti, če nas ne presene-ti zopet katastrofalen padec našega denarja, kar pa ni pričakovati. Amerikanska mast na debelo franko Ljubljana okrog 165 kron, v detaljni razprodaji 116 K. Kvaliteta ameriške masti je prav dobra. Do sedaj se nismo prešli nobenega vzorca, kjer bi bila mast pomešana. Domača mast se trdi še vedno po ceni 160 K kg. Cena debelih praščen na drobno v Ljubljani se še vedno vzdržuje na 85 do 90 K za kg žive teže. Smemo pričakovati hiter padec. Amerikansko moka, ki je prvostopenjske kvalitete št. 2 19 K, št. 0 — 21 K za kg. Domača pšenična moka št. 0 — 27 do 28 K kg. Cena pšenici je padla že na 14 K, kar odgovarja ceni 21 kron za kg moka št. 0, vsled tega bo morala tudi cena domači moki hitro navzdol. Istotako kažejo vse druge žitarice pot navzdol. Cena sladkorja je padla. V detaljni trgovini se prodaja danes kristalni sladkor 64 do 68 kron, v kockah 74 do 78 K. Cena mora še pasti. Riž 32 do 40, olje 88 K. Glede mesa ni pomanjkanja. Svinjsko meso 90 do 94 K, telečje 88 do 60 K. Goveje meso je padlo za približno 1 dinar pri kg. V mesnicah po mestu 54 do 60 K, na trgu se prodaja govej-meso od 34 do 60 K po kvaliteti. Opozarja se mesarje, da se bo postopalo proti vsakemu prekoračenju cene 60 K za kg govej-jeza mesa prve vrste. Meso tretje vrste 34 do 40 K kg, se je zadnje tedne bistveno zboljšalo, tako da ga moremo priporočati občinstvu. To meso se prodaja na trgu na Ljudski stojnici, Pucihar, Otrin, Toni-Marčan, Vnovčevalnica. Proti vsakemu poslabšanju kvalitete mesa tretje vrste se bo energično postopalo. V ožigled padanja cen se poziva vse ljubljanske gostilničarje, da primerno znižajo cene v svojih obratih in se strožje pazijo na kvaliteto živil, ki jih prodajajo. Cene sadja na ljubljanskem trgu so nizke in je konkurenca zelo občutna. Oob je še vedno dovolj, cene pa postajajo že različne. Orehi liter 10 kron. Zelinate glave so občutno padle; kg 3 do 4 K. Glede preskrbe Ljubljane z mlekom se trenutno ne da ničesar ukreniti v zboljšanje, ker manjka vsake pravilne organizacije mlekarstva po deželi.

— g. Trg z usnjem in surovinami kožami. Koncem septembra nastopivša stagnacija se je obdržala tudi v tekočem tednu. Posebno v veletrgovini so bili kupci zelo rezervirani, dočim je detaljna trgovina še precej dobro zaposlena. Sedanja omejenost ima svoj glavni vzrok v padanju tujih deviz in v nejasnih razmerah glede nove devizne naredbe, vsled česar je otežkočen uvoz inozemskega blaga. Cene nekaterih vrst usnja so nižje nego pred 14 dnevi, dasi domače tovarne le malo popuščajo, to pa vsled tega, ker nimajo znatnih zalog iz-gotovljenega usnja. Za goveja koža,

prednje kože, se je plačevalo v zadnjem jasu 75 do 80 K in za telečje kože 90 do 95 K kg. Cene usnju še niso ehotne. Radi tega opustimo za sedaj natančno razliskih vrst.

— Za zboljšanje železniškega prometa. Našemu včerajšnjemu poročilu o manifestacijskem zborovanju zveze industrijcev SHS dodajamo še nekatere bistvene podatke. Zborovanje, ki se ga je udeležilo do 400 zastopnikov industrije, železniškega prometa, ministrstva trgovine in saobračaja, pokrajinske vlade, dekanata in fakultete, direktorja za šume, saveza jugoslovenskih železničarjev in drugih organizacij, je otvoril predsednik zveze industrijcev Dragotin Hribar, ki je pozdravil navzoče zastopnike in naglašal važnost zborovanja, ki naj stori konec neznosnim razmeram na naših železnicah, ki so postavile naš promet in s tem tudi našo industrijo pred katastrofo. Nato je sledil stvarni, na statističnih podatkih zasnovani, obsejni referat ing. g. Šuklje, ki ga je predložil na drugem mestu. Referatu je sledila debata, ki so se je udeležili zastopnik mariborske zveze industrijcev Kržižič, predsednik zagrebške zveze industrijcev Belinski, inšpektor Južne železnice Pregelj, zastopnik zagrebške direktije dr. Kavčič, nar. poslanec Deržič, zastopnik zveze jugoslovenskih železničarjev Soré, narodni poslanec Bernot, zastopnik zagrebškega železniškega ravnateljstva Krečič in zastopnik zagrebške zveze industrijcev dr. Pavlov. Vsi govorniki so se načelno strinjali, da izvajanje referata inž. Šukljeta. Posl. Deržič je konstatiral, da se je referat izognil glavnemu vzroku današnjega obupnega položaja prometa in to je splošna gospodarska kriza, ki je nastopila po vojni tudi v naši državi. Pozdravil je manifestacijsko zborovanje kot prvi korak k zbolšanju prometne krize in povdaril veliko zaslug železniškega osebja, čigar narodni navdušenosti in marljivosti se ima zahvaliti država, da promet sploh še obstoji. Za sanacijo današnjih žalostnih razmer, ki vladajo na naših železnicah, je potrebno, da država predvsem omogoči uslužbencom človeku primerno ekstenzijo, če pa država nima teh sredstev, pa je to dolžnost vseh krogov naše javnosti. Končno je zastopnik ministrstva saobračaja izjavil, da so bili isti defekti, ki jih je žigosalo zborovanje, že konstatirani na konferenci vseh železniških direktorjev v septembru letošnjega leta in da bo storilo ministrstvo saobračaja vse mogoče, da se temu zlu čim prej odopore.

— g. Avstrijska zlata pariteta. Dunaj, 6. oktobra. (K. B.) Upravno vodstvo avstro-ogrske banke objavlja, da je za čas od 9. do 15. oktobra določena zlata pariteta na 14.970 K.

— g. Znižanje železniških tarifov na Češkem. Po poročilih »Prager Presse« bo izdana v kratkem odredba glede znižanja izvoznega tarifa na državnih železnicah. Pri nekaterih vrstah blaga dosega znižanje 50%.

— g. Prilozbe trgovcev. Trgovci nam piše: Pred vsem se čudim potrpežljivosti slovenskih trgovcev in drugih revežev, ki morajo dan na dan čakati pri odboru Narodne banke ter takorekoč na kolenih prositi za nakup deviz ali pa tudi samo dovoljenje za plačilo za blago, ki že zdavnaj leži na carinskem uradu. Naravnost neverjetno, nevedno trgovca in obrtnika, ponizujoče za ves stan so razmere, ki vladajo že veliko mesecev. A vse se voljno potrpi. Ali ne bi bilo umestno, da kompetentne korporacije skličejo zopet enkrat kakšne trgovce, obrtnikov in drugih prizadetih, da se vsaj poslovanje Odbora uredi na kak drug način. Danes so tu slučaj, da mora trgovec molčati po cele mesece in prositi za dovoljenje, da bi smel plačati blago, ki ga je že zdavnaj dobil. Nekateri so blago že prodali, a ne morejo še danes blaga plačati, dasiravno bi to radi storili. Cele dopoldneve se izgubi s čakanjem. Lepi rek »Čas je zlato« so vrgli med staro šaro, sedaj velja deviza »Ima vremena«. Kaj jih briga, če v nekaterih slučajih trgovci zgubijo tisočake, plačajo ležarino in ima sicer druge izredne stroške. Naravno je, da trgovci in obrtniki ne bo teh stroškov, ki so popolnoma nepotrebni in so nastali samo vsled nerazumevanja položaja, plačeval iz svojega žepa, marveč da jih mora kalkulirati na blago. Gospodje, ki so sklenili zakone proti pobujanju draginje, imajo tu široko polje za študije. Če bi danes imel kdo čas in pogum ter bi odbral vse take podatke in dogodke, ki se odvijajo po carinarnicah, železnicah itd. ter to poljudno v listih raztolmačil širokemu občinstvu, ki je danes popolnoma napačno informirano o vseh teh stikih, bi se ljudje kar za glavo prijeli. Naj nam vedno še sledi slučaj iz najnovejše prakse. Trgovci je dobil 2. oktobra obvestilo poštne carinarne, da mu je dospelo nekaj paketov iz Češke. Predložiti je potrdilo Narodne banke za nakup devize in sicer v 8 dneh sicer se bo blago vrnilo pošiljatelju. Trgovci je takoj, ko je dobil ta poziv vložil pravilno izpolnjene dokumente ter tudi potrdilo, da je blago naročeno pred omlinozom 2. septembra, a žalibog nima moči, da bi Odboru pri Narodni banki sugeriral, da mora biti prošnja rešena 7. t. m. Ker torej trgovci brez svoje krivde, ne more predložiti teh dokumentov v predpisanim roku, bo blago romalo nazaj na Češko! Kje je tu logika? Če pošta izda tak nalog, bi morala potem tudi sama ukazati Odboru, da mora prošnja rešiti v 6 dneh. Vse tako poštenjake škoduje našemu udelu in kreditu v inozemstvu. Tudi se nam moralo le pomilovalno posmehovati. Nastane vprašanje: Kdo bo tadel v tem slučaju? Kdo za transport blaga? Dalo bi se napisati še cele knjige o takih neverjetnostih. A kaj pomaga, ker nam želijo vse te prilozbe menda v kot! Mnenja sem, naj bi interese v karikaturah skiciral, da se pregovore o korakih, ki bi jih kazalo storiti, da se odpravijo te nevarne razmere.

Kultura.

POST SCRIPTUM.

Javni razgovor med dr. Jos. Mantuanijem in menoj, ki ga je on nadaljeval dne 3. t. m. v »Slovenskem Narodu«, vendar ni služil zgolj v zabavo širokega občinstva, ampak je rodil pozitivne uspehe: Dr. Mantuani je dokončal katalog muzejske slikarske zbirke, o katerem je doslej molčal, kar da bi ga ne bilo na svetu, in jaz sem že dobil način, kako ga založimo, ko ga prejmemo; dalje se bo dr. M. preselil iz podlistka drugam, kjer se bodo te stvari udobneje obravnavale, bo svoje kritične opazke pomnožil in jih znanstveno poglobil, kar pomeni, da se bo naše znanstveno življenje razgibalo in da bo strokovno slovo naraslo; slednjič objavlja, da bo poslej »za vsako dobro stvar« na razpolago, kakor za zgodovinsko razstavo slovenskega slikarstva ni hotel biti. Če se pristavim, da mu naš katalog sedaj ni več brez vrednosti, marveč da mu je »ni vzorec«, kar je bogme res, potem ta razgovor lahko obadva zadovoljna zaključiva in mu jaz ne zamerjam več, če je med drugimi napakami kataloga zgodovinske razstave našel tudi to, da je on pisal in celo tiskal kataloge, ko sem jaz bil še veliko preneumen za tako delo, zakaj diskrepanca v letnicah najinega rojstva, ki jih pa nikakor ni zagrešila moja zamikanost, niti njegove korekture ne morejo izdatneje zabrisati. Tudi mu nočem očitati, da kot avtoritete zoper nas navaja svoje pošte z dežele, kakor bi šlo za volilni shod; prav tako molčim o vseh drugih neskladnostih njegovega odgovora in hočem omeniti samo dvoje, kar se mi zdi jedro našega razpravljanja.

Ko smo lansko leto in letos pripravljali razstavo, je dr. M. na nedvoumen način pokazal, da mu ta lahkomiselna namera neizvedljive prirediteljevali ni po volji, ko se je razstava vendar otvorila, je dr. M. prišel, našel v njej 104 napake in »s posebnim poudarkom« opozoril na muzejsko historično zbirko, ki jo je uredil on. Jaz sem se zadel ob to logiko, na kar mi dr. M. odgovarja, da je omenil svojo razstavo ob priliki naše zato, ker »se je ta razstava dosledno in namenoma zamolčala, kakor da je ni na svetu«. Tako se je ona čudna logika, pred katero sem stal v onemogočem nerazpoloženju, spreminila v tragično gesto mučenika. Pa kakor je bila ona logika slaba, tako ta mučenikova gesta ne vzbuja sočutja. Zakaj je dr. M. svojo zbirko sam dosledno in namenoma zamolčeval? Ali če je bil preskromen, zakaj ni sporočil komu drugemu, da je zbirko preuredil, da jo je pomnožil, da priredi v njej predavanje o slovenskem slikarstvu ali karkoli novega? Tega ni storil zato, ker ni imel drugega poročila, kot da je zbirke najvažnejši del javnosti zaprl, o čemer smo mi iz rahločutnosti dosledno in namenoma molčali.

Na koncu svoje kritike nas je dr. M. pozval k združenemu delu, na kar sem ga prosil, naj pristopi k Narodni galeriji ali Umetnostno-zgodovinskemu društvu; on mi je zlovoljno odgovoril, da ne dovoljuje, da bi mu predpisoval, naj deluje »v gotovih društvi«, kakor bi se bili vabili v kegljaški klub, in da ne bo nikomur za pripravo. Kako si torej predstavlja to združeno delo? On mora priti k nam, kakor mi smo že v Muzejskem društvu. Kateremu predseduje on, toda ta odlična in najstarejša naša znanstvena organizacija nima več odborovih sej, nima občini zborov, nima publikacij. Naj se torej pripravi k nam! Včasih smo nerazpoloženi in onemogli, peljemo pa le!

Izidor Cankar.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA.

Nedelja 8. okt.: R. U. R. Izv.
Ponedeljek 9. okt.: Hlapci Red D.
Torek 10. okt.: Zaprt.
Sreda 11. okt.: Jack Straw Izven.
Četrtek 12. okt.: Romantične duše Red B.
Petek 13. okt.: Jack Straw Red E.
Sobota 14. okt.: Heda Gabler Red D.
Nedelja 15. okt.: Heda Gabler Izven.
Ponedeljek 16. okt.: Heda Gabler Red A.

OPERA.

Nedelja 8. okt.: Prodana nevesta Izven.
Ponedeljek 9. okt.: Zaprt.
Torek 10. okt.: Triptychon Red E.
Sreda 11. okt.: Zaprt.
Četrtek 12. okt.: Lakme Red A.
Petek 13. okt.: Zaprt.
Sobota 14. okt.: Carmen Red B.
Nedelja 15. okt.: Madame Butterfly Izv.

— Nova operna noviteta nove sezone bo v torek dne 17. t. m. izvajala znamenita Smetanova opera »Tajnost« (Tajemství).

— Prvi nastop g. Beteteta. G. Beteteta kot član Narodnega gledališča v Ljubljani nastopi prvič v nedeljo dne 8. t. m. v vlogi Kecalja v »Prodani nevesti«. Kot ljubljene slovenskega občinstva je pel to vlogo g. Beteteta že pred leti v Ljubljani z največjim uspehom in pozneje z enakim uspehom na bivši dunajski dvorni operi. Ostale glavne vloge izvajajo g. Lewandowska (Marinka), g. Matačičeva (Esmeralda), g. Šimenc (Janka) in g. Mohorič (Vaška). Dalje sodeluje gna. Štigličeva, g. Smolenka, g. Cvejič, g. Debevec in g. Bratuš. Opero dirigira kapelnik g. Balatka, režijo vodi g. Bučar.

— Iz gledališke pisarne. Operne predstave se prične v nedeljo, dne 8. oktobra t. m. Kot otvoritvena predstava se vprizori »Prodana nevesta« z g. Julijem Betetetom v vlogi Kecalja in z g. Marilom Šimencem v vlogi Janka. Ker sta bili izgnani operi »Triptychon« in »Lakme« koncem sezone le v skrajšanem letnem obdobju in sta ostali tako večini letošnjih abonementov neznani, sta uvrščeni za sezono 1922/23 v redni normalni abonma. Tako se igra »Triptychon« v torek, dne 10. t. m. za red E. »Lakme« pa v četrtek, dne 12. t. m. za red A.

me« pa v četrtek, dne 12. t. m. za red A. Ustrezajoč željam mnogih abonementov se za vse abonmace odigra tudi »Carmen«. Vse operne predstave se prične redno ob pol osmih zvečer, vse dramske pa ob 8. Operni načrt za prve mesece sezone obsega najprej dve slovenski, in Ljubljani do sedaj še nevprijeti znameniti operi in sicer Smetane komično opero »Tajnost« (Tajemství) in Leoša Jančka veliko moderno tragično opero »Pastorka Jenufa«. V »Tajnosti« izvajajo glavne vloge g. Thierry-Kavčnikova (Rozal), Thalerjeva (Blazanka), Kováč (Vid), Zathay (Bonifac), Zupan (občinski svetovalec Malina) in Cvejič (občinski svetovalec Kalina). Potujočega pevca Skrijančja poje g. Bratuš. Opero bo dirigiral kapelnik g. Balatka. V glavnih vlogah »Jenufa« nastopijo g. Thierry-Kavčnikova (Pastorka Jenufa), najvažnejša vloga), Lewandowska (pastorka Jenufa), Matačičeva (Karolka), Šovilski (Laca), Kováč (polbrat Steva) in Cvejič (prvi mlinski hlapec). Nadalje se pripravljata Rossinijeva komična opera »Seviljski brivci«. V tej operi bo gostovala g. Pavla Lovšetova. Pela bo koloraturno vlogo Rozine, Don Figgara bo pel g. Levar, don Bazilija g. Beteteta, grofa Almaviva g. Kováč, don Bartola g. Zupan. Opero bo dirigiral g. Nefat, režiral pa g. Vasilij Sevastjanov. Tekom meseca novembra se namerava vprizoriti Ariga Bolta velika opera »Mephistopheles« z gno Zlikovo v vlogi Margarette, z go. Revičevico v vlogi Marte, z gno Thalerjevo kot Heleno, z g. Šimencem v vlogi Faustina in z g. Zathayem kot Mefistom. To opero bo režiral in dirigiral g. ravnatelj Rukavina. Za prvi december, praznik narodnega ujedinitelja, se pripravljata izvirna slovenska Forstjeva opera »Gorenjski slavček«. V naslovni vlogi nastopi kot gost g. Pavla Lovšetova, vlogo Majde bo pela gna. Štigličeva, vlogo Ninon gna Thalerjeva, vlogo Franja g. Šimenc, kot Chanson nastopi g. Levar, Struklja poje g. Zupan, Ralidja g. Bratuš, Lovra g. Debevec, krčmarja g. Zorman. Režijo bo vodil g. O. Šest. To je načrt notit za prve tri mesece sezone 1922/23. Vmos se bodo izvajale tudi nekatere opere starega repertoarja.

— Umetniška šola »Probuđa« v Ljubljani. V vseh panogah vzgoje napredujemo: univerzo, srednje in razne strokovne šole, trgovsko akademijo in glasbeni konservatorij imamo že in morda se niti ne zavedamo, da pomeni vse to — če pomislimo na predvojni čas — velikanski napredek v našem kulturnem življenju. A umetniške šole nam dosedaj država še ni dala. Mnoge zahteve v tem oziru so ostale brezuspešne. Nočemo raziskovati zakaj, vendar pa ni neverjetno, da smo v toliko sami krivi, ker nismo znali vsistriti sami predpogojev za tako šolo. Ta nedostatek popraviti je bil glavni namen ustanovitelj umetniške šole »Probuđa«. Ustanovitelj umetniške šole »Probuđa« se zavedajo prav dobro, da je ta šola še v začetnem štadiju in da marsikaj še ni tako, kakor bi bilo želeli. Hvaležni pa bi bili vsakomur, kdor bi pomagal brez denarne podpore od strani vlade, brez dobrot horonarij učiteljev, brez lastnih prostorov itd., šoli spraviti na tak višek, kakor si ga žele oni, a tudi ustanovitelj. In vendar gre stvar naprej. Letošnja razstava bo pokazala, da se je že mnogo več napravilo, kakor je marsikdo pričakoval. G. Fr. Sterle in ostali umetniki in profesorji, ki so na šoli delovali, se niso žrtvovali zaman. Dokaz: lep napredek dosedaj vpisanih učencev. Šola se letos nekoliko poveča ter dobi nov oddelek za kiparstvo, ki ga bo vodil naš kipar Berneker. V grafičnem oddelku se bo ločeno poučevala litografija. Novost bo tudi predavanje o modernem pisnostvstvu in o opremi knjiž. To predavanje bo namenjeno v prvi vrsti nastavljenecem v tiskarskih zavodih. O tečaju za fresko-slikanje sledi posebno poročilo.

— Tečaj za fresko-slikanje v Ljubljani. Pod okriljem umetniške šole »Probuđa« priredi naš priznani freskant akad. sl. Šimon Ogrin tečaj za fresko-slikanje. Tečaj se začne 20. oktobra t. l. ter bo trajal do 20. novembra. Obiskovalci tečaja si lahko sami izberejo one ure, v katerih žele delati. V svrhu določite podrobnosti se bode vršil sestanek interesentov dne 16. t. m. ob 17. v tehniški srednji šoli, soba prila. desno št. I. Vabilo se k udeležbi slikarji, kiparji in arhitekti, tudi če stanujejo izven Ljubljane. Čim več bo udeležnikov, tem manjši bodo prispevki za poedince. Opozorjamo na to, da je tečaj za fresko-slikanje, ki se želi v zadnjem času zanemarjati. Ni izključeno, da pride ta krasna in solidna tehnika z nova do veljave, posebno pri okraševanju stavb, bodisi posvetnih ali cerkvenih. Gospodu Ogrinu, edinemu izvežbanemu praktiku smo lahko hvaležni, da se za stare dni še žrtvuje in da želi to, kar ga je učil Wolf, kot nekako zapuščajno podati ostalim umetnikom-kolegom. Naj nihče ne zamudi te prilike, ki se gotovo ne povrne več. Ukovina bo znašala za ves mesec samo 100 do 150 Din. Pismeni oglaš naj se naslovi na vodstvo umetniške šole »Probuđa«, Ljubljana, Tehn. Sr. šola.

Sokolstvo.

— V Sokolskem domu v Domžalah se vrši v nedeljo dne 8. t. m. ob 7. uri zvečer vinska trgatev. Domžalci in okoličani, ki se hočejo razvedriti a zabavati, udeležite se v kar največjem številu te prireditvi Zdravo!

— Ljubljanski Sokol naznanja svojemu članstvu, da je pričel društveni sluga a pobiranjem članarine. Kdor je še ni poravnal, naj stori svojo dolžnost brez odlašanja, sicer se ga smatra izstopivšim iz društva in se ga brezpozolno črta. — Nadalje pozivljamo vse brate in sestre, ki so meniali bilvališče, da javijo svoje nove naslove pismente ali ustnemu Statističnemu oddelku ljubljanskega Sokola, ki posluje vsak delavnik od 18.—19. ure v odborovi sobi v Narodnem domu.

Najnovejša poročila.

Zastoj vojaške konference v Mudaniji.

NESPREJEMLJIVE ZAHTEVE KEMALISTOV GLEDE TRAKIJE. — KRITIČEN POLOŽAJ. — NEPOPUSTLJIVOST TURKOV.

— London, 6. oktobra. (Reuter.) Po uradnih poročilih je položaj zelo resen. V pogajanjih v Mudaniji je nastopila popolna stagnacija. Britanska vlada kljub temu poskuša na vsak način ohraniti mir in solidarnost z zavezniki. Nova navodila niso bila odposlana. Lord Curzon je danes odpotoval v Pariz. Vlada pričakuje izida njegovih pogajanj v Parizu. Uradna poročila opisujejo položaj na ta način:

Turki zahtevajo čim dalje več, ne da bi za to hoteli dati kake garancije in obveznosti.

Sprva je konferenca v Mudaniji potekala zelo ugodno in je bilo pričakovati, da se doseže popoln sporazum v najkrajšem času. V zadnjem momentu pa so Turki stavili nesprenjemljive predloge. Turki so zahtevali, da takoj lahko zasedejo Trakijo, a so odklonili, vsake garancije, ki jih zahtevajo zavezniki v varstvo narodnih manjšin v Trakiji.

Konferenca v Mudaniji je bila po programu strogo vojaškega značaja, a turški delegati so na njej predložili vprašanja političnega značaja, vprašanja, ki jih ima rešiti šele bodoča mirova konferenca. Za rešitev političnih vprašanj ni bila pooblaščen konferenca v Mudaniji, radi česar so odpotovali v Carigrad trije zavezniški oficirji, da poročajo višjemu komisarju o položaju in da dobe nova navodila. Višji komiser je nato poročal o zadevi britanski vladi v Londonu.

— Pariz, 6. oktobra. (Izv.) Po današnjih poročilih iz Londona je nastopilo zopet pesimistično razpoloženje vodilnih krogov v orijentskem vprašanju. Brzojavna poročila generala Harringtona, ki so dospela včeraj popoldne zelo pokvarjena, slikajo položaj zelo resen in kritičen. Turki so v bistvenih točkah nepopustljivi. Danes je bila ponovna seja ministrskega sveta. Lloyd George je takoj že na včerajšnje prvo poročilo, ki je govorilo o resnosti položaja, sklical sejo kabineta, ki je trajala snoči od polnoči do danes zjutraj. V francoskih vodilnih krogih smatrajo, da Anglija namenoma zavlačuje sporazum z kemalisti. General Harrington ima vezana navodila. Vsa londonska poročila slikajo položaj v Orijentu zelo kompliciran. Kemalisti zahtevajo v programu točke sporazuma stvari, ki prej niso bile dogovorjene. Med drugimi zahtevajo kemalisti izpraznitev Canaka po angleških četah. To točko pa smatrajo Angleži za nesprenjemljivo.

— London, 6. okt. (Havas) Prispela je nova nota angorske vlade. Angorska vlada predlaga, da se skliče mirovna konferenca 20. t. m. v Smirno. Dalje predlaga, da se kot interesirane države pozovejo na konferenco tudi Rusija, Ukrajina in Georgija, ker sta poleg zaveznikov pozvani na konferenco tudi Jugoslavija in Rumunska. Angorska vlada se zahvaljuje zaveznikom, ker so priznali pravice Turkov do Drinopolja in Trakije.

— London, 6. okt. (Reuter.) Oficialni krogi smatrajo, da predstavlja brzojavka generala Harringtona kljub svoji nepopolnosti položaj za težak in zapleten. Vojška določila sporazuma, ki bi se bila imela skleniti v Mudaniji, še niso sprejela. Kljub temu pa ni smatrati pogajanj za prekinjena, ker je general Harrington izrazil namen, da se vrne danes zjutraj v Mudanijo.

— London, 6. okt. Ministrski svet je danes nadaljeval razpravo glede orijentskega vprašanja. V uradnih krogih smatrajo položaj za zelo težak in resen. Lord Curzon odpotuje ob dveh popoldne v Pariz, da se posvetuje z ministrskim predsednikom Poincaréom.

— Carigrad, 6. oktobra. Konferenca v Mudaniji, ki je bila včeraj prekinjena, se dane snadljuje.

— London, 6. okt. Včerajšnje Reuterjevo poročilo iz Carigrada pravi, da turški delegati niso bili tako mirljubni kot zavezniki, da so bili v nekaterih točkah, glede katerih je obstajal sporazum med zavezniki, Turki nepopustljivi. Današnji sestanek je lahko v tej ali oni obliki zaključna seja. Stališče Grkov bo tudi imelo velik vpliv.

UMIKANJE KEMALISTIČNIH ČET.

— London, 6. okt. Posebni poročevalec »Daily Chronicle« poroča iz Canaka, da se nadaljuje umikanje kemalističnih čet in da so angleške čete v dotiku s pehotnimi oddelki druge Kemalove armade.

Važne izjave bolgarske vlade v Trakiji.

NERESNIČNE VESTI, DA ZASEDE JUGOSLAVIJA BOLGARSKO.

— Sofija, 6. oktobra. (Izv.) Narodno sobranje je bilo 4. t. m. otvorjeno. Predsednik narodnega sobranja G. Markov je konstatiral, da je navzočih 108 poslancev. Prečitani so bili kraljev dekret, s katerim se sklicuje narodno sobranje na izredno zasedanje, da se sprejmejo nujni zakoni: 1. Zakon o uradnih draginskih dokladah. 2. Načrt zakona o ljudskem glasovanju glede obtožbe kabineta Geševa, Daneva, Malinova in Kosturkova, ki so v letih 1913 do 1918 zakrivali narodno katastrofo. in 3.) Načrt zakona o zaščiti države.

— Sofija, 6. okt. (Izv.) Na včerajšnji seji je bila prečitana interpelacija na namestnika ministrskega predsednika ministra Daskalova o akcijah glede avtonomne Trakije. Obenem so bile vložene interpelacije o akcijah jugoslovenskih čet, oz. njih vojaških operacijah na bolgarskem teritoriju za slučaj konflikta s kemalisti.

Minister Daskalov je v daljšem govoru najprej očrtal smernice zunanje politike ter kategorično izjavil, da so popolnoma neutemeljene in brez vsake podlage vesti, ki so razširjene, da namerava kraljevina SHS zasedati Bolgarsko za slučaj vojaških operacij. Tudi vesti, da nameravajo boljševiki preko Bolgarske poslati Carigradu vojsko na pomoč, so napačne in brez vsake utemeljenosti. Bolgarski vladi ni absolutno nič znanega o takih načrtih. Bolgarska pa bo tudi umela varovati državno suverenost. Bolgarska vlada hoče v vsakem oziru ohraniti strogo nevtralnost. Bolgarska je pasiven opazovalec v sedanjih borbi in tudi v konfliktu, ki lahko jutri nastane. Bolgarska vlada se strogo drži določb nevlidskega mira. Tudi vesti o mobilizaciji bolgarske vojske so netočne, ker Bolgarska strogo sledi politiki mira.

Zanimiva odkritja je podal minister Daskalov glede Trakije. Bolgarska vlada se je tekom mirovnih pogajanj v Parizu odločno zavzemala za to, da odloči prebivalstvo Trakije samo na podlagi principa samoodločbe naroda o obliki države in državne pripadnosti. Bolgarska vlada je bila zato, da si prebivalstvo turške, bolgarske in grške narodnosti v Trakiji samo izbere državno pripadnost.

Ob zaključku mirovnih pogajanj v Neuilly so zavezniki bili za plebiscit v Trakiji. Toda prišlo je drugače. Po kon-

ferenci v San Remu so zavezniki kratkoma brez plebiscita priznali večji del zapadne Trakije Grški, kakor tudi vzhodno. Priznali so ji Trakijo in Malo Azijo. To je turški narod razpalilo in začel se je pripravljati, da osvobodi z orožjem Malo Azijo in Trakijo.

Mi nismo sledili tej politiki in si hočemo pravice do izhoda na Egejsko morje izvojevati mirnim potom. Turki formalno stavijo pretenzije na zapadno Trakijo. Bolgarska je za avtonomno Trakijo. Lahko rečemo: »Mir na Balkanu nastane, če zmaga pravda.« Bolgarska vlada pa stori vse, da se ohrani mir na balkanskem polotoku.

VELIKE TEŽKOČE PRI SESTAVI ČESKOSLOVAŠKE VLADE.

— Praga, 7. oktobra. (Izv.) »Češkoslovenska republika« je objavila včeraj izjavo designiranega ministrskega predsednika Švehla:

Povodom pogajanj o sestavi nove vlade je prišlo zadnji čas do nesporazuma s socijalnimi demokrati, ki pa je bil premoščen. Med tem so se pojavile nove težkoče z narodnim socijalisti, katerih ni uspelo odstraniti.

JUŽNA ŽELEZNICA.

— Beograd, 6. oktobra. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bila podpisana naredba, s katero se podaljšuje konvencija z Južno železnico do 1. januarja 1924.

Borzna poročila.

Zagrebska borza danes ni posovala. — Curli, 6. oktobra. (Preko Dunaja.) Zagreb 2.01, Berlin 0.249, Pariz 18.201, Milan 22.89, London 23.619, Pariz 40.59, New-York 5.536.

— Trst, 6. oktobra. Beograd 34.80, Berlin 1.10, London 103.15, Praga 80.25, Pariz 177.50, Newyork 23.25, Curli 437.—.

— Praga 6. oktobra. Beograd 43.50, Berlin 1.35, Milan 126.—, London 130.—, Newyork 29.50, Pariz 223.—, Curli 550.—.

— Berlin, 6. oktobra. Beograd 3275, Milan 9350, London 9560, Newyork 2160, Pariz 16.500, Praga 7550, Curli 40.500.

— Dunaj, 6. oktobra. Devize: Zagreb 267.75, 268.75, Beograd 1071, 1073, Praga 2497, 2503, Curli 13.785, 13.815, Valute: dinarji 1060, 1064, češke krome 2485, 2495, švicarski franki 13.690, 13.750, dolarji 73.375, 73.675.

Moderniziranje ljubljanske klavnice.

Ljubljana je vsled svoje lege v severozapadnem kotu naše države postala važna središče in križišče za trgovino s soslednim inozemstvom, katerega neposredni mejaš je, pa tudi trgovina z Nemčijo, Češkoslovaško, Švicco in Francijo ubira najrajši svojo pot preko Ljubljane.

V mislih imamo tu predvsem trgovino z mesom in klavno živino, ki sta postala dva glavna izvozna predmeta naše države.

Naši izvozniki iz vseh delov kraljevine zatrjujejo, da jim najbolj kraljevina, ako pripeljejo do Ljubljane živo živino, jo tu zakoljejo in od tu dalje prodajajo. Glavni odjemalec za meso bo končno vedno le Italija, in ni ga kraja, ki bi imel ugodnejšo lego za trgovino, ki bi imela ugodnejšo, ki hoče postati glavno tržišče za meso, če bodo razmere kar se tiče klavnice in pripravljanja mesa za izvoz, postale količnik ugodnejše.

Od leta 1919. dalje se je promet v ljubljanski klavnici stalno pomnoževal in lansko leto dosegel svoj vrhunec. Promet v klavnici bi bil že lansko leto dosti večji, če bi mogla klavnica zmagovali povečati obrat. Da se je moral lansko leto trgovec za trgovcem odslavliti, ki so hoteli klati v tukajšnji klavnici in da je raditega odpadel za občno milijonski dobiček, imamo iskati vzrok le v dejstvu, da so naprave v mestni klavnici zastarele in nepraktične ter poleg tega še v tako razpadajočem stanju, da je postala klavnica nemogočna za večji obrat. Tako se bo do izvoznikičarji polagoma preselili v druga mesta in si deloma že postavljajo v drugih krajih lastne klavnice. Mesto bo na ta način izgubilo enega glavnih prihoditvenih virov, ki bi mu drugače stalno donasal precejšnje dohodke.

Meso se bo iz naše agrarne države vedno izvažalo in se bo radi veliki nadprodukcije moralo izvažati. Le v interesu dobrega občinskega gospodarstva je, da se klanje in izvoz mesa lokalno mogoče koncentrirajo v Ljubljani. Če izvoznikar ne bo imel prilike za klanje pri nas, bo šel pač drugam. Mnenje, da bo povečana klavnica in hladilnica vzrok za dviganje cen mesa, ne drži. Če dosedanja izkušnja namreč kaže, da se v Ljubljani kolje za izvoz večinoma le tuja živina, to je banatska in hrvatska (prašiči so vsi tuji), iz česar sledi, da ljubljanska klavnica ne more imeti nikakega neposrednega vpliva na draženje živine in mesa.

Pa tudi za lokalni promet ne zadostuje več sedanja klavnica. Vse naprave so tako obrabljene, da so nujno potrebne popolne obnove, tudi če hočemo vzdržati promet samo v dosedanjem skromnem obsegu.

V klavnici za govedo je treba popolnoma obnoviti vsa dvigala in prav tako tlak, ki je popolnoma razdrapan. Stene je treba nanovo ometati in vsaj tri metre visoko prepleškati z oljnat barvo. Vodovodna

naprava ne deluje več itd. Klavnica v tem stanju je samo še primer ne-higijenske podrtije. Če bi se vse navedene stvari obnovile, kar bi stalo okrog Din 750.000, bi imeli klavnico, ki bi komaj zadoščala za nekaj let domačemu prometu in vendar bi bili vsi ti stroški za popravilo vrženi proč, ker se mora v najkrajšem času preurediti obstoječa klavnica. Vsako nadaljnje odlašanje bi bilo na občutno škodo mesta Ljubljane, ker bi onemogočili smotreno organizacijo preskrbe z mesom in z drugimi živinskimi potrebščinami.

Se huje kakor klavnica za govedo, izgleda takozvana mala klavnica, to je klavnica za prašiče, teleta in drugo drobnico.

Za promet, ki se tu vrši normalno, to je za ljubljanske potrebe, je klavnica že zdavnaj za 10% premajhna. Kakor skoraj nikjer v drugih mestih, se kolje tukaj vsa mala živina še vedno skupno v eni klavnici. V istem prostoru koljejo teleta, kozlice, mavžajo prašiče, snažijo čreva in pripravljajo meso za trg. Nekaj kar bi vse predpisom zdravstva naravnost v obraz. Tudi je radi velikega navala silno otežkočena zdravstvena kontrola mesa v teh prostorih. Tudi v tej klavnici se mora obnoviti tlak, stene se morajo prepleškati, vodovod popraviti, dva velika kotla izmenjati in nanovo vzdati, vzlic temu pa bi ostala klavnica še samo za domači promet premajhna.

Klavična ledenica, v katero se mora vsako leto nabasati 35 vagonov ledu, ki se ga je že večkrat radi mile zime moralo voziti iz Kranjske gore in Koroške, je pa nekaj, česar se mora ljubljanska občina po pravičnem sramovati.

Prostor za shranjevanje in obešanje mesa za dva prekaljevalca dovolj velik, a vsled pomanjkanja drugih ledenic in hladilnic se je morala letos dovoliti uporaba klavične ledenice sedemdesetimi strankam. Posledica te gneče v ledenici je, da je vsak pregled nemogoč, da vlada v njej poleg nesnage tudi nered, da se blago, ki se v njej obeša, drži komaj par dni in da se poleg tega veliko mesa pokvari in pogubi (pokrade), dnevno večkrat za več tisoč kron.

Ugotovljeno je, da bi se dalo samo z denarjem, ki bi se drugače iztržil za meso, ki se v tej ledenici pokvari in pogubi, vzdrževati in amortizirati moderno hladilnico.

Je več strank, ki plačujejo po 1200 K letne najemščine, a drugače pa pogubijo v ledenici še blaga za 10.000 do 15.000 K.

Premožnejši mesarji, ki niso prišli do prostora v klavični ledenici, se poslužujejo mestne ledenice ob Mestnem domu, ki jo polnijo z ledom in vzdržujejo v lastni režiji. V tej ledenici se blago drži 3 do 5 dni. Najemščina znaša tu za stranke letnih 8000 do 10.000 K, vsota, ki

se nikjer tudi v najmodernejših hladilnicah ne zahteva od mesarjev v taki višini. Pa vendar mesarji kljub visoki najemščini nimajo skoro nikakih koristi od te ledenice, znana je le po mnogobrojnih podganah, ki se pasejo po mesu, namenjenem za človeški užitek. Cela stavba je tako prevrtana in podminirana od podgan, da se sploh ne dajo več pregledati.

Da mora ljubljanska prebivalstvo po leti pogosto uživati skisano in na pol skvarjeno in onesnaženo meso, da utrpevajo obrtniki ogromno škodo, ker se jim zaplenja blago, ki se je na ledu skvarilo, da je vsako klanje na zalogo in radi tega vsaka uspešna aprovizacija v času draginje nemogoča, ie temu krivo edinele pomanjkanje zadostnih modernih hladilnih naprav. Sploh so te ledenice vsled prevelikega navala v takem stanju in v takem protislovju s higijeno, da cela stvar meji že na kaznivost. Že najprimitivnejši čut obzirnosti do ljubljanskega ljudstva, ki mora uživati meso iz teh ledenic in pa obzir do mesarja-obrtnika, sili mestno občino, da nemudoma opusti sedanje ledenice in postavi novo enotno moderno hladilnico. Mestna uprava zahteva drugače od zasebni izpolnjevanje zdravstvenih predpisov, v svojih lastnih obratih pa mora gledati tak nered.

Pa tudi v drugih ozirih je klavnica pomanjkljiva. Vsako klavnico je smatrati kot javen sanitarni zavod a ljubljanska klavnica je brez vseh sanitarnih naprav. Nima kustu-macijskih hlevov, ne kontuma-kulacijskih hlevov, ne laboratorija za kemično in bakteriološko preiskavo, ne skladišč za kožo in loj ne posebnih prostorov za snaženje črev. Hlevi so nezadostni. Po predpisih bi morali biti dovoli hlevi vsaj za 300 glav dovolj veliki, ker se v zimskem času kolje v klavnici povprečno 1400 glav goved, a v hlevih je prostora le za 38 glav. Raditega morajo mesarji puščati po zimi živino v snegu in mrazu na prostem poleg klavnice. Preteklo zimo je bila posledica tega, da je zbolelo in celo zmrazilo več goved, ki so stale ponoči, na prostem ob klavnici. Prav isto je s hlevi za prašiče in drobnico.

Če se omejanje da je klavnica brez klančine (rampe) in da se mora živina iz vseh kolodvorov po ulicah skozni celo mesto goniti v klavnico, kar ovira promet, napravljajo meščanom neprimliko in mesarjem ogromne stroške, utegne biti dovolj dokazano, da Ljubljana s svojo klavnico brez klančine in brez moderne hladilnice ne more več izhajati. Temeljita preuredba in prezidava klavnice v modernem, praktičnem smislu, bo napravila celo stavbo zmnožno tudi največjega obrata, ki se obeta Ljubljani v tej panogi.

Po proračunih, ki jih je imel občinski svet za časa sklepanja glede preuredbe stare klavnice in naprave nove hladilnice, bi se dala vsa naprava izvršiti s 7.500.000.— Din. Danes bi znašal proračun že okrog

12.500.000.— Din. Izdatki bi se morali kriti s posojilom.

S takim posojilom mestna občina kot taka ne bi bila prav nič prizadeta, nasprotno, mestna blagajna pričakuje lahko še znatne prebitke od tega podjetja, kar dokazujejo naslednji podatki:

Po statističnih izkazih mestne klavnice se je klalo v upravnem letu 1921/22:

8.000 govedi za domač konsum,
7.000 govedi za eksport,
12.000 prašičev za domač konsum,
11.000 prašičev za eksport,
14.000 telet za domač konsum,
1.000 telet za eksport,
5.000 koštrunov za domač konsum,
700 koštrunov za doma. konsum,
300 konj za domač konsum.

Poleg tega se je pripeljalo v mestno klavnico na ogled zaklane živine:

6.000 prašičev,
7.000 telet,
1.000 koštrunov, za katere se pobira oglednina v enaki izmeri kot klavnica.

Klavična pristojbina je znašala pred 40 leti 4 krone od govedi, kar je takrat odgovarjalo kupni ceni 5 kilogramov mesa. Po tem merilu bi morala danes znašati klavnica pri govedi okrog K 300.—

Vzemimo pa v kalkulacijo dosti skromnejšo tarifo in sicer:

Klavnica za govedo za domač konsum Din 12.—
Klavnica za govedo za eksport » 25.—
Klavnica za prašiče za domač konsum » 10.—
Klavnica za prašiče za eksport » 20.—
Klavnica za teleta za domač konsum » 6.—
Klavnica za teleta za eksport » 12.—
Klavnica za drobnico za domač konsum » 4.—
Klavnica za konje za domač konsum » 10.—

Donos gori naznačene količine zaklane in na ogled pripeljane živine bi znašal torej v dosedanjem (nezadostnem) obsegu mestne klavnice po navedenih zelo nizkih tarifih Din 838.800.—

Če se mestna klavnica preuredi in zgradijo hladilne naprave, se sme z absolutno gotovostjo računati, da se bo promet v mestni klavnici najmanj podvojil, zlasti z ozirom na skušnje, ki jih je imela mestna klavnica v preteklem času, ko je morala vsakega količnik večjega ponudnika odklanjati. Pri takem obratu bi imela preurejena mestna klavnica letnih dohodkov okroglo » 1.675.000.—

K tem izkazanim dohodkom pa je treba prišteti: najemnino za 300 m² celic po Din 500.— za m² » 150.000.—
najemnino za zmrzavalnico in skladišče za 50 glav po Din 50.— na dan in sicer samo za 200 dni v letu » 500.000.—
najemnina za eksportno hladilnico 350 glav po Din 12.50 za 100 dni v letu » 437.500.—
60 vagonov ledu v kockah po 25 kg = 24.000 kock a Din 10.— » 240.000.—
hlevnina » 100.000.—
pristojbina za tehtnico » 50.000.—
najemnina od drugih prostorov n. pr. skladišče kož, skladišče za čreva, skladišče za loj, nasoljevalnica » 47.000.—
Skupaj Din 3.200.000.—

Iz predstojčih števil je zadostno dokazano, da ni le obrestovanje temveč tudi amortizacija investovane glavne zasigurana in to v najkrajšem času.

Razne stvari.

* Amerika se baje pomika proti zapadu. Iz Londona poročajo, da se Amerika pomika proti zapadu. Uresničuje se torej teorija nemškega geologa dr. Wegenerja, ki je izjavil, da so bili kontinenti najprvo spojeni skupaj ob tečajih, da pa se polagoma pomikajo od vzhoda proti zapadu. Amerika se pomika mnogo hitreje kot Evropa. Se hitreje se pa pomika Grenlandija. Wegener je dostavil, da se je to gibanje dogajalo in dokazalo na raznih zvezdnah v Evropi in Ameriki.

* Stanje svetovnih gimnastičnih zvez. Franco-gimnastična zveza ima 400.000 članov, švicarska 106.548 članov, nizozemska 37.983, italijanska 15.000 članov, belgijska 9800 članov. Najlažja je češka sokolska zveza, ki šteje preko 400.000 članov, jugoslovnsko sokolstvo ima okoli 60.000 članov in članice.

* Zagonetna smrt. V nekem mestu Suederlanda v Ameriki je bil poklican zdravnik dr. Limeborn k neki porodnici. Dete se je rodilo in zdravnik je bil vzel v roko. Ko je nato gledal na prsnece vzkliknil: »Dete je mrtvo«. V tem trenutku pa je padel mrtev na tla, zadet od kapi.

* Viljemova ženitev. Bivši nemški cesar Viljem je službeno obvestil župana v Doornu, kjer sedaj živi, in guvernerja pokrajine Utrecht, da se namerava poročiti. Viljemov sin August Viljem je prisel iz Berlina v Doorn in prinesel s seboj vse dokumente, ki jih potrebuje njegov oče za poroko. Poroka se bo vršila v kapelici kraščin, kjer Viljem stanuje.

Zbirajte znamke

za
Jugoslovnsko Matice!

Spomini Viljema II.

(Dalje.)

Drugo poglavje Viljemovih memoarov je posvečeno generalu Capriviju, ki je bil naslednik kneza Bismarcka na sedišču državne kanclerije. Viljem pripoveduje, da je Caprivi le malo razumel pomorstvo in da ni imel smisla za reorganizacijo nemške mornarice. Zato se cesar pohvali, da je pravzaprav on ustvaril nemško mornarico. Do kanclerskega mesta je prišel Caprivi samo iz ozirov na Bismarcka, kjer se je hotelo imenovati nekoga iz njegove generacije. V ta čas pade zamena Zanzibara za Helgoland, kar je bilo proglasilo za čin dalekovidne politike in nemški narod ima biti hvaležen Capriviju, da je mnogo pred svetovno vojno zaslugočil zmago pri Skageraku. Caprivi je odšel s svojega mesta brez vsake nevolje. Treba je bilo novega kanclerja.

Po dolgem razmišljanju se je cesar odločil za kneza Hohenloha, katerega je že Bismarck visoko cenil radi njegove državne zvestobe. Knez Hohenlohe je bil tip starega plemenitega grandseigneura in je bil po materni strani s cesarjem v sorodstvu ter so ga v cesarski hiši nazivali za strica. V prvo dobo Hohenlohevega kanclerstva spada slučaj, ki postavlja v zanimivo luč razmerje do Francije in Rusije. Francija je nameravala svoje čete iz Alžira odpoklicati in jih dislocirati ali v južnem delu države ali pa proti Alžirski. Cesar je opozoril na to sarjen Nikolaja II. s pripombo, da bo prišel k protidredham, ako car ne zadrži tako izvajajočih korakov svojih zaveznikov. Nato je prišel k nemu ruski knez

Lobanov, takratni ruski zunanji minister. Hotel je cesarja pomiriti radi omenjene dislokacije čet, češ da so vse zadavne govorice gola bajka. On prinaša iz Pariza povsem pomirjiva zagotovila in nikomur se ni treba nič bati. Cesar mu je takoj ošabno odgovoril, da se beseda »bati« ne nahaja v slovarju nemškega oficirja. Ako Francija in Rusija hočeta vojno, bi jima tega ne mogel zabraniti. Knez Lobanov je pogledal proti nebu in zatrjeval, da na vojno nihče ne misli in da vojne ne sme biti. Najvažnejše pod Hohenlohem je bila pridobitev Tsingtau. Nemčija je bila mnenja, da potrebuje za svoje ladje premogarske postaje, da se mora na vsak način uveljaviti želja trgovskih rokov, da se izrabi prilika, ko se Kitajska odkriva mednarodnemu prometu, za nemško trgovino. In tako je Nemčija prišla na misel, da si pridobi Tsingtau. Rusija ni delala nikakih posebnih zaprek. Ruski car je nadalje izjavil cesarju, da nima na deželnih delih južne črte Tientsing-Peking nikakega interesa, zato pa Rusija ne bo delala težkoč Nemcem glede Shantunga. Ruski interes se osredotoča na deželne dele ob Port-Arturu itd. Nato je prišla vest o umoru dveh nemških katoliških misijonarjev v Shantungu. Ves nemški katoliški svet je zahteval radi tega energične korake. Tako je odšel princ Heinrich, da prevzame poveljstvo brodnj, ki je odplulo v obrambo vzhodnoazijske divizije. V novembru 1897. je bil zaseden Kiaučou in dne 6. marca 1898. je Kitajska podpisala glede Kiaučoua najeminsko pogodbo. Anglija je pozorno sledila Nemčiji na njenem pomorskem gibanju in kmalu je prišlo med njo in Japonsko do misli, da se sklene angleško-japonska

zveza proti prodiranju Rusije in Nemčije na vzhodu. Sledile so razne angleške publikacije, ki so razburjale angleško razpoloženje proti Nemčiji. Prof. Usher je leta 1913. izdal obširno delo, v katerem se je privikal razkriti obstoj tajne pogodbe med Anglijo, Ameriko in Francijo iz leta 1897, iz katere je razvidno, da so se te države združile proti Nemčiji za slučaj vojne. To daje globok vpogled v predzgodovino in pripravo za svetovno vojno s strani »antante«, ki se je že takrat združevala proti Nemčiji, čeprav še ni nastopala pod imenom »Entente cordiale«. Tako je lahko razumeti odpor Anglije leta 1897. proti dogovoru Nemčije za premogarske postaje in razumljiva je tudi jeza, da se je Nemčiji z rusko pomočjo posrečilo ustaliti se na Kitajskem. Zunanji urad označa Viljem v svojih nadaljnjih izjavanjih za zelo pomanjkljiv, radi česar je prišel pri ljudstvu, kakor tudi pri vojaštvu do splošne nepriljubljenosti. V zunanjem uradu je vladalo načelo: »Le mir! Le nikar ne nevščnost z drugimi državami! Cesar je hotel temeljit reform, pa vsak kancler se je eupri.

Med tem je Tsingtau cvetel in Japonci in Angleži so ga gledali zavidno. Leta 1914. je Anglija zahtevala, da naj vzame Japonska Tsingtau, čeprav je bil v resnici Kitajski. Japonska je to z veseljem storila in ga vrnila šele začetkom t. l. Kitajski. Tako je Anglija iz trgovske nevoščljivosti uničila veliko nemško kulturno delo v inozemstvu. O »rumeni nevarnosti« se je pogovarjal nemški cesar z ruskim carjem po rusko-japonski vojni. Car je bil vidno pod velikim vtiskom naraščajoče japonske moči in ogroženja Rusije je Evropske strani Japoncev. Vršil se je

tale zanimiv pogovor: Cesar je rekel carju: Ako se Rusi prištevajo kulturnim državam Evrope, morajo biti pripravljene, da sprejmejo njihovo varstvo proti »rumeni nevarnosti« ter se bodo skupno z Evropo borili za svojo in njeno eksistenco in kulturo. Ako pa se čutijo Rusi Azijate, se pridružijo »rumeni nevarnosti« in skupno ž njo napadejo Evropo. Car mora po tem urediti svojo deželno obrambo in svojo vojsko. Na vprašanje carjevo, kaj pričakuje cesar, da bi storili Rusi, je Viljem odvrnil: »Drugo!« Car je bil razburjen in zahteval od Viljema, naj pove, na kaka dejstva naslanja svojo sodbu. Viljem je odvrnil: »Na dejstvo zgradbe železnice in pohoda ruske armade na prusko-avstrijsko mejo.« Car je protestiral in zatrjeval, da so Rusi Evropejci in da mu bo častna dolžnost, varovati Evropo pred »rumeno nevarnostjo«. Državniki na Japonskem pa med tem po Viljemovem mnenju še ugibajo, ali so prav storili, da so se v svetovni vojni postavili na stran antante. Nato se bavi Viljem na dolgo z znano brzojavko na Krigerja. Ko je bila objavljena, je zabučal vihar na Angleškem in na Viljema so leteli brezbrojni očitki. Bila pa je po njegovi sodbi važna za nemško zunanje napredovanje. V notranji politiki je vladala mila roka kneza Hohenloha, kar pa tudi ni bilo všeč Viljemu. Med tem je bil nemški cesar v Orijentu in leta 1899. na Angleškem. Nastopno leto je Hohenlohe odstopil. Poslovila sta se zelo prisrčno, kakor se poslavljata druge nečak od dobrega strica.

Za Hohenlohom je prišel v zunanji urad grof Bülow. On je obvladal številna vprašanja vedno živahnije se razvijajoče zunanje politike, zlasti pa

je dobro poznal razmerje do Angleške. Bil je spreten govornik in točen debater. Grofov oče je bil intimus kneza Bismarcka in tudi mladi Bülow je pričel svojo kariero pod velikim kanclerjem. Viljem ga je učil, kako treba postopati z Angleži, namreč da se ž njimi ne sme diplomatizirati in nastopati z fineso, marveč samo naravnost in odkrito. Diplomatziranje in fino nastopanje se ima varovati po Viljemovem mnenju sama napram latinskim in slovanskim narodom. Leta 1901. je imel Bülow priliko izkazati se v pogajanjih z Angleži. Umrla je kraljica Viktorija. Viljem je šel s svojim stricem vojvodom Connaughtom k njeni smrtni postelji in na njegovih rokah je stara kraljica umrla. Njena smrt pomeni razdobje v angleški zgodovini in v razmerju Anglije do Nemčije. Ko se je Viljem vrnil z Angleškega, je prinesel s seboj vtiske, da je razpoloženje za približanje in sporazumjenje z Nemčijo nazvedno ugodno. Zastopal je stališče, da je treba takoj do dobrega agreementa, iz katerega bi se mogla razviti alijansa. Priložnost za to je prišla nepričakovano. Chamberlain se je nenadno pojavil v Berlinu z vprašanjem, ali bi bila Nemčija pripravljena za alijanso z Angleško? To je bilo leta 1901. Cesar je takoj vprašal: »Proti komu?« Sledil je odgovor: »Proti Rusiji, ker ogroža Indijo in Carigrad.« Vršili so se razgovori in pogajanja, pri katerih je Chamberlain naglašal, da se ima skleniti trdna zveza, pri kateri se Angleška čisto naravno zaveže za eventualno vojaško pomoč. Chamberlain je zagotavljal, da doseže plačec za zvezo brez skrbi v angleškem parlamentu. Ali to se ni zgodilo. Nasprotno pa je Anglija sklenila kmalu na to zvezo z Japonsko.

„VOLTA“ tovarna žarnic v Mariboru, Koroška cesta št. 27

Izdeluje vrhunske žarnice s kovinske nitje v vseh vrstah in oblikah ob najnižji ceni in najboljši, vsake tuje konkurence zmožni kakovosti. V kaverni Union, ki jo razsvetljuje žarnice „Volta“ so lahko vsake priprave o preverjeni kakovosti žarnic „Volta“.

Bukova drva

suha, se prodajajo na drobno in debelo. Sp. Šiška, Reinlinghausova gostilna 87. 8409

Psi

in 2 psi čiste volčje pasme, 3 mesece stari, se takoj prodajo. Novo mesto, žandarmerijska vojašnica. 8362

Proda se enonadstropna hiša

z 9 stanovanji na Selu 49. Vprašati v Vodmatski ulici 4a. 8416

Gospodilčna

želi priti kot tovarišica oziroma družabnica v boljšo družino. Govori slovensko, nemško, italijansko in tudi francosko. Večja je tudi gospodinjstva. Na honorar ne polaga važnosti! Ponudbe pod „Tovarišica 8383“ na upr. Slov. Naroda. 8383

Vinsko posodo

od 3-5 hl, iz klanega hrastovega lesa K 8-50 za 1 liter. — Od 5-8 hl, iz klanega hrastovega lesa K 7 za 1 liter franko skladišče nudi **Mihajlo Ivanovič**, Zagreb, Frankopanska 12.

Jrštje za strope

zdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množinah znaten popust. — **ANTON STEINER**, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 2128

Odlijevke iz sivoga lijeva

(Graugussabgüsse) za sve grane obrta i industrije, prema nacrtu, kalupu ili uzorcima od najmanjih do najvećih komada, obrađeno ili sirovo dobavlja odmah uz umjerene cijene **SMEV**, tvornica strojeva, Bjelevar. 7934

Trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“ **Erlavec & Turk** (proje Hammerschmidt) Ljubljana, Valvazorjev trg 7 nasproti križevniške cerkve. Zaloge cementa in karbida.

Divjačino

n. pt. srne, zajce, fazane, jerebice, divje race, sloke itd. v vsakem času po najboljših cenah kupuje E. VAJDA, veletrgovina z divjačino in perotino, Cakovce, Medjimurje. Brzjavni naslov Vajpa Cakovce. Interurb. tel. 59.

Perutnino

vsakovrstno, živo ali na francoski način klano in čisteno, nudi trdka **Kmet & Lubšina**, Ljubljana VII, Slovenska c. 290. Sveža jajca vedno v zalogi. Ugodno za letovišča in hotele. 4698

Anton Steiner

mestni tesarski mojster v Ljubljani

prevzame vsakovrstna tesarska dela, kakor strešne stole, kupole, stolpe, mostove, vrtno utice itd. Parna žaga z vsemi stroji za obdelovanje lesa. 4796

Avtomobile

kolesa, motorje pnevmatiko vseh vrst olje - bencin in druge potrebščine ima vedno v zalogi **F. Florjančič**, Ljubljana.

dr. Rudolf Zaletel

Ljubljana, Selenburgova ulica 6, I. nadst. desno, ordinira redno od 9. do 11. dop. in od 2. do 4. pop. 8378

Prostovoljna javna dražba

se vrši v nedeljo, 8. oktobra ob 2. popoldan na Gillicah, gostilna Amerika. Prodajalo se bo: kočija in več drugih voz, 2 konja, več divanov in drugih predmetov. 8416

Zakonski par

brez otrok, išče mebljeno sobo, če mogoče s posebnim vvhodom. Ponudbe pod „R. 8424“ na upravo Slovenskega Naroda. 8424

Kompanjon

s kapitalom od 400 do 500 tisoč kron se sprejme v svrhu povečanja trgovine, ki se nahaja na zelo prometnem kraju mesta. Ponudbe pod „Soudeleznik 8399“ na upravo Slov. Naroda. 8399

Hišnica

(oskrbnica) Mirna, tiha, starejša zakonca brez otrok iščeta mesto hišnega oskrbnika s stanovanjem v Ljubljani ali v bližini mesta. Ponudbe pod „Hišnica 8317“ na upr. Slov. Naroda. 8317

Na stanovanje in hrano

se sprejme več boljših gospodov ter gospodičen v novo zgrajeni vili z električno razsvetljavo. Kje, pove upr. Slov. Naroda. 8429

Sprejme se

več gospodov na dobro meščansko hrano, mesečno 1500 kron. Obeduje se ob 12. in 14. Vpraša se Krakovska ulica 35. 8430

Cena se prodaja klavir

(spinet), primeren za učenje. Naslov v upr. Slov. Naroda. 8417

Hiša

enonadstropna, 1/2 ure od glav. kolodvora Ljubljane, z električno razsvetljavo, obširnimi vrtni, stanovanje za kupca, se prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8366

Večjo nemebljovano

suho, snažno mesečno sobo, išče vdova s dvema že večjima, mirnima otrokoma. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod šifro „Prazna soba 8418“.

Krasna oprava.

Proda se poročnoma nova, krasna masivna spalnica (svetla) in jedilnica (temnordeča). Les črešnjev. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8420

Moderna nova kavarana

na prodaj. Informacije pod „Kavarna“ na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor.

Proda se

mizararska delavnica v okolici Ljubljane s orodjem ali brez njega. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 8370

Proda se

dobro ohranjen tabornakolj (Tabernakelkasten) event. tudi druge stvari. Naslov pri upr. Slov. Naroda. 8399

Prva jugoslov. barvarija, krasarstvo in strojarstvo

P. Semko, Ljubljana, Gillice 230 je otvorila delavnico in prodajalno v Križevniški ul. 7.

Teod. Korn, Ljubljana

Polljanska cesta št. 6. Krovni, stari, galanterijski in okrasni kiper in izdelovalec posod iz pločevine za firne, barve, lak in med vsako velikost kakor tudi posod (skafje) za konzerve.

Največji davki

katere plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, zgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti.

Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom trdnice **H. SUTTNER**, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestnice, svetilne in stenske ure, veržice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orožje, kristna in birmška darila ter vso drugo zlatino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, britve, lasiščnice in briske stroja, steklorezce, doze za tobak, svalnice in smotke, nažigalce in denarnice kupite dobro in ceno pri trdnici.

H. SUTTNER, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

Mlad sodnik želi vstopiti kot

koncipijent

v odvetniško pisarno. Ponudbe pod Koncipijent 100/8331 na upravo Slov. Naroda. 8331

LOKOMOTIVE

2 novi, Sosni, 50 HP za 600 mm raztečine;
2 rabljeni enakih tip;
3 rabljene 60-80 HP za 760 mm raztečine, 2, 3 in 4osne; dalje 50 novih prekucnikov (Muldenkippenwagen) 1 m³ vsebine, za 600 mm raztečine; zgrajenih prav močno;
25 rabljenih prekucnikov (Muldenkippenw.), tudi jako močnih, za 1 1/2 m³ vsebine, za 760 mm raztečine;
30 rabljenih naložnikov (Kastenwagen) za 600 mm raztečine, vsebina 1 1/2 m³;
2 vagona normalnih železniških tračnic z ogibalščic.

Vse se odda eno.

Vprašanja pod „Priložnostni kup 7808“ na upravo Slov. Naroda.

NEMA PROVALNIKA, KOJI BI PROBIO VIDA KOVIČEVE CELOČNI KAPAK, NITI IMA SUNČA, KOJE BI PRODRLO KROZ VIDA KOVIČEVE SPECIJALNE ZASTORE!

PRVA JUGOSLAVENSKA TVORNIKA ŽALUZIJA, BOLETA, DRVENIH I CELOČNIH KAPAKA I SUNČANIH ZASTORA

G. SKRABEC

BRATA VIDA KOVIČ

ZAGREB

TELEFON: POLJOVNICA 4-22, TRGOVAČKA 23-15

Jugoslovanska banka d. d.

menjalnica v Ljubljani
Kolodvorska ulica šte. 26.

Bel. glavn. R 200.000.000.

Rezerva R 50.000.000

Centrala v Osijeku.

Podružnice: Beograd, Bred na Savi, Crikvenica, Karlovac, Novi Sad, Osijek, Subotica, Varakdin, Vukovar, Zagreb, New York.

Kupuje in prodaja devize in valute najkvalitetneje. — Obreštuje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po najvišji obrestni meri. Telefon št. 543.

Mesečna soba

s posebnim vvhodom v okolici ali predmestju Ljubljane se išče. Ponudbe pod „Okolica 8364“ na upravo Slov. Naroda. 8364

Prodaj

decimale tehnično, višje 7-800 kg ter dober vinski sod za 50 hl. F. Cvek, Kamnik. 8361

Posojilo

od 250 do 300.000 Din. išče proti vknjižbi solidna tverda na daljšo dobo. — Obresti po dogovoru. — Ponudbe pod „Ugodno naložen kapital 8401“ na upr. Slov. Naroda. 8401

Gostilniški prostori

se iščejo v našem s vso opremo vred. Dopisi pod „Gostilna 8272“ na upravo Slov. Naroda. 8272

Dva bolje simlirana priv. uradnika

iščeta skupno sobo v sredini mesta z zasebnim vvhodom, če mogoče tudi s hrano s 1. novembrom 1922. Ponudbe pod „F. 8321“ na upravo Slovenskega Naroda. 8321

Priporočam se

cenj. damam za izdelovanje žametnih, svilenih in drugih klobukov ter vsakovrstnih čepic. Išče se tudi modlatovski odemka.

J. Stemberger,
Današka cesta št. 9.

Zastopnik

pekerijske in kolonijalne stroje, v Ljubljani in v vsej Sloveniji dobro vpeljen in priljubljen, želi prevzeti zastopništvo večje solidne trdnice. Vprašanja pod „Znanje 8396“ na upravo Slovenskega Naroda. 8396

Velika, lepa slika hiša

na vogalu, 3 min. od kolodvora v Mariboru, v dve nadstropji, 8 stanovanj, kopalnica, vodovod, električna razsvetljava, velika klet za obrt, se radi selitve prodaja. Cena 1.600.000 K. Naslov: **Dr. Lenart**, Celje, Kralja Petra c. št. 16. 8340

ADRIA TEA

NAJBOLJI

DOBI SE POVSOD

GLAVNA ZALOGA

F. SIBENIK - LJUBLJANA

Plesno šolo

za začetnike otvori v drugi polovici oktobra v Narodnem domu podpisani. Pouk bo na sistematično-metodični podlagi od prvih korakov do navednih, potem figuriranih plesov in ob koncu tečaja tudi nekaj modernih plesov. Pričetek plesnih vaj se objavi v „Sloven. Narodu“. Pismene prijave do 15. oktobra na upravo Sl. Nar. pod „Plesna šola“. Brez predhodnje prijave se ne bo sprejemalo. 8323

Franc Trošt.

Zenidba.

Ozbiljna ponuda.

Vel. trgovec, dobro situiran, želi ozbiljno poznanstvo s omenom devojko ali udovcem brez dece od 3-40 god. koja bi bila prijatna spolnost, čiste prednosti, zdrava, kućevno, lepo i nježno odgojena, vredna domaćica, muzikalna i mlada, priprava, mirna, spořadna. Uslov je medjodna diskusija. Pismene ponudbe na lištem i tačnom adresom alati pod „Nalim“ postrestante Novi Sad, Vojvodina. Diskrecija zajamčena. 8402

Krasen, velik, električen koncertni gramofon

z značnim pritiskom, napredaj. Zelo pripraven za plesne zabave, kino itd. Nadomestuje popolnoma manjši orkester. Meh. delavnica A. Rasberger, Ljubljana, Sodna ulica 5. (veža desno). 8232

Spreten puškar

ki zna tudi delati kopita in brinirati, dobi trajnega dela. Ponudbe z zahtevno plačo na **A. Z. Beregszász**, Vrsac, Banat. 7929

Oddam takoj 1 ali 2 mesečni sobi

po 1 ali 2 postelji. Poseben vvhod, elektrika, suho, zračno, mirno. **Sprejem tudi zakonski par**. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8354

Hiša na krasni legi

na periferiji Ljubljane, z velikim dvoriščem in vrtni, ob katerega teče potok, se pod ugodnimi pogoji takoj prodaja. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 8371

Prodaj

enonadstropno hišo,

prilagojeno za detajlno ali lavozno trgovino v prometnem, bogato lesno-industrijskem kraju. Pri hiši obširno dvorišče, gospodarsko postopje, vrt in njiva. Kupec se lahko takoj vseli. Naslov pod „Sijajna bodočnost 8396“ na upr. Slov. Naroda. 8396

Trebam dobri, vrjedn i pošteni

djevolku ili ženu, koja bih nastupila odmah za kućne poslove, to jest **KUHARICU**, kao spremati sobu i voditi gospodarskog. Obratiti se na adresu **GROZDIĆ**, Bjelovar. 8408

Trčan med

cvetlični, čist vosek, jamešno pristno in zdravo blago, večje množine ima v zalogi **Čebelarstva podružnica** v Črni pri Prevaljah. 7671

Zenitna ponudba!

Mlad, soliden, trgovsko naobražen, sedaj samostojen leoni trgovec čedne znanosti se želi vsled premajhnega znanja tem potom seznaniti v svrhu poznejše ženitve s pridno, nekoliko izobraženo gospodično do 28 let. — Za povečanje obrata je potreben kapital, na katerega se pa v ugodnem slučaju tudi ne reflektira. Le resne ponudbe neanonične je poslati pod „Odkritostnost 8350“ na upravo Sl. Nar. Tajnost strogo jamčena. 8350

Zenitna ponudba.

Veletrgovec in industrijalec, samec, priključuje znanosti, z velikim lepim posestvom, želi zaradi družinskih razmer znanja s priključljivo, doberično in izobraženo gospodično z večjim imetjem, v starosti od 20 do 30 let v svrhu čimprejše ženitve. Ponudbe, če mogoče s sliko, pod „Veletrgovina in industrija 8174“ na upravo Sl. Naroda. Tajnost je zagotovljena. 8174

Proda se

velika dvonadstropna hiša s trg. lokali, velikimi skladišči stanovanjem, velikim dvoriščem in vrtni. V hiši je izdelovanje žitne kave z električnim obratom, dalje vodovod, elektr. razsvetljava. Hiša bi bila tudi za primerno industrijo potrebna itd., vse je v najboljšem stanju. Iztom se kupi stavebni prostor oz. hiša v bližini skladišča južne železnice. Obratiti se pismeno ali ustmeno od 7 1/2 do 9 na Rojč, Selo 45, Ljubljana, Telefon 250. 8066

Nc 1 167-22-2 8230

Dražbeni oklic.

Prostovoljna sodna dražba glede zemljišča vložna številka 2019 d. o. Trnovsko predmetje se vrši v nedeljo, 8. oktobra 1922 ob petnajstih popoldne v gostilni v Kolesiji v Ljubljani.

Proda se hiša blizu Kolesije. Hiša je vila, lesa aližn. Prodajalecvo stanovanje ali vsaj eno je v dveh mesecih po dražbi prosto. Izklicna cena 1.400.000 K, vadi 10 od sto. Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo pri notariju M. Hahnerju v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6. Ljubljana, 28. septembra 1922. **Mate Hafner**, notar kot sodni komisar.

Stroji za obdelovanje lesa. — Turbine. — Transmisije. — Armature in seselke. — Zvonovi.

Strojne tovarne in livarne d. d. :::: LJUBLJANA

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1922.

— Ob drugi obletnici koroškega plebiscita priobčimo veleinteresanten članek »Prvo poglavje koroškega plebiscita«, ki ga je napisal za naš list g. general Rudolf Maister. Naše čitatelje že danes opozarjamo na ta velezanimivi članek, v katerem so nanašani zgodovinski podatki, doslej še malo ali nič znani, ki se nanašajo na dogodke na Koroškem.

— Pred preobratom v naši notranji politiki? Iz Beograda in Zagreba nam dohajajo senzacionalne vesti: Vodja hrvatske seljačke republikanske stranke in predsednik hrvatskega bloka Stjepan Radić kaže namerava v svojih temeljnih spremeni svoj dosedanj politiko; s svojimi poslanci namerava priti v Beograd v parlament ter se udeležiti tako proslave kumanovske bitke, kakor tudi poseta naših parlamentarcev v Pragi. Kaj je napotilo Radića k temu koraku? Ali se mu je obljubila iz Beograda njegova hrvatska seljačka republika, ali se mu je zagotovila revizija ustave v smislu njegovih zahtev? Iz poročil, ki jih priobčujemo listi, to ni razvidno, nasprotno, iz teh poročil se da sklepati, da ni zahteval nobenih koncesij in da mu tudi niso bile dane nobene posebne obljube. Zdi se torej, da je nepričakovani preokret v njegovem političnem naziranju nastal v njem samem. Kdor pozna Radića in njegovo nestalnost in vohavost, se temu ne bo čudil. Ako pri kom, pri Radiću se stika vedno ekstremi. Postal je iz radikalnega svobodomiselca preko noči zagrižen klerikalec, ki je imel vedno na jeziku »Izusa i Mariju«, prelevil se je iz oduševljenega zagovornika hrvatsko-srbske sloge v najstrastnejšega nasprotnika Srbov, postal je iz monarhista pod Habsburžani ekstremen republikanec v narodni državi pod Karagiorgevič. Vajen je torej menjati svoje politično prepričanje, kakor se menja vsakodnevna suknja. Zato ni prav nič presenetljivo, ako je vrgel preko krova svoje včerajšnje politično prepričanje in ako že jutri nastopi v narodni skupščini kot najonemnejši zagovornik današnjega režima. Ker pa se spominjamo, da je postal Radić pred dobrih desetimi leti iz svobodomiselca Savla klerikalni Pavel samo zaradi tega, ker so mu dali naši klerikalci nekaj tisočakov, se ne moremo ubraniti misli, da je tudi pri sedanjih Radićevih prelevitvi, ako se je v resnici zgodila, igral posredno ali neposredno veliko, ako ne glavno ulogo vsega močnega bog — mamona.

— Imenovanje. Za pomočnika ministra socialne politike je imenovan znani strokovnjak in aprovizacijski zadevnik g. Janko Jovan. Kakor čujemo, nastopi g. Jovan svoje mesto že v ponedeljek.

— Osebnost. Vodstvo Jadranske banke poroča: Glavni ravnatelj g. Ciro Kamenarovič je pred 2 tednom zaradi bolezni na želodcu odpotoval v svrhu zdravljenja v sanatorij poleg Monakovega. Njegovo zdravstveno stanje se je že zdajno zboljšalo in pričakovati je, da se v kratkem vrne zopet na svoje mesto. Za čas njegove odsotnosti ga zastopa v vodstvu banke njegov namestnik, ravnatelj Jadranske banke g. Alfred Krestel.

— Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla ga. Barbara Cidrich, car. uradnica vdova. Bodi ji blag spomin!

— Vpoklic rekrutov. Vojno ministristvo izda v kratkem poziv v vojaško službo vseh onih rekrutov, ki so rojeni l. 1902. Čim se zagotova transport rekrutov, bodo vpoklicani. To se zgodi tekom meseca novembra.

— Kje tiči vzrok? Pišejo nam: Med ostalimi nenormalnimi pojavi našega javnega življenja pripada vidno mesto brez dvoma kriminalnim zločinom, ki se množijo v zadnjem času vedno bolj. Res je, kot smo že omenjali, da so dogodki zadnjih let ubili med ljudstvom vsako moralo, pravtako pa je tudi res, da tiči vzrok množičnih zločinov, umorov, ropov itd. še neke druge. Če je postalo vprašanje škandaloznih gromotnih razmer naših državnih nametščencev v zadnjem času bolj akutno, bi bilo potrebno, da se merodajni krogi globoko zamislijo še nad drugim važnim faktorjem javnega življenja in to so naši varnostni organi, predvsem orožništvo. Da je orožništvo dandanes potrebno tako kot še nikoli, o tem ni dvoma. To orožništvo, ki mu je izročena skrb za red in varnost državljanov, se pa nahaja v materijalnem oziru v položaju, ki je naravnost obupen in ima za državo žalostne posledice. Tako prejšnja n. pr. orožnik s štirinajsetimi leti službe, ki ima ženo in pet otrok okroglo 5300 K. to pa so izredni slučaj, kajti pretežna večina naših orožnikov je mlajša in prejema na glede na družino 2500 do 3000 K. Jasno je, da pri takih gromotnih razmerah orožnik ne more izvršiti svoje dolžnosti

tako, kot to zahteva javna varnost. Pa ne samo ne more, temveč tudi neče, kar ima še veliko večje posledice. Orožništvo postaja polagoma apatično, zanemarljivo svojo službo, kajti mesto da se posveti izključno svoji službi, mora večkrat vporabiti svojo energijo, da preskrbi legalno ali od dobrih ljudi lastnim otrokom vsakdanji kruh. In tu menda tiči važen vzrok množičnih zločinov, ki prete postati še mnogoštevilnejši, če bodo merodajni krogi še nadalje zanemarljivo to važno vprašanje.

— Omejitve potovanja v Nemčijo. »Csl. Republika« priobči vest, da so prejeli nemški konzulati v inozemstvu navodilo naj postopajo pri izdajanju viz viz zelo previdno in naj se pred vsem informirajo o cilju potovanja. Ako je sumnja, da je cilj potovanja življenjskih potrebščin, se mora vizum odkloniti. Prusija, Saška in Bavarska so samostojno omejitve obmejni tujski promet.

— Pristojbine političnih in policijskih uradnikov in policijskega varnostnega moštva za službo v privatnem interesu. Za policijske nadzorovalne službe, ki jih opravljajo politični ali policijski uradniki v izrednih urah v interesu in na račun privatnikov — kakor n. pr. nadzorovalne službe pri predstavah in kinematografih, pri koncertih, na plesih in pri drugih javnih prireditvah itd. — gre vsakemu uradniku brez ozira na činovni razred, za vsako uro službe po dnevi, to je med 6. in 18. uro, znesek 15 Din, a za službo v nočnem času, to je med 18. in 6. uro, za vsako uro 20 Din. — Za spredaj navedene službe, ki jih opravljajo moštvo varnostne straže ali policijski detektiv v izrednih urah v interesu privatnikov gre vsakemu moštu, brez razlike na činovni ali plačilni stopnjo, za vsako uro službe po dnevi, to je med 6. in 18. uro, po 8 Din, za vsako uro službe po noči, to je med 18. in 6. uro, po 10 Din. Za nadzorovalno službo v gledališčih so določene naslednje pristojbine: za političnega ali policijskega uradnika 8 Din, za vsako uro, za vsakega stražnika ali detektiva 4 Din, za uro. — Četrta ur službe preko števila službenih ur se šteje za polno uro. — Te pristojbine stopijo v veljavo dne 6. oktobra. — Konkurz za zdravnike. Ministrstvo narodnega zdravja pošlje v Češkoslovaško v svrhu študij dva zdravnik, da se specializirata v balneologijo in klimatologijo. Študij je določen za dve leti. Po končani študiji bosta zdravnikalec nameščen v naših državnih kopalnišči. Prošnje je treba poslati ministrstvu za narodno zdravje.

— Vrtinarsko razstavo nameravajo prirediti ljubljanski trgovski vrtarji. Kakor vse druge obrtne panoge, tako se je začela tudi ta lepa obrt lepoto razvijati. Ustanovila se je pred kratkim tudi vrtinarska zadruga za Slovenijo. S to razstavo, ki je bolj lokalnega pomena, nameravajo vrtarji občinstvo natančneje zainteresirati za svojo obrt.

— Zupanstvo občine Viš naznanja 3 gospodom, ki so 6. oktobra t. l. zjutraj pobalinsko razdelili občinsko desko in eskozoper hitre avto vožnje, da nemudoma dopolnijo na občinski urad 100 dinarjev za napravljeno škodo, 250 dinarjev za isleditev, in 250 dinarjev za višji ubožni škod, skupno 600 dinarjev. Rok 8 dni. V nasprotnem slučaju se uvede kazensko postopanje.

— Člani okrajnih bolnišniških blagajin, ki nameravajo iti v bolnico, se morajo preje oglašiti v poslovalnici dotičnega okraja, da dobijo predpisano nakaznico. Brez te nakaznice se nikogar ne sprejme v bolnico. Čudno, da poslovalnice to ne razglase potom časopisja, da bi se človek ognil nepotrebnih potov in stisnit. Pa čujemo dan na dan pritožbe, da se bolniki ne sprejemajo v bolnišnice brez predpisanih dokumentov. Ničje to javnosti ne pove, ne bolnišniška blagajna, ne bolnišnica. Bolnik bi že najraje videl, da gre hitro v bolnico, pa ga napode po predpisane nakaznice. Vsako spremembo pravil, bi morali vedeti vsi člani bolnišniških blagajin.

— Kako skrb državna železnica za svoje uslužbence. Pišejo nam: Tistim uslužbencem, ki so v Zagrebu in Ljubljani radi pomanjkanja stanovanj primorani voditi dvojno gospodinjstvo daleč proč od družine, je železnica izplačevala seveda vedno 6 tednov »za nazaj« komaj polovico dijet kot odškodnino za to cigansko življenje. A želite, sedaj je ministrstvo saobračaja tudi to bomo, tako nujno potrebno odškodnino ukinilo! Za obliko nam daje pri prometu celih 10 K mesečno, morda le za sukanec, da si bomo naše cunje še iz bivše Avstrije lahko zakrpal. Napredovanje od 1. julija pa pravijo, da izide o sv. Nikolaj, ker nima »para«. Ni čuda, da potem železniški minister govori o prebitkih pri drž. železnici, ko plačuje celo svoje takozvane višje uradnike, takozvane nekdanje »zlate ovratnike« — po celih 1300 dinarjev mesečno ali še celo manj! Zato vse beži od železnice!

— Pritožne knjige v hotelih in restavrantih namerava uvesti Češkoslovaška država. Vsako pritožbo bo preiskala pristojna oblast in ako se izkaže upravičenost, bo dotični krivec primeroma kaznovan. Vlada hoče s tem dobiti nekako sredstvo za znižanje cen in sredstvo proti izkoriščevanju zunanjih hotelskih gostov.

— Nove cigarete. Uprava državnih monopolov je sklenila, da izidnači v vseh tobačnih tovarnah svoje fabrikate tako glede kakovosti, kakor glede tehnične izdelave in omota. V kratkem pridejo v promet te nove cigarete vrste: 1.) »Vardar« (makedonska specialiteta) po 325 D 1000 komadov, 2.) »Neretva« (makedonske med pryo in drugo vrsto) po 250 D 1000 komadov, 3.) »Morava« (srbska specialiteta) po 180 D 1000 komadov, 4.) »Zeta« (srbski prvovrstni fabrikat) po 135 D in 5.) »Sava« (drugovrstni srbski fabrikat) po 100 D 1000 komadov. Čim pridejo te cigarete vrste v promet, prenehajo tovarne izdelavo cigaret z dosedanjimi nazivi: »Sportom«, »Damam« in »Egiptovskim« bje torej zadnja ura.

— Gostilničarji v Ribnici, ki so prodajali sifon po 6, odnosno 8 kron steklenico, so bili obsoljeni na dva dni zapora in 1600 kron globe. Ako uvažujemo, da prodajajo drugi sifon po 10 kron, se mora zdeti ta sodba krivična. Baje so sklenili prizadeti krmajari, da ne bodo več prodajali sifona. Kaj poredi k temu »Sveta vojska«?

— Kostanj dozoreva in blizu se čas, oziroma je že tu, ko se nam nudijo v našem lepem toviškem gozdu leto za letom prizori najbrezobznejšega vandalizma. Mnogo čednih deščic s svarišnimi napisi je porazdeljenih v gozdu od raznih stevah in potih, tako, da človek večkrat ne ve, kot jo sme kreniti in kod ne. Često se ti zdi, da posega dotična svarila nekoliko preveč v osebno prostost, ker užitek od gozda imam samo tedaj, če mi ni treba v enomer paziti na to, da ne storim kakega prepovedanega koraka. Toda človek bi se napoved udal, ker ne more biti dvoma, da treba tudi gozd šteti, ako bi se ti na drugi strani ne vsiljevalo prepričanje, da vsi ti napisi in predpisi nimajo pravega smisla, ker se nikdo ne briga za to, se li izvršujejo ali ne. Se manj pa ti te deščice s predpisi, kod smeš hoditi in kod ne, imponirajo, ako vidiš, kako se še za vse važnejše stvari nihče ne zmeni, kako se dopuška, da se na pr. o nepravem času listje grabi, dopuška, da se vse nastilo tako temeljito pomete iz gozda, da ne preostane prav nič za poznolitev zemlje in kako se celo trpi, da po gozdu kosa pole tr neusmiljeno seka mlade rastline. Baš tako ni v nikaki primeri škoda, ki jo povzroči kdo na ta način, da morda hodi po prepovedani poti, škoda, ki se dela pri nabiranju kostanj. Šad je še komaj napol zrel a že je vse polno mladih junakov v gozdu, ki plezajo v vrtočave višave, udrihajo neusmiljeno s z dolgimi prekljami po drevmu, lomijo veje in vrhove ne meneč se za to, da tako okleščeno drevo prihodnje leto ne more tako roditi kot bi lahko, ako bi se tako brezumno ne ravnovalo z njim. — Nisem eden izmed tistih, ki bi revnejšim siletem ne privoščil da si prilaste gotove gozdne produkte, če je tudi to deloma v profilsoviu z določili gozdnega zakona. Naj si nabere revež gob v tujem gozdu, naj mu bo dovoljeno tudi, da pobere kako suhljad za kurjavo in tudi nabiranje kostanj naj se ne zabranjuje, pač pa naj se gleda na to, da se pri tem ne bo delala škoda, kot se faktično dela. Kak zmisel ima to, da se še nezrel sad kladi z dreva? Le poljditve enkrat v gozd in oglejte si tiste kopicke, ki leže tam vsepovsod in prepričajte se, koliko sadu se na ta način ugonobijo, koliko leži tu po tleh še popolnoma belega in mehkega kostanja, ki nima še nobenega okusa, nobene vrednosti, kar ve celo tisti, ki ga je v svoji pohepnosti naklatil, ker bi ga sicer ne pustil ondi ležati! Kjer pouk nič ne izda, tam je treba navesti nerazodno množico s silo do pameti! Mislim, da bi bilo umestno, ako bi mestni magistrat strogo odredil, da je vsako plezanje, vsako nasilno ravnanje z dreviem pod kaznijo prepovedano. Zrel sad se sam sproži z drevesa, nezrel pa itak nikomur ne zaleže. Vsekakor bodo imeli oni revni sloji, ki so navajeni, hoditi vsako jesen bodisi v toviški gozd, bodisi na Golovec po kostanj, na ta način več koristit, kot če ostane pri dosedanjih običajih. Plezanje po drevmu pa mora biti prepovedano tudi iz varnostnih ozirov. Ne sme se čakati s tem dotle, da se kdo ponesreči. Seveda, magistrat magistrat bo moral napraviti zopet par novih deščic z napisi in tudi za neko nadzorstvo bi moral poskrbeti, toda to menda ne ugonobi mestne občine! — a —

— Cene divjačin v tekoči sezoni. Slovensko lovsko društvo je na odobrovi seji z dne 28. septembra t. l. določilo naslednje cene divjačin: a) srna 15 Din, jelen 10 Din, divja koza (gams) 8 Din, 75 par, po kg; b) zajec pod 3 kg 40 Din, nad 3 kg 45 Din, fazan 40 Din, gozdni jereb in gos po 25 Din, raca in ključač po 20 Din, poljska jerebica 15 Din, in prepelica 6 Din, 25 p. komad.

— Od D. M. v Polju nam poročajo. V našem, v neposredni bližini slovenske prestolnice ležečem kraju je, kakor znano, papirnica, ki je izvestno največja v Jugoslaviji. V poslednjem času se je njeno obratovanje jako razmahnilo, ker dobiva od dne do dne večja naročila iz Srbije. Da ima tako podjetje živahno korespondenco, si je lahko misliti. Zato smo jako pogrešali druge poštne zveze z Ljubljano. Naposled smo jo le dobili, namreč poštne sile, ki hodi v Ljubljano po pošto vsak dan v popoldanjskih urah. K plači poštne sile prispeva tovarniška uprava. Od poštnega ravnatelstva ima sedaj s približkom nekaj čez 1000 kron, tovarniška mu pa da 800 K. Poštne pristojbine so neznosne, a poštna uprava nima toliko, da bi zdrževala sama poštne sile. Žalostno!

— K rodbinski tragediji na Starem trgu nam piše prijatelj našega lista: Kakor da bi bil zadet od strele, tako je vplivala na mene ta grozna vest o tragediji, ki je zadela to nadvse pošteno družino. Znamo smo že nad petnajst let in moram priznati, da tako pošteni ljudi s tem nesrečnim gospodarjem vred, kakor je bila ta rodbina, se ne dobi kmalu. Ko sva se prvič seznanila, mi je razodel vse svoje gorje. Bil je naprednega mišljenja, zato so ga pod klerikalnim gospodarstvom povsod preganjali in zapostavljali. Končno je bil vpokojen s neznanjo pokojnino. Opetovano sva se srečala in vedno mi je težilo, da je popolnoma uničen s svojo družino in da mu ni več živeti. Spoznal sem njegovo duševno potrtost in ga tolažil, da naj potrpi, ko pride nova pragmatika, se mu bo pokojnina zvišala. Toda vse moje tolažbe so bile zaman. Ako

je kdaj v takem razpoloženju popil eno ali mogoče dve četrtinki vina, je bil ves razburjen. Kdor ni izkusil, kako vpliva na človeka v skrajnem obupu ali pa žalosti popita se tako mala množica alkohola, ta ne more soditi. Planega nisem nikoli srečal, zato pa njega in vso družino najbolj pomilujem. Pripominjam, da je bil nekoč že na Studencu. Zadnje čase je bil duševno docela potrt in se je vedel tako, da je vsak spoznal, da je abnormalen. Ker drugače bi tudi ne bil izvršil tega čina. Toliko, da je javnost o tem podučena in da ne sodi krivično ljudi, ki so le pomolovana vredni.

— Samomorilni kandidat. Posestnik Karol Polaček iz Vižmarjev, se je radi obupnih družinskih razmer zastopil z octovo kislino. Težko poškodovanega so prepeljali v deželno bolnico. Njegovo stanje je opasno.

— Težka nesreča. Pastir Josip Jaklič, zaposlen pri posestniku Josipu Kušniku, je kopal v neki jami pesek, ki se je vsul nanj in ga podsol. S težkimi poškodbami so ga prepeljali v deželno bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Bco z društvenim denarjem. Elektrotehnik Rudolf Pirmavec je pobegnil iz Ljubljane in odnesel glasbenemu društvu »Svoboda« v Mostah 3000 kron denarja. Da se pa pri begu ne bo dolgočasil, si je »izposodil« še en klarinet.

— Še dva »strahovalca Ljubljane« aretirana. Tekom včerajšnjega dne sta bila aretirana še dva člana dične tolpe, o kateri smo poročali včeraj. Slednja sta delavca France Zavar in Ivan Vrežar. Oba sta v družbi z glavarjem »apašev«, glasovitim škodlarjem, izvršila več vlomov v Ljubljani in okolici. Tudi imata na vesti vlom na Ambroževem trgu. Vtaknili so jih v zapor. — Nadaleje je bil od orožnikov na Dolskem aretiran še dolgo iskani Alojzij Meserko, ki se je izdal za »maremoherja« in na ta način strankam izvažal dotične, katere je potem popravil in prodajal. Oddan je bil sodišču.

— Nagrada za isleditev tatov. Ker se še podpisnemu in orožništvu na Vranskem doslej ni posrečilo islediti tatov, ki so mi vdrli v trgovino, razpisujem nagrado v znesku K 1000.— omenju, najsiho orožnik, stražnik ali civilna oseba, ki mi isledi tatove. Ludovik Košir, Prekopa pri Vranskem.

— Vzeta je bila nekemu gospodu dne 2. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji III. razreda na Židanem mostu listnica z manjšo vsoto jugoslovenskega in avstrijskega denarja in potno legitimacijo s sliko, kakor tudi z več drugimi listinami in slikami.

— Ozromna kazen. 24 milijonov kron. Iz Osilke poročajo: Policija je pred nekaj dnevi aretirala več dolgo časa zasledovane begunce iz Baranje, Mihaela Pollaka, Josipa Krieslerja in Antona Hovna, ki so thotapili izrazne karte iz Madžarske. Ker kart brez davčnega pečata niso spravili v promet, so naročili v Budimpešti ključke 10 in 30 dinarskih žigov, s katerimi so potem pakete kart žigosali. Tudi so ponarejali razne štampiljke. Pri aretaciji je našla policija pri njih 400 paketov izraznih kart, 160 komadov ponarejenih žigov znekm po 30 dinarjev in 658 komadov po 10 dinarjev. Sodišče je prisodilo tihotancem kazen 24 milijonov kron, odnosno kazni primeren zapor, za katerega velikost bo šele odločilo justično ministrstvo.

— Cestni napad. Domov na Selo se vračaločega črkostavca Albina Židana je v Mostah neki neznanec napadel z nožem in ga trikrat sunil v hrbet, enkrat pa v levo ramo. Židana so morali prepeljati v bolnico. Neznanec, ki je bil star okoli 20 let, je pobegnil.

— Ljenski zapustil organizatorja XXV. sovjetske republike. Prijeto je bilo. Kakor Faust med študenti je sedel črnobrkati in gostobesedni Jaka v operni kleti. V atmosferi vinskih duhov je Jaka razkladal in prorokoval ustanovitve XXV. sovjetske republike v Jugoslaviji in da sam postane vrhovni komisar za Slovenijo. Vsi literati, igralci in umetniki hodo za vse življenje preskrbljeni. Sama Ljensin in Trocki sta izdelala načrt za republiko in njemu poverila veliko nalogo. Jaka je bil vesel, kadar je denarce imel. No, časi so se spremenili in Jaki so denarci izginili. Kaj storiti? Saj sem komunist! Čemu bi tam onemu kmetu v okolici ne vzel iz hleva konja? Neko noč je Jaka srečno izpeljal kmetu konja iz hleva in ga tudi dobro prodal. Ko so te dni denarci pošli, se je ponoči zopet pripil pri kmetov hlev po drugega konja. Že je odpel konja, kar se je začel močan glas in neka roka ga je zgrabila. Jaka, močan komunist, ga je udaril, pričela se je borba na žive in mrtve. Hlapec, šibkejši človek, je uvidel, da ga ne bo mogel obvladati, v skrajni borbi je segel v notranji žep komunistovega telovnika ter potegnil listnico. Naravno, da je ustanovitelj XXV. sovjetske republike po bitki pobegnil. V listnici pa so našli ime koniskeza tatu, bodočega vrhovnega komisarja sovjetske Slovenije. Sedaj Jaka vzdihuje: »Ljensin, Ljensin, zakaj si me zapustil!«

— Vojaški binokli med prebivalstvom. Ministrstvo vojne in mornarice je sporočilo, da se nahaja med prebivalstvom še večje število vojaških daljnogledov, zlasti sistema »Zeiss«, ki jih je pustila na našem ozemlju avstro-ogrsko vojska ob priliki svojega umika l. 1918. Vsi ti daljnogledi pripadajo kot vojni plen državi in predstavljajo njeno izključno lastnino. Kdor si je kakorkoli samostojno prisvojil kak tak daljnogled, ga mora oddati najbližji vojaški komandi ali orožniški postali, ki mu bo prejem potrdila. Ako bi se potem razglasil našel pri kom kak vojaški daljnogled, za katerega bi posestnik ne mogel dokazati, da so jih nabavili za svojo lastno potrebo še pred vojsko, odnosno se izkazati z nakaznico Gospod. komisije za stvarno demobilizacijo za dotični daljnogled, se bodo taki daljnogledi odvzeli proti dotičnim osebam pa se bo postopalo kakor z zatajevalci državne imovine.

Na dnu življenja.

Pred par dnevi smo imeli priliko podrobneje poročati o mladi, vlomilski družbi, ki je, če računamo le približno nakradla za pol milijona raznih predmetov, denarja in dragocenosti. Kriminalist se bo v tem slučaju vlomilke družbe, mladih ljubljanskih apašev, zanimal za kriminalno stran slučaja, sociolog za vzroke, ki so dovedli mlade elemente v zločin vlomov in tatvin, a pedagog bo imel ravno v tem velikkem vlomilskem organizmu predmet, kako pride mladina, nezkušana in vsakemu drznežu poslušna sledeča na pot zločina.

Zanimivo je dejstvo, da je bila večina aretiranih vlomilcev v najnežnejši starosti — brez matere. Vsi vlomilci so pričeli karijero pričetkom te pomladi. Po naključju in medsebojnih stikih so se začeli spoznavati. Bili so to mladi ljudje brez vzgoje. Nad njimi ni čuvalo skrbno in ljubezni polno materinsko oko. Zapuščeni, samemu sebi prepuščeni so hoteli v tej povojni atmosferi živeti brezskrbno in veselo življenje.

Aretrirani »strahovalci Ljubljane« pa kljub temu, da jih je prišla roka pravice, niso izgubili med zaslišanjem vlomilcem in tatniškim tovarišem prirojenega specifičnega humora. Ležerno, kot da bi bila predstava v »kinu«, so pripovedovali svoje vlomilске avanture. Med vlomilci velja za največjo »nevednost« — nesolidarnost. Tatovi in vlomilci si skušajo med seboj pomagati. Tudi družba ljubljanskih »strahovalcev« je bila med seboj zelo solidarna. Značilno je, da je ta družba vlomilskih začelnikov skrbela tudi za — stare vlomilce, takozvane »invalidi«, ki so se prestali večletne kazni v ječi. »Mali Jaka« je kavalirski delil izvojevalni plen med »stare bajto«, ki so vedno pri njem dobivale denar in stanovanje — po navadi v Cernetovem kozloču v Šiški, kjer so bili najbolj brez skrbi. Vlomilci so vsakega, ki je bil brez strehe, dirigirali tja gor. V tem kozloču je bilo pravcaro pribelžišče vseh brezstresnih »apašev«. Tam je bila pa tudi pravcaro pisana družba, ženske, mlade in stare, stari vlomilci in veseli mladci.

Ljubljanski »apaši« so imeli specifične vlomilске metode. Nekateri vlomilci so bili specialisti v skakanju skozi okna, drugi v odklepanju vrat, tretji v iznajdbi načrtov in krajev, kjer so lahko brez skrbi vmlajali.

Glavar te vlomilске družbe je sčasoma postal Alojzij Škodlar, tip in reprezentant stare vlomilске rodbine, stanujoče na Brdu pri Glincah. Kako je Škodlar postal član mlade apaške družbe? — Neke krasne poletne noči, ko je že zorel krompir, je vlomil v vilo pod Rožnikom. Plen ni bil znan. Ko je nosil ukradene predmete po Večni poti, so ga nenadoma obstopile tri mlade osebe, odločno vzključajo: »Kam? Od kje? Kaj nosiš?« Škodlar, brez prepričanja, ni mogel dati sprva nobenega odgovora. Osebe, ki so se vračale od silnice podjetja, so Škodlarju napovedale aretacijo: »Mi smo detektiv! Sledite nam v imenu postave!« Šil so nekaj časa v smeri proti mestu. Čez nekaj časa so začeli mrmati: »No, pa izpuštimo reveža!« Škodlarju se je srce omehalo. Navidezni trije detektivji, ogroženi, da ima Škodlar je neznan plen, so ga povabili na — »krompir«. V gozdu so napravili ogenj, pekli krompir ter se po malem intimno spoznali. Bili so 19. letni Jože Flinc, strokovnjak v odpiranju vrat, Jaka Čadež in Janez Sorko. Pri »krompirju« so potem začeli snovati nadaljnje načrte. Škodlar je porabil vse vlomilčeve žemljajoče ter jim začel razkladati svoje teorije. Postali so pri »krompirju« prav židane volje, veselo govorili: »No, pa gilih ta pravega smo prišli!« Škodlar je postal njih apaški glavar, živel je na njih stroške in posvetil se je šundromanski literaturi, iz katere se je navzel vlomilskociničnega humora. To polajnuje anekdota od Grubarjevem kanalu. Nekega poletnega dopoldneva je Škodlar hodil lačen in žejen, popolnoma suh v žepu za vodo okoli »Fajmoštra«. Na nasprotni strani na Pogačarjevem trgu je zagledal tri kompanije: »Ta malega Jaka«, Janeza Sorko in Jaka Čadeža. Urnih krač so jo nekam brisali. Škodlar za njimi. Pri »Mahru« so se sešli. Vprašanje: »Kam pa, kam?« Lakoničen odgovor: »Imamo kšeft!« Drveli so v C. M. ulico. »Ko sem prišel na vogal ulice«, pripoveduje Škodlar, »je že bil kšeft fertia!« Videl sem samo, kako je skočil z okna Čemažar in vsi so začeli »plavati« dalje, nesla jih »voda« proti Gruberjevemu kanalu. Tu je Čemažar delil plen — bilo je okoli 1400 kron denarja! (usnjata torbica vredna 1500 kron!) Govoril je Čemažar: »Tole Tebi! Tole Tebi! Tole meni!« Sebi je potem do delil dvojni delež. Meni je podaril dva kovača za guljaž — Usnjato torbico so vrgli v kanal.

Jaka Čemažar, nazvan običajno »Ta mali Jaka«, 18 letni frkovec je bil duša vsaj družbi. Specialist v skakanju skozi okna. Izvršil je množične tatvine z bogatim plenom. Rekli so mu tudi »Jaka Smuka«, kajti, če je bilo kje v pritličju okno odprto, je bil »smuk« notri. Bil je zelo radodaren in je podpiral stare poklicne vlomilce z denarjem. Imel je svojega strežaja, pa tudi mnogo pomočnikov, ki so hodili na »komisijone« ter razpečavali od njega ukradeno blago. Rad se je tudi bahal, kadar je bil v veseli družbi. Škodlarju je neki dan govoril: »Danes, pa danes je bil feist kšeft, Osem angrifov! Bil je feist »tempa!« (Dobro zaključek!) Zanimiv je tip mladega vlomilca Ladislav Žibert. Eleganten je. Po poklicu ključavničar, za to vrlo izurjen v odpiranju vrat. Cist in solidno počesan. Na ulici na lastni promeni da ga nikdo ne spozna za tuih velikih nevarnega. Napravil je Žibert kar sprehajajoč se od Poljanske ceste do Sv. Jakoba ob beam dnevu med opoldanskim odmorom — v lome v tri trgovine, ki so mu nesli okoli 15.000 K. Zato je radostno obiskal svojega pri zldarskih delih zaposlenega tovariša Franceta Brezovčarja, kateremu je kavalirsko dejal: »Da-

mes sem napravil fejsť štos! Na, tu imaš 1100 K! Ti ni treba garati.

Dobro je živela apaška družba, ker nekateri člani so bili zelo plodoviti. Končno pa jih je slučajno izdala — srebrna žlica, ukradena pri g. Mulcu. Kakor so bili rafinirani tatovi kljub temu se niso znali rafinirano zagovarjati in začeli so polagoma izdajati drug drugega.

Trije, Jaka Čadež, Jože Finc in Ivan Sorko so bili radi pohajkovanja aretirani na glavnem kolodvoru. Inicijativo za aretacijo je dal detektiv obmejnega komisarijata na Jesenicah Kette, ki je s pomočjo krim. organa Turina trojico prijel in odvedel v zapore. Pri preiskavi so našli zelo čudne ključke in vitrine, kar je vzbudilo pozornost kriminalnega oddelka za nadaljne poizvedbe.

Čim je bila spravljena pod ključ ta apaška družba, je v Ljubljani nastal momentano mir in ni čuti o nobenem vplomu več.

Turistika in šport.

— **Sturm 14. Dunaj:** Ljubljana. V nedeljo 8. t. m. ob 16. se vrši na prostoru lirijske pri državnem kolodvoru nogometna tekma med lirijsko in SK. — **Sturm 14. z Dunaja:** vodilnim klubom dunajskega II. razreda. V lirijski nastopi po dolgem presledku zopet golman Pelan. Srednji krilec Zupančič, eden naših najboljših in najbolj simpatičnih igralcev, igra v nedeljo 101. tekmo za SK. lirijsko. — **Tekma se prične ob 16. uri.** Vstopnina: sedel D 15 in 8, stoječa D 5, članske, dijaške in vojaške vstopnice D 3. Predprodaja od 10. do 12. na prostoru. Igra se ob vsakem vremenu.

— **Prvenstvena tekma lirijska:** Primorje, ki bi se bila morala vršiti 1. t. m. je bila po ljubljanskem nogometnem Podsavezu v soboto, torej dan pred tekmo, odpovedana. O tem nam pošilja lirijska ta-le dopis: 14. septembra je obvestila SK. lirijska ljubljanski nogometni podsavez, da je sklenila za dni 1., 2. in 15. oktobra razne mednarodne tekme. 19. septembra je odgovoril LNP, da je izžrebana za 1. oktober prvenstvena tekma lirijska: Primorje ter zahteval, da se lirijska do 25. septembra odloži igrati prvenstveno tekmo 1. ali 8. t. m. lirijska je 25. septembra javila, da sprejme izžrebani termin 1. oktobra ter je istočasno prelozila mednarodno tekmo s SV. Celovcem. Poslovni odbor LNP je vzel dopis lirijske za tisti dan na znanje ter določil prvenstveno tekmo lirijska: Primorje definitivno na 1. t. m. Zanimivo bi bilo izvedeti, zakaj podsavezni tajnik tega sklepa ni službeno objavil, kakor je bila njegova dolžnost. V petek 29. septembra se je vršila nato seja upravnega odbora LNP. Na tej seji, torej nekaj dni pred tekmo, je bila predložena prošnja SK. Primorja za odgoditev tekme z utemeljitvijo, da je SK. Primorje sklenilo za ta dan tekmo z mariborskimi Rapidom in ker ima v prvem moštvi par igralcev bolnih, oziroma odsotnih. Upravni odbor LNP je tej prošnji ugodil ter tekmo preložil, če tudi SK. Primorje pri vložitvi prošnje ni postopalo po § 13. pravilnika prvenstvenih tekem, ki pravi, da mora klub, ki ne misli nastopiti določeni dan k tekmi, prositi za odgoditev 8 dni pred terminom, četudi SK. Primorje ni javilo prijateljske tekme z Rapidom kakor zahteva to § 17. o. prav. (8 dni naprej) in torej za to tekmo sploh ni imelo dovoljenja in čeprav nikjer ne upošteva za vzrok odpovedi oboje strani ali odsotnosti igralcev. — Razen tega je ustvaril LNP s tem sklepom preljudje, ki utegne onemogočiti v bodoče vsako resno prvenstveno tekmo, kajti opiraje se na ta sklep, more zahtevati vsak klub še par dni pred terminom odgoditev določene tekme. Iz navedenega bi se dalo sklepati, da LNP ni kos svojim nalogom. Jasno je, da to postopanje ubija ambicioznost klubov, da jih finančno oskuduje in daje sportu v splošnem značaja nerensosti. Sport, ki se bori še ved-

no z velikimi ovirami, potrebuje vsaj v vodilnih organizacijah urejenih razmer in vestnih voditeljev.

Glasbeni vestnik.

— **Slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«** priredi v ponedeljek dne 9. t. m. ob osmih zvečer v »Unionu« svoj prvi letošnji koncert s sledečim sporedom: 1. St. Premrl: Pesem žerjavov; mešani zbor. 2. E. Adamič: Večerna l.; mešani zbor. 3. Dr. Fr. Kimovec: Zvonovi pritkavajo; mešani zbor. 4. P. H. Sattner: Šašek; mešani zbor. 5. St. Premrl: Medved z medom; mešani zbor. 6. V. Vodopivec: Ptici; ženski zbor. 7. O. Dev: Nega ni (narodna); mešani zbor. 8. Dr. Fr. Kimovec: Fćelica letela (prekmurska narodna); mešani zbor. 9. V. Zganc (medijumske narodne): a) De su one fćitice; mešani zbor, b) Zibu haj; moški zbor, c) Kiša pada; mešani zbor. 10. a) A. Pokornj: Teče voda se skalj (slovaška); moški zbor. b) E. Adamič: Turpoljci (belokranjska); moški zbor. 11. Hatze: a) Skripi gleram, b) Oj Lazare (srbski narodni); mešani zbor.

Solstvo.

— **Mešanska šola v Zalcu.** Šolski odbor v Zalcu je nam poslal v objavo ta-le dopis: Kakor smo že zadnjič poročali, se je ustanovil v Zalcu »Šolski odbor«, ki ima nalogo zainteresirati maso naroda za naš kulturni zavod. Člani tega odbora so priredili v nedeljo dne 1. oktobra t. l. shode v nastopnih občinah Spodnje Savinske doline: Gotovlje, Velika Pirešica, Petrovče, Griže, St. Pavel, St. Peter, Polzela in Braslovca. Verna slika teh shodov je sledeča: 1.) Gotovlje: Tukaj je prišel na shod iz občine le načelnik krajevnega šolskega sveta g. Hropot in ravnatelj deliške mešanske šole iz Celja g. Josip Brinar, ki je imel namen obrazložiti zborovalcem počen mešanske šole, način ustanovitve itd. Kljub temu, da se je poslalo po posamezne vaščane z ozirom na navzočnost g. ravnatelja Brinara, vendar ni prišel nihče. Ne vemo, ali tisti za tem dejstvom nevoščljivost ali karsikoli? Dobro, pa prestavimo mešansko šolo v Gotovlje, in vse bo prav! 2.) Velika Pirešica: Navzoči župan g. Teržan, je izjavil, da si je občina svesta storiti vse, da se vzdrži obstoj mešanske šole v Zalcu ter obljubila podporo v naturalijah. Vseli nas zavednost občine Vel. Pirešica. 3.) Petrovče: Na shod pride g. župan Koren in neka žena, ki ima sina v III. razredu žalske mešanske šole. Zatrjuje se, da se da veliko doseči v naturalijah in v vožnjah. Druge nesreče ni bilo. 4.) Griže: Največ smisla za mešansko šolo v Zalcu imajo Grižani, kojih se je nabralo v šoli 14 mož in dve ženski. Pokazali so resno voljo. Župan g. Keitina je izjavil, da bo z vsemi močmi deloval na to, da prevzame tudi tamošnja občina gotove garancije. Ki jih zahteva višja šolska oblast. Odgovori se hoče tudi s prispevki v naturalijah. 5.) St. Pavel: Tu se je vršila istočasno tudi seja krajevnega šolskega sveta, ki pa ni bila sklepna. Poročevalec je dobil vtis, da bo storila občina svojo dolžnost, ker je občina prikladna Zalcu nego Celju. Navzoči gosp. župnik Končan je zagovarjal mešansko šolo v Zalcu. Obljubljeni je v naturalijah 5000 opek. 6.) St. Peter: Navzoč le nadučitelj g. Rob. Senica. Gospod župnik Jančič ni dal razglasiti shoda. Za mešansko šolo v Zalcu ni niti najmanjšega odmeva. 7.) Polzela: Navzoči g. župan pozdravila mešansko šolo v Zalcu in obljubila, da se bo glede naturalij dalo doseči marsikaj. Glede gmotnih prispevkov ne more pred sklicanjem občinske seje obljubiti ničesar. Polzelani sanjajo o lastni mešanski šoli! 8.) Braslovca: Poročevalec hladno sprejme g. ravnatelj Lorber. Druhi zborovalcev ni, kjer je redar razglasil, da se vrši shod v Zalcu. Občina pa

je poslala v Zalcu dopis, naj nihče ne prireja v Braslovcah shoda, ker jim šola v Celju bolje ugaja, kjer so otroci po spolu ločeni. Kljub temu pa je poselež našo mešansko šolo v minulim letu iz te občine sedem učencev. V vseh občinah so se vršili shodi v šoli, kjer so poročevalci sprejeli dotični voditelj. Hvala jim! Kljub nasprotovanju v nekaterih občinah so poročevalci vendar le edini v mnenju, da se bo že v nadaljnjem zainteresiranju prebivalstva dalo doseči toliko, da bodo dane garancije, ki jih zahteva višji šolski svet. Za mešansko šolo pa velja nas neizprosnost jekleni boj, dokler nam bo le-ta zakonito zadržana. Kakor je razvidno iz razpoložljivega, so nam garancije za stavbo zagotovljene. Zato že danes vnaprej opozarjamo, da se bodemo ozirali pri vsprejemu v mešansko šolo v prvi vrsti na učence in učenke obeh občin, ki so tudi prevzele garancije za stavbo, oziroma za vzdrževanje prepotrebne mešanske šole.

Dopisi.

— **Zimska sezona v Rogški Slatini.** Dne 29. septembra zvečer so se poslednjikrat zbrali zdraviliški gostje z domačini v veliki dvorani Zdraviliškega doma h koncertu zdraviliškega orkestra. Pobožno občinstvo, a vse zamišljeno, ker vsakdo občuti težki pomen besede: »Za letos, za dolgih sedem zimskih mesecev zadnjikrat!« Naposled, točno ob 10. se akordi narodne himne, ki veličastnootno plavajo čez ogromne lestence in visoke oboke, in — končano je! A koliko lepega smo užili tekom teli petih mesecev v krasnih prostorih te dvorane in v onih njene, nekoliko skromnejše družice v drugem nadstropju! Večeri »Primorja«, gospe Lovštevce, Costaperarijeve, Veselove in Thyerrjeve, gospodov Stojkovića, Noča in Kovača, domače in srbske dece, ruskih pevcev. »Ljubljanskega Zvona« in »Glasbene Matice«, pa tudi izvrstne prireditelje zdraviliškega orkestra. Da, celo g. Svengalija smo imeli pred Ljubljano, samo da nam je šele ona pokazala, kaj smo imeli. In koliko je bilo in tam zunaj vrvenja po belih potih ter po trati in šumih okrog! Saj je bila ta sezona tudi po številu gostov najživahnjša tekmo zadnjih desetih let. Ali ni škoda, da se vsa ta prelest naenkrat pogrezne v smutno spanie, da, naravnost v gluhi nič?! Tota seveda, zima je za tako zdravilišče, ki so mu ti divni drevedori in bujni nasadi glavni okras, že celo smrt. Samo eno še ostane: vrelci kipe iz zemlje še nadalje. In naposled so vendar oni, rekli bi, hrbišče Rogške Slatine, ki je prav zato pred vsem zdravilišče in je zato tudi odveč nekaka »konkurenca« z Bledom, ki se jo hoče med tema biseroma slovenske zemlje včasih skoraj po sili ustvariti. In koliko je lečenja potrebnih, ki ne morejo dospeti do zdraviljenja na izviru teh vrelcev samem, kjer imajo tudi edino še vso svojo čudotvorno moč, ravno v omejenem času sezone, posebno, ko bi mnogi hoteli napraviti svojo »kuro« pred vsem v cenejši zgodnji ali pozni sezoni. Saj je poleg tega mnogo obratov, ki poleti sploh živahnje ali celo tudi samo poleti obratujejo, pa se zaposleni pri njih ne morejo odtrgati od dela. Tudi razni uradniki in drugi namočenci čest ne morejo doseči dopusta prav v teh mesecih. Zato se je uprava zdravilišča odločila, da vsaj poskusi z nekako zimsko sezono. Hotela »Pošta« in »Solnce« ostaneta poleg domačih gostiln itak odprta tudi po zimi, letos pa bo tudi slavnostna »Svitarica«. V sobe tronadropnega širnega »Ljubljanskega doma« se postavijo peči in se poskrbi tudi za druge udobnosti; pred vsem bodo na razpolago tudi kopeli, tako da bo poleg pitnega zdraviljenja omogočeno tudi kopalno z masažo itd. Seveda bodo cene takisto primerne temu manj obsežnemu obratovanju. Zima v tem vinskem kraju zaslonjenem proti severu s steno bočkega pogorja, je navadno izredno mila, sprehodi

na vse strani prijetni in solnčni. Snega vsa zadnja leto ni zapadlo čez 30 cm, a če bi ga bilo kaj in se kdo zanimala za sankanje, so pota od »Aleksandrova doma« do vrtnarje in od »Triglava« do Slatine kakor napravljena za ta in druge zimske športe. Upanje je torej, da se že letos zbere v divni naši Slatini lepa družba in se razvije tod prisceno intumimno zimsko kopališko življenje, h kateremu bodo tudi domačini iz srca radi prispevali.

— **Ogrožen tujski promet v Mariboru.** Pišejo nam iz Maribora: Zaujeto dni se opaža v Mariboru mnogo tujcev, ki tavajo ponoči po ulicah ter iščejo prenočišča. Hotel »Meran« je trajno zaseden od stalnih gostov, hotel »Stadt Wien« je zaprt že od 15. septembra, hotel »Union« ne posluje od 1. oktobra, preostaja samo še hotel »Zamorec«, ki je pa za sedanje razmere veliko premajhen in ne slovi po čednosti, kar velja tudi v splošnem za mariborska prenočišča po gostilnah, ker se od pristojne oblasti nihče ne zgame, da se napravi red ter stopi malo na prste malomarnim izkoriščevalcem tujcev. Dogačajo se slučaj, da so tuji iz Hrvaške in Slovenije primorani po brezuspešnem iskanju prenočišča ali tavati vso noč po mestu ali pa se vrnejo s prvim vlakom nazaj ali pa v Celje. Na ta način bo Maribor zgubil zadnje ostanke tujkega prometa. Naši ljudje po Mariboru samo govorijo po shodi o zgradbi velikega hotela, a v dejanju niso sposobni niti vsaj malo razširiti, vsaj malo osnažiti zanemarenih sob v že obstoječih gostilnah. Pa teh razmer menda ni kriva — Ljubljana, nego indolenta Mariborčanov samih.

Družbanske vesti.

— **Napredno gospodarsko in politično društvo za vodmatki okraj** vabi vse napredne somišljenike na svojo vinsko trgatev, katera se vrši v nedeljo dne 8. t. m. od 4. naprej v gostilniških prostorih Dragotina Draščka v Bohoričevih ulici. Za zabavo in postrežbo je najbolje preskrbljeno. Čisti dobiček je namenjen v korist društvene javne knjižnice.

— **Zadruška mizarjev, Ljubljana.** Viš in Moste naznanja, da se vrši preizkušnja za člane in druge v nedeljo dne 5. novembra t. l. Prošnje je vlagati na zadružno ali na naslov podpisane do 20. oktobra t. l. — Ferdo Primožič, t. t. tajnik, Ljubljana, Trnovski pristan 4.

— **V nedeljo 8. t. m. prirede** Podgoležani v gostilni »Pod Drč« vinsko trgatev v prid slepih. Začetek ob 4. popoldne. Ker se prireditelj vrši v dobrodelne namene, se vabi k obilni udeležbi.

— **Studenti,** ki pridejo letos na študij v Nemčijo, naj javijo takoj svoje tamkašnje naslove centralnemu zastopstvu jug. akademikov v Nemčiji: Jugoslovenska studentska zadruga, Berlin, Charlottenburg 2 Grohmanstrasse 15. Obenem se obveščajo tovariši, teljki, da se je »zadruga« posrečilo z intervencijo pri prosvetnem ministruvstvu doseči, da se število jugosl. tehnikov na pruskih visokih šolah poviša od določenega števila 150 na 250. Vsled tega so rektorati obljubili, da vzamejo že odbite prošnje za sprejem na tehniko, še enkrat v pretres. Imajo torej tovariši še vedno upanje, da bodo kljub prenapolnjenosti še vseno sprejeti: ako že ne za Charlottenburg pa na eno izmed ostalih pruskih tehnik. — Jugoslovenska studentska zadruga Berlin.

— **Zdravniški kongres** v Sarajevu. 25. t. m. se je začel v Sarajevu kongres jugoslovenskih zdravnikov. Pred začetkom kongresa je dr. Jožkić odkril v sarajevskem Mestnem domu higijeno razstavo. Kongresa se je udeležilo do 200 zdravnikov. Pri otvoritvi so bili navzoči zastopnik pokrajinske vlade, zastopnik komandanta armadne oblasti gen. Viktorović in drugi. Kongres je otvoril pomočnik ministristva narodnega zdravja g. Nikolić. Beogradske medicinske fakultete je zastopal dr. Gen-

čić, društvo hrvat. zdravnikov dr. Čaković, društvo slov. zdravnikov pa dr. Tišar. V imenu češkoslovaških profesorjev prške medicinske fakultete je pozdravil kongres g. dr. Fermanek, ki je naglašal po trebo tesnega ujedinenja jugoslovenskih in čeških zdravnikov. Slovenskih zdravnikov je bilo navzočih 14.

VOHUNSKA AFERA NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

— **Praga, 7. okt. (Izv.)** Odkritje vohunske afe v Brnu, v katero sta zapletena poročnik Novakowski in nemški visokofleec Karel Schwabe, vzbujajo v vseh vodilnih krogih veliko pozornost. Naključje je hotelo, da je bila ta vohunska afera v zelo kratkem času razkrita.

Češkoslovaški tiskovni urad objavlja o tej aferi uradno poročilo:

Vojaske oblasti so opazile, da se izroča vsebina strogo zaupnih spisov vojaškega deželnega poveljstva v Brnu neki tudi misiji v Pragi. Uspelo je v kratkem času dognati v osebi poročnika Novakowskega, ordonančnega oficirja pri vojaškem poveljstvu v Brnu, onega, ki je izdajal te listine. Na povelje deželnega poveljnika je bil Novakowski aretiran in izročen vojaškemu sodišču v Brnu. V nadaljni preiskavi so civilne oblasti dognale, da je bil v to afero zapleten tudi absolvirani pravnik nemške univerze v Pragi Karel Schwabe. Bil je aretiran in izročen deželnemu sodišču. Aretirana sta vohunila na ta način, da je poročnik Novakowski, pri katerem so našli odtisek ključa k pisalni mizi deželnega vojaškega poveljnika in ponarejen ključ pisalne mize načelnika operativnega oddelka, izročal zaupne vesti Schwabu, ki jih je na to prodajal. Schwabe je vojaške dokumente prodajal leg. tajniku madžarskega poslanstva Tailoczyju. Denar sta si Schwabe in Novakowski med seboj delila. Aretirana sta priznala vohunstvo.

— **Praga, 7. okt. (Izv.)** Kakor poročajo listi, je poročnik Novakowski prodajal madžarskemu poslaniku vojaške spise o vojnih pripravah na Moravskem.

— **Za zgradbo doma slepih** odraslih in dece je daroval trč. Josip Selan v Laškem vsoto 1000 kron. Srčna hvala. — Slovensko srce, postavi čimprej lastno streho najbednejšim med bednimi in v veselih in žalostnih urah ne zabi svojih slepcev.

Priznanje.

— **Našel se je poveč jagnjetnih kožic.** Lastnik naj se zjasi v Upravi Artiljerijske Radnice v Ljubljani.

— **Zatekel se je pes.** Dobi se v Rožni dolini št. 179.

— **Zamenjan je bil večerj dežni plašč** v kavarni Narodnega doma. Ker je gospod znan, se naproša, da ga odda Irkiču, Sv. Petra cesta 65.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. I. Ž. v Lj. Mnogo Vaših dopisov smo že priobčili in tudi sedaj nam poslanega, vsakemu izmed dopisnikov pa ne moremo odgovorjati, ker bi to morali nastaviti posebnega tajnika. Vaši prispevki so nam vedno dobro došli, prepusiti pa morate uredništvu izbiro po prevdaru. Uredništvo.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMŠEK.
Odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Sobo

išče tehnik višjih semestrov. Ponudbe pod »Tehnik 8456« na upravo Slov. Naroda. 8456

Mladi

volčji psi
se takoj prodajo. Ravnikarjeva ulica 7.

Univ. profesor

amec išče meblirano sobo. Ponudbe: Gradišče 11, Frost 8457

Šivalni stroj

še prodaja. Kje, pove uprava Sloven. Naroda. 8380

Kupi se

cirkularna žaga.
Ponudbe na An. zav. Drago Beseljic, Ljubljana, Sodna ulica 5. 8454

Redka prilika!

Proda se zaradi bolezni HIŠA na periferiji mesta z gostil. konces. in mesarijo, z velikim vrtom in dvoriščem. Cena zelo ugodna. Kupcu se takoj odstopi gostilna in stanovanje. — Pojasnila daje Ignacij Kozjek, Selo 28, p. Moste. 8436

Inserirajte

v Slov. Narodul

Zidar

Oddam za izvršitev v akord belonske in opečne zidovje. Natančneje pove R. Smielowski, stavbenik, Rimska cesta št. 2. 8439

Prodaj

vinske soče in razne steklenice. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 8347

Hiša

se prodaja v sredini mesta, moderno zidana, ne stara, pripravna za kako večjo trgovino ali podjetje, kakršno si bo. Prodajba pod »Hiša v sredini mesta 8443« na upravo Slov. Naroda. 8443

Bukov gozd

za posekanje se prodaja, okroglo 6000 m³. Kupci naj pošljejo svoje ponudbe pod »Posekanje 8441« na upravo Sloven. Naroda. 8441

Drogist

zvečletno prakso se išče za veleprodajne z drogami in kemikalijami. Ponudbe z navedbo plače pod »Zdravje 8463« na upravo Slov. Naroda. 8463

Stavbne tehnika

za pisarniška dela iščem za takojšnji nastop. Dobri risarji z večjo prakso imajo prednost. Plača po dogovoru. — Fran Ravnikar, mestni tesarski mojster, Linhartova ulica 25. 8453

Antikvarijat, knjigarna

Hinko Sevar

Ljubljana, Stari trg 34
kupi in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah. 8414

Restavracija

hotel ali kavarno kupim takoj v Sloveniji. Natančne ponudbe in cene pod »Takojšnje plačilo 8444« na upravo Slov. Naroda. 8444

Izurjeno

pomočnico
sprejme takoj šivilja za damske obleke. Vpraša se: Emonska cesta št. 2. 8425

Zamenja se (oziroma prodaja) enonadstropna hiša

z dvoriščem in vrtom v bližini takojšnje izjuznega kolodvora za enako hišo v sredini mesta. Ponudbe pod »Pripravna hiša za napravo skladišča M. 5.« na upravo Slov. Naroda. 8423

Jermena

gonilna, usnjata, prvovrstna. Knochova v dimenzijah (širina) od 30—250 mm, prodaja po ceni takoj s skladišča. Glavno zastopstvo za Jugoslavijo Frković i drug, Zagreb, Mesnička ulica 5, Telefon 4—45; Ljubljana, Kongresni trg 9, Telefon 422. 8408

Mlad, soliden gospod

iz fine dunajske hiše, v prav dobri poziciji, išče meblirano sobo samo pri odditni rodbini. Želi se priklopljen k družini, in pa pogoj. Ponudbe pod »Inženjer 8450« na upravo Sl. Nar. 8450

Javna prošnja.

Upokojen častnik, kateremu je povzročila vojaška oblast vsled nepravilnega postopanja veliko škodo, ter mu nastojele še pokojnikovo ustavi, prosim za 5000 dinarjev posojila proti 10% obrestim za toliko časa, da bodo rešena zadevna tožba za povrnitev škode. Ponudbe pod »Zrtve vojaške uprave 8453« na upravo Slov. Naroda. 8453

Vila

v Ljubljani, dvonadstropna, z vrtom, se zaujema z istočako ali hišo z vrtom v Mariboru. — Ponudbe pod Ljubljana-Maribor 8431« na upravo Slovenskega Naroda. 8431

Na dobro

domačo hrano
se sprejme dame in gospodje v bližini opere. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 8432

Praktikant

z dobrimi spričevali se takoj sprejme v pisarno veletrgovine R. Stermecki, Celje.

Perfekten in samostojen

knjigovodja

s prima referencami se sprejme v veletrgovino v mestu na Štajerskem. Ponudbe pod »Prihodnost 8434« na upr. Slov. Naroda. 8434

Sprejme se

kontoristinja

zmožna samostojno voditi slovensko in nemško korespondenco. Strojnilec in steno-grafija predpogoj. Z znanjem srbohrvaščine ima prednost. Reflektira se le na prvovrstne moči, resno in vztrajno, z daljšo prakso. Ponudbe pod »Trajno 8443« na upravo Sl. Naroda. 8448

Prodaja se klavir

zelo dobro ohranjen. Gosposka ulica št. 3, pritličje. 8462

Hrustove

pisalne mize
amerik. sistem, in drugo pohištvo nudita najceneje Erman & Arhar, mizarstvo. St. Vid nad Ljubljano 4. 8447

Strekovnjak za notranje in

otroške bolezni

Dr. Ant. Breclj

bivši primarij v Gorici

se je preselil

na Emonska cesto 20

kjer ordinira od 14½ do 16.

Vizitke in kuverte

priporoča

Narodna tiskarna

v Ljubljani.

Furniture

ter orodje in ure samo na veliko
Rudolf Pick,
Zagreb, Illica 47.

Kompoli

jamsi in marmelade, zeleni grah in fižol, gobe šampioni in špageti po najnižjih dnevnih cenah. Izvoz konserv. — Lukacs Rezső, Budapest VII, Almassyter 7. Zastopnik za Avstrijo: Josef Rotmann, Wien, Adlergasse 12—14. Tel. 45—38 Stelle II. 8440

Dr. Ing. Miroslav Rasal

oblastveno poverjeni stavbni inženjer in mestni stavebenik

ŽELEZNICE

za gozdno industrijo, gospo-
darstvo, epekarne, ogljen-
ke, gradbena in industrijal-
na podjetja dobavlja

Akc. društvo za saobraćajne in želez-
nične potrebe

Beograd, Zagreb, Sarajevo, Subotica,
LJUBLJANA, Soteska 6/1.

3000 K nagrade

dobi, kdor mi odda 2 prazni sobi za
1. Ponudbe pod „Sredina mesta“ 8468
na upravo Slov. Naroda.

Mlad, soliden

višji natakari

govori več jezikov, bil zaposlen doma
in v inozemstvu, išče takoj v Ljubljani
primerne službe v kavarni ali restav-
rantu. Takoj lahko položi 50.000 K kav-
cije v gotovini. Na razpolago najboljša
reference. Ponudbe pod „Kavcija 8468“
na upravo Slov. Naroda.

KUPIPI

pianino ali klavir.

Ponudbe na: PINTER, Resljeva c. 1

Gospodična

večja strojeopisja, korespondence, knji-
govodstva ter vseh pisarniških del, želi
premeniti službo takoj. Gre tudi na
deležo na kako podružnico ali kaj sliče-
nega. Pismene ponudbe pod „Kontor-
istinja 8470“ na upravo Slov. Naroda.

Prodajam

otroški sklopni stol, prvovrsten origi-
n. Engelov gramofon (2 peresi) s 45 plo-
ščami (Caruso, Slezak itd.) Sodna ulica
št. 1, II. nadst. levo, od 2.—3. pop.

Kontoristinja

z večletno prakso, zmožna vseh pisar-
niških del, knjigovodstva, strojeopisja,
samostojna moč, želi premeniti službo
takoj. Pismene ponudbe pod „Perfektna
1000/8471“ na upravo Slov. Naroda.

GRAMOFON

dobro ohranjen s 34 ploščami, se pro-
da po nizki ceni. Naslov pri anončni
družbi Aloma Company, Ljubljana, Kon-
gresni trg 3. 8476

Solidna

majhna rodbina

išče za takoj v stari ali novi zgradbi
stanovanje z 1 ali 2 sobama s kuhinjo,
ali se na kupi stanovanje s pohištvom
vred. Tudi se išče majhen lokal. Posre-
dovanje se dobro nagradi. Naslov pove
uprava Slov. Naroda. 8467

Samostojen

KNJIGOVODJA

bilancist, dober organizator in kores-
pondent z večletno prakso, išče službe
v industrijskem ali trgovskem podjetju.
Nastop lahko takoj. Ponudbe pod šifro
„Zmožen“ na anončno družbo Aloma
Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Kupi se enotonski

AUTO.

Olejte poslati na Mih. Müller jun.
Franzfeld pri Pančevu. 8474

Zahvala.

Presrečno se zahvalujemo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znancem, ki so spremili našega nenado-
mesljivega in ljubljenelega soproga in očeta, gospoda

Jožefa Kunstler

na njega zadnji poti.

Zahvalujemo se č. duhovščini, pevskega dru-
štvu „Slavec“, ter vsem darovalcem krasnega cvetja.

V Ljubljani, 7. oktobra 1922.

8486

Globoko žalujoča rodbina

Kunstlerjeva.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo
en gros en detail.

!-! Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki. !-!

Vpošteevajte pri nakupih!

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo
nadstropje. —
Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. —
Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova
ulica št. 11.

Pozor! ŽIMA Pozor!

Zimo za žimnice vsake vrste izdeluje
in prodaja trdka Lovro Ježetova
vdova, žimopreja, Stražišče,
Kranj. Vzorci zastoj in poštarine pro-
sto. Kupim ščetine, kozjo dlako, grivo,
goveje in konjske repe. 5775

Delavnica

usnjenih suknjičev (rekelcev) od 3500 K
dalje se priporoča. Gg. trgovcem znaten
popust. Kristjan Premru, krojač, Kranj.

Klavirje

ugleduje in popravlja
solidno in točno
ter gre tudi na
deležo.

Feliks Povše Ljubljana

Za učenca v trgovino

bi stopil zdrav in močan fant z deželo,
star 15 let, ki je izvršil z dobrim uspe-
hom I. raz. realke in ima veliko veselje
za trgovino. Najraje bi šel v mesto.
Ponudbe pod „Učenec 8381“ na upr.
Slov. Naroda. 8381

Gospodična

ki ima trgovski tečaj, govori nemško
in slovensko, želi mesta v pisarni. Gre
tudi kot prodajalka. Ponudbe pod „Za-
četnica 8328“ na upravo Slov. Naroda.

Pozor, gostilničarji ali vinski trgovci!

Nudi se vam lepa prilika! Radi opu-
stivne vinske trgovine prodam še okrog
60 hektov samoljubnega štajerskega
vina, mozer, rizing po lastni ceni ter
odstopim tudi tranzitno klet v Šiški
proti majhni odškodnini. Ponudbe pod
„Lepa prilika 8310“ na upravo Sloven.
Naroda. 8310

Kočijaž

priden, 35 let star, oženjen, brez otrok,
išče stalne službe. Ponudbe pod „Za-
nesljiv 8384“ na upravo Sl. Nar. 8384

Trgovski pomočnik

majhni manufakturi, se sprejme takoj.
Ponudbe z zahtevno plačo na Klun Janko,
trgovina z mešanim blagom v Sloveni-
gradu. 8398

Kontoristinja

izurjena v strojeopisju, slovenski in nem-
ški stenografiji, se sprejme. Hrana in
stanovanje v hiši. Plača po dogovoru.
Ponudbe pod „A. S. 8404“ na upravo
Slov. Naroda. 8404

Vžigalna vrstica

(Zündschnur) se po ugodni ceni odda.
Naročila sprejme I. Razboršek, Smartno
pri Litiji. 8377

Soboslikarska

in plesarska dela prevzema po naj-
nižjih cenah M. Mihelič, Ljubljana.
Sp. Šiška, Jernejeva cesta 35, nasproti
cerkve. 7657

Salonsko ogledalo

se prod. — Velika čolnarska ulica
št. 4. 8435

Žita

na deželi, 15 minut od kolodvora, eno-
nadstropna, pripravna za trgovino, me-
sarijo in že vpejena, idoča gostilna se
prod. Cena 500.000 Din. Resni kupec
naj pošlje svoje ponudbe pod „Na de-
želi 8442“ na upravo Sloven. Naroda.

PO CENI

nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni
in razni stroji, pneumatika in vsako-
vrstni deli. F. Batelj, Ljubljana,
Stari trg 28. Sprejemajo se v po-
polno popravilo za emiliranje z ognjem
in ponikanje dvokolesa, otroški vozički,
šivalni in razni stroji in deli. Karlovska
cesta 4. 7969

Trstje

(Štukature za stro-
pe izdelujem z naj
modernimi stroji in-
iz najboljšega materiala ter dobavljam
v vsaki množini po najnižji cen.

Jos. R. Puh,

Ljubljana, Gradaška ulica 22
TELEFON ST. 513. 5965

Trgovec

veziran v vseh strokah, s trgovskimi
lokalni in skladišči, v lastni hiši na pro-
metni točki sredi mesta Ljubljane, išče
družabnika-kapitalista v svrhu otvoritve
obsežne trgovine, najraje manufakture
ali industrije. Ponudbe pod „Veliko-
potežno“ na An. zav. Drago Baseljak,
Ljubljana, Sodna ulica 5. 8455

SVILA

modni nakit, vse potrebščine
za živilje in krojačo

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 19.

Občni zbor

Posojilnice za Starigrad-Lož in sosedstvo

kateri se bo višil dne 22. oktobra
t. l. ob 2. pop. v prostorih posojilnice.

SFORED:

1. Potrjenje letnega računa za l. 1921.
2. Volitev načelnstva in nadzorstva.
3. Prememba pravil.
4. Revizijsko poročilo.
5. Raznoročilo.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da pričem v nedeljo,
8. t. m. na novo urejeno gostilno in kavarno pri Malen slonu v
Novem Vodmatu. Točila se bodo pristna štajerska vina, dobivala
vsak čas gorka in mrzla jedila i. t. d. — Postrežba točna.

Za obilni obisk se vljudo priporoča

8484

Jakob Smole.

„LA SERBIN“ Dr. Jakšičeve

liječ klijavice za 24 sata, štiti organi-
zam od raznih bolezni, koje se zra-
kom (prašinom) dobiju kao i klijavice,
katara nosa, bronhitis, influencu, pre-
hladu, gripu i t. d. Svaka njegova kap
je lekovita. Dobiva se u svima ljekar-
nama i drogerijama.

Laboratorij
Dra Angjellija Jakšića,
Beograd, Frankopanov ul. 14.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da pričem v nedeljo,
8. t. m. na novo urejeno gostilno in kavarno pri Malen slonu v
Novem Vodmatu. Točila se bodo pristna štajerska vina, dobivala
vsak čas gorka in mrzla jedila i. t. d. — Postrežba točna.

Za obilni obisk se vljudo priporoča

8484

Jakob Smole.

Tužnim srcem javljava, da je najina predraga
mamica, gospa

BARBARA CIDRICH

car. uradnika vdova

previdena s sv. zakramenti za umirajoče dne 6. okto-
bra izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne
8. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Goru-
pova ul. 4, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1922.

Marija Cidrlich, učiteljica v pok., Gabriela Cidrlich,
prof. na drž. ž. učiteljsku, hčeri.

Zahvala.

Za vse iskreno sočutje povodom prebriske izgube
naše srčno ljubljene

matere

kakor tudi iskreno ljubljene

sestre

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
srčno hvalo. Posebej se zahvaljujemo čast. duhovščini,
gg. pevcem ter darovalcem cvetk in vencev, ter vsem
ki so spremili pokojnico k zadnjemu počitku.

V naši nesreči in žalosti so nam bili ti dokazi
srčnega sočustvovanja prava uteha.

Iskrena hvala!

V Ljubljani, 7. oktobra 1922.

8479

Žalujoči ostali

Leskovec-Peittler.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam v času
težke bolezni in prenapetosti našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Ivana Kavčnika

predsednika višjega dež. sodišča v Ljubljani

stali tolažilno ob strani in skušali olajšati našo neizmerno bol, izrekamo
tem potom najprejrejšjo zahvalo. Posebej se zahvaljujemo za obilne izraze
iskrenega sočutja in za mnogobrojno spremstvo našega rajnika k večnemu
počitku predvsem gospodu predsedniku Stola sedmorice in gospodu gene-
ralnemu advokatu v Zagrebu, gospodu pokrajinskemu namestniku, zastop-
niku ministrstva pravde, dalje vsem ostalim zastopnikom sodnih, upravnih
in vojaških oblasti ter korporacij. Končno še najiskrenejša hvala vsem daro-
valcem krasnih vencev in cvetja.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1922.

Žalujoči rodbini Kavčnik

in Dr. Šubic.

TVRDKA
GRIČAR & MEJAČ
 ZALOGA OBLEK ZA GOSPODE, DAME IN OTROKE
 — SE NAHAJA —
V SELENBURGOVI ULICI 3.
 VOGAL KNAFLOVE ULICE.

A. D. za saobraćajne i željezničke potrebe
Ljubljana, Soteska 6

dobavlja brzo i najpovoljnije tračnice, spojnice, šarafe, čavle, skretnice, okretno ploče, kolne slogo, ležaje, kola, lokomotive za šumske železnice, ciglane, rudnike i ostala industrijska poduzeća.

BISERNO BIJELI ZUBI SAMO OD ZUBNE PASTE
LAMPRON
 ZANTJEVAJTE SAMO OVO MARKU
DOBILJE JE SVAGDJE

Proda se drogerija

zborna vpeljana, v večjem kraju Slovenije. Potrebni kapitali 700.000 Dinarjev. Vzrok družinske zadeve. Reflektanti se prosijo da vpošljejo svoje naslove pod „Drogerija“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Dva do tri stavbene tehnike

spretno risarje za arhitekturo in hitre kalkulant za kubaturne izvečke in proračune, išče za takoj

„SLOGRAD“, Spodnja Šiška

Išče se samostojen delovodja

za večjo tovarno, v kateri se izdelujejo pločevinasti izdelki. Le oni, ki so bili v enakem podjetju strokovnjaško zaposleni, naj se zglašijo. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Tovarna pločevinastih izdelkov 8483“.

Dirka na Semeringu

Klasična avtomobilska dirka, prirejena od Avstrijskega Automobilskega kluba 24. septembra 1922

Zmagovalec Hörner na Benz s

CONTINENTALOM

Najhitrejši vseh razredov. Dobitnik nagrad dirke Semmering 1922.

Prvi	do 1, 1 L. Zyl.-lhn.	Oraf Kolowrat na Austro-Daimler-Sascha
Prvi	1, 6	Kirchner „Puch“
Drugi	1, 6	Weiss „Puch“
Prvi	4, 5	Schenck „Austro-Daimler“
Prvi	1, 5	Oraf Kolowrat „Austro-Daimler-Sascha“
Prvi	2	Wetzka „Austro-Daimler“
Prvi preko 3		Hoerner „Benz“
Tretji	3	Joerner „Opel“
Prvi	500 ccm	Schuster „Wanderer“
Drugi	do 350 ccm	Tennigkalt „D-Rad“

Continental pnevmatika

Dirka na Semeringu je s tem že sedmič dobljena na „CONTINENTAL“ PNEVMATIKO.

Generalno zastopstvo: Viktor Behnke, Ljubljana, Poljanska cesta 5

Vse vrste telefonskih brzojavnih aparatov
 in potrebščin za hišo in javno uporabo, kompletne telefonske centrale
„Tungsram“, Telefon št. 14-65.

G. F. Jurásek
 uglaševalec glasovirjev
 v Ljubljani
 Wellova 12.

zvršujem uglaševanja ter popravila glasovirjev in harmonijev posebno strokovno, točno in ceno.

PFAFF
 šivalni stroji
 za rodbino in obrt

najceneje pri tvrdki **IGN. VOK**, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Med dobrim najboljšim!

PUCH

vozna kolesa
 in posamezni deli

DUNLOP

plasti in cevi
 ter drugi predmeti

Preoblikovalnica klobukov

za dame in gospode

Barborič-Završan

LJUBLJANA, Mestni trg št. 7

Vojaške zadeve.

Otvoril sem oblastno konc. informacijsko pisarno, Ljubljana, Vrtača št. 3 — Korsikov vrt, prva vrata desno. Dajem točna pojasnila v vseh vojaških zadevah: oprostitev službe, skrajšanje roka premetitve, vpoklica, potovanje v inozemstvo itd.

JOSIP SVETIČ, podpolkovnik v p.

Pri LJUBLJANSKI BORZI ZA BLAGO IN VREDNOTE bo v najkrajšem času zasesti

več mest borznih senzalov.

Prosilci, ki se čutijo za ta mesta sposobne ter popolnoma zadoščajo vsem predpisom zakona, naj takoj vložijo prošnje s curriculum vitae na: Pripravljalni odbor ljubljanske borze v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje št. 1. (Slovenska banka).

Potnik za Jugoslavijo!

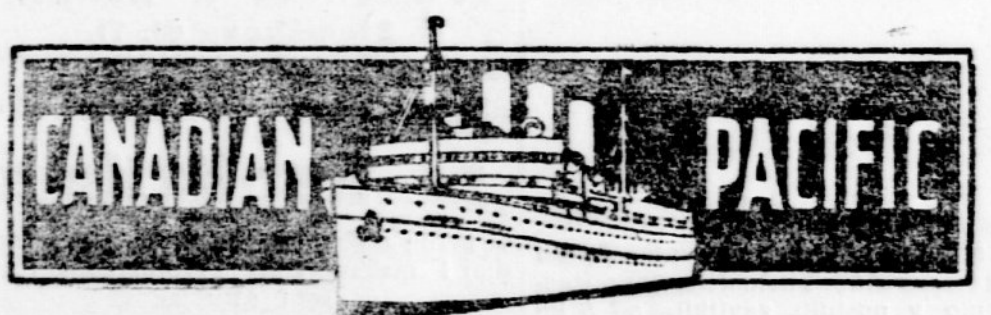
Tovarna išče spretnega potnika-strokovnjaka v modni stroki. Stalna plača, potni stroški in odstotki od prometa. Dobro vpeljani potniki, ki že potujejo za to stroko, niso izključeni ter se jim nudi sijajen postranski zaslužek. Ponudbe pod „Svilena roba 8437“ na upr. Slov. Naroda.

Modni salon Stuchly - Maške

Židovska ulica št. 3.

Priporoča zadnje novosti klobukov (modelov) iz baržuna klobučevine, velourja. Največja izbira usnjenih čepic in iz drugega blaga.

Sprejemajo se vsakovrstna popravila. — Zlati klobuki vedno v zalogi

NAJVEČE TRANSP. PODUZEČE SVIJETA

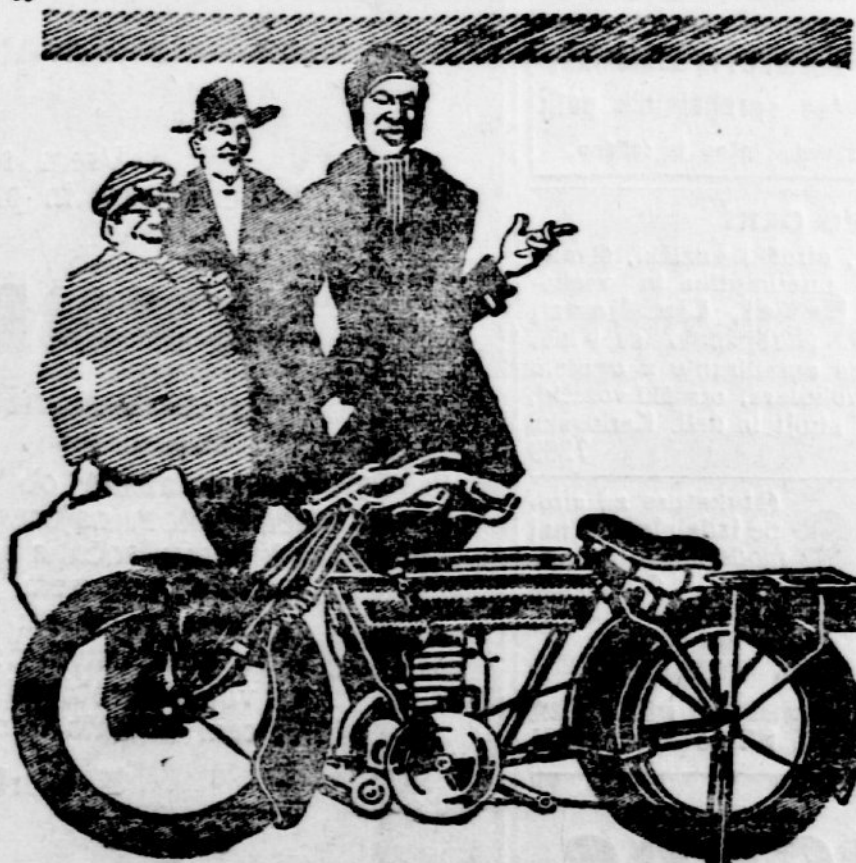
EUROPA - CANADA - AMERIKA

SAMO 4 DANA NA OTVORENOM MORU

NAJBOLJA I NAJBOLJA VEZA PREKO HAMBURGA, ANTWERPENA I CHERBOURGA SA GLASOVITIM „EMPRESS“ PAROBRODIMA NA DVOSTRUKE VIJKE, KOJI SU USUPROT NISKE CIJENE RASKOŠNO I BOGATO UREDJENI TE STOJA SA POTPUNIM PRAVOM NOSE IME „EMPRESS“ KRALJICE MORA. — ODLAZAK SVAKOG TJEDNA.

CANADIAN PACIFIC — ZAGREB — JURIŠIČEVA UL. 30

„ZÜNDAPP“

Glavno zastopstvo:
O. Žužek
 Ljubljana, Sodna ul. 11
 Tel. inter. 461.

Teža 55 kg — 1 l bencina na 45 km

Gradbeno podjetje
Ing. Duklč & drug
 Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 20.
 se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Kožuhovino
 vseh vrst, bae, mule, različne ovratnike, bele preproge, kakor tudi alaska in plave liscice ima vedno v zalogi
Filip Bizjak, hrznar, Ljubljana, Gospodarska c. 13/8.
 .. (Kolizej) ..

JAMSKI LES
 smrekov ali jelkov, 3-7 m dolžine, 12-24 cm srednje debeline, kupi fca vagon kranjskih postaj vsako množino
 Sentjanški premogovnik
 AND. JAKIČ, Krmelj, Dolenjsko.

POTNIKI V AMERIKO, POZOR!

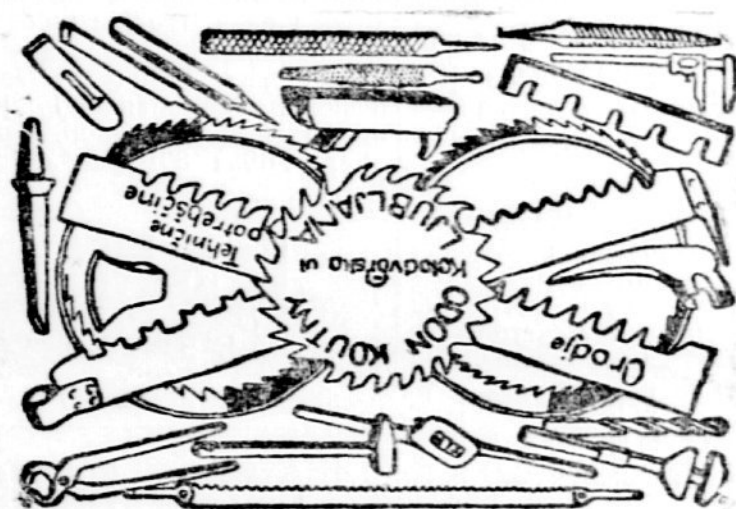
UNITED-AMERIKAN-LINES-INC

prevažata potnike z največjimi brzoparniki preko:
HAMBURG-SOUTHAMPTON in **CHERBOURG** v **NEW YORK**.

Vozne listke ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

SIMON KMETEC,
 zastopnik za Slovenijo,
 Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

9043

Specijalna meh. delavnica za popravo in prenovljenje vseh vrst gramofonov, automatov in sličnih vrst godb. strojev
A. RASBERGER, LJUBLJANA, SODNA UL. 5 (veža desno)

izvršuje vsa dela na imenovanih predmetih precizno, točno in ceno, pod jamstvom. Poprave na velikih avtomatih se izvršijo na mestu, kjer stoje. — Posamezni deli. — Prevzemajo se tudi vsa, v precizno mehaniko spadajoča dela.

Pozor! Pozor!

Vse šolske potrebščine
 „ pisarniške potrebščine
 „ vrste papirja ter trgovske knjige
 „ „ trakov za pisalne stroje
 „ „ kuverte s tiskom po naroč.
 „ „ črnilo, zvezki od 8-80 listov
 „ „ peresa, radirke, tintnike,
 noteze, prašek za črnilo, pis. mape, šolske tablice, kamenčke, svinčnike,
 razpošilja po najnižji ceni na veliko in malo

Josip Omerza
 Ljubljana, Dunajska cesta št. 6. I. nadstr.

G. trgovci pri večjem naročilu popust.

Vedno v zalogi pri
Albin Turk
 Ljubljana
 Prešernova ul. 49.